

«Άγιοι Κοιλιβάδες»

ὕπο π. Νικολάου Δημαρᾶ Dr.Jur.
Βαρδακουῆ 47, πᾶρ. 3, 30300 Νάυπακτος
τηλ.: 2610-341269
Ἄνοιξη 2008

Website/ιστοσελίδα στό διαδίκτυο: <http://orthway.org>

Γιατί ὁ Θεός δημιουργεῖ τούς ἀνθρώπους,
ἀφοῦ γνωρίζει ὡς Παντογνώστης ὅτι θά
παρακούσουν καί θά χάσουν
τόν παράδεισο καί θά ὑποφέρουν ἀπό τίς
συνέπειες τοῦ θανάτου πού ἐπέλεξαν;

(Ποιά εἶναι ἡ ζωὴ στό νῦν καί στόν μέλλοντα αἰῶνα ὅσων δέν θά
ἐκλέξουν νά ζήσουν σύμφωνα μέ τό Φῶς τοῦ Εὐαγγελίου;)

Ὁ Μεγάλος Ἅγιος Φιλάρετος Μόσχας στόν
λόγο τῶν Χριστουγέννων ἐκφράζει τήν
διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας μας γιά τό μέγα
μυστήριο τῆς δημιουργίας τοῦ ἀνθρώπου.

“ Ὁ Θεός ἀπολάμβανε τήν μεγαλοπρέπεια
τῆς αἰώνιας δόξης Του... Ἡ δόξα εἶναι ἡ
ἀποκάλυψη, ἡ φανέρωση, τό ἀπαύγασμα, τό
ἔνδυμα τῆς ἐσωτερικῆς τελειότητος.

Ὁ Θεός ἀποκαλύπτεται καθ’ ἑαυτόν μέ τήν
προαιώνια γέννηση τοῦ ὁμοουσίου Υἱοῦ Του καί
μέ τήν προαιώνια ἐκπόρευση τοῦ ὁμοουσίου
Πνεύματός Του, καί μέ αὐτόν τόν τρόπο ἡ
ἐνότητά Του ἐν Ἁγία Τριάδι ἀσαστράπτει
δόξης ὑποστατικῆς, ἀθάνατης καί ἀναλλοίωτης.

Ὁ Θεός Πατήρ εἶναι “Πατήρ δόξης” (Ἐφ. α’,
17). Ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ εἶναι “ἀπαύγασμα τῆς
δόξης Αὐτοῦ” (Ἐβρ. α’, 3) καί Αὐτός ὁ Υἱός εἶχε
τήν δόξαν παρὰ τῷ Πατρὶ “πρὸ τοῦ τόν κόσμον
εἶναι” (Ἰωάν. ιζ’, 5).

Ὅμοίως τό Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ εἶναι Πνεῦμα
δόξης (Α’ Πέτρου δ’, 14).

Σέ αὐτήν τήν δόξα πού ἐνυπάρχει Φυσικά, ὁ
Θεός ζῆ σέ τέλεια μακαριότητα, πάνω ἀπό κάθε
δόξα, χωρίς νά χρειάζεται κανένα μάρτυρα,
χωρίς νά χρειάζεται κανένα μερισμό.

Ἄλλά, ὅπως στήν εὐμένειά Του καί στήν
ἄπειρη ἀγάπη Του ἐπιθύμησε νά ἀνακοινώσει
τήν μακαριότητά του, νά κάνει κι ἄλλους
εὐτυχεῖς μετόχους στή δόξα Του, ἀναδεικνύει
τίς ἄπειρες τελειότητές Του κι αὐτές
ἀποκαλύπτονται μέσα στά δημιουργήματά Του.

Ἡ δόξα Του φανερώνεται στίς οὐράνιες
δυνάμεις, καθρεφτίζεται μέσα στόν ἀνθρώπο,
ντύνεται τήν μεγαλοπρέπεια τοῦ ὄρατοῦ κόσμου.
Τήν παραχωρεῖ σ’ αὐτούς πού κάνει ἱκανούς νά
τήν δεχτοῦν, ξαναγυρίζει σ’ Αὐτόν, καί μέσα σ’
αὐτήν τήν αἰώνια περιέλιξη, γιά νά μιλήσουμε
ἔτσι, τῆς Θείας δόξης, συνίσταται ἡ μακάриа
ζωή, ἡ εὐτυχία τῶν πλάσμάτων.¹

Ἀφότου ἐνανθρώπησε ἡ Θεότητα, ὅλα τά
δῶρα τῆς θείκης Του δυνάμεις, πού ἀνήκαν στή
ζωή καί στήν εὐσέβεια, μᾶς ἔχουν παραχωρηθεῖ
(Β’ Πέτρου α’, 3). Καί γι’ αὐτό θά εἶναι ἡ
ἀναπηρία μας πλημμυρισμένη ἀπό Θεϊκή
δύναμη, τό ψεῦδος μας θά σβηστεῖ ἀπό τήν
θεϊκή ἀλήθεια, τά σκοτάδια μας θά
πλημμυρίσουν ἀπό τό Θεϊκό Φῶς... Νά τό
ἔνδοξο μυστήριο καί ἡ μυστηριώδης δόξα τῆς
ἡμέρας αὐτῆς! Οἱ οὐράνιοι ὑπηρέτες τοῦ Φωτός
ἀντίκρουσαν πρὶν ἀπό μᾶς τήν αὐγή τῆς δόξης
αὐτῆς, κι εὐθύς ἀμέσως μᾶς προειδοποίησαν καί
ἐκραύγασαν:

Δόξα στόν Θεό πού βρίσκεται στό ὕψος
τῶν οὐρανῶν.

¹ Choix de sermons et discours de Mgr Philarete, A. Serpinet, Paris, 1866, p. 3-4.

Τώρα δέν βρισκόμαστε στην αὐγή, ἀλλά στην ὀλόφωτη ἡμέρα τῆς δόξης αὐτῆς. Ἄς Τόν δοξολογήσουμε κι ἐμεῖς. Ἄς ὑψωθεῖ μέ τήν σειρά τῆς ἡ δοξολογία μας πρὸς τοὺς κατοίκους τῶν οὐρανῶν”.²

Ἡ ἐλευθερία τῆς ἀνθρώπινης βούλησης ἀποτελεῖ τό σημαντικότερο δῶρο τοῦ Θεοῦ στὸν ἄνθρωπο κατὰ τὴν δημιουργία του.

Κατὰ θαυμαστό τρόπο κάθε ἄνθρωπος εἶναι ἐλεύθερος μέν νά ἐκλέγει καί νά ἐνεργεῖ, ὥστόσο ἡ τελική ἐκβαση τῶν πράξεών του ἐλέγχεται ἀπό τόν Θεό, μέ τέτοιο τρόπο, ὥστε ἡ ἐλευθερία αὐτή νά μήν παραβλάπτει τό γενικότερο σχέδιο τοῦ Θεοῦ γιά τά ὄντα.

Ἀντίθετα, καί οἱ ἁμαρτωλές ἐπιλογές τοῦ ἀνθρώπου καταλήγουν θαυμαστά νά ὑπηρετοῦν τίς βουλές τοῦ Κυρίου.

Οἱ πρῶτοι δέν ἦσαν ἀμετάπτωτα ἐδραιωμένοι στό ἀγαθό, ἀλλά χρειάζονταν ἠθική τεκμηρίωση, ἐκγύμναση καί ἐξάσκηση, γιά τὴν στερέωσή τους.

Αὐτό θά τό πετύχαιναν μέ τὴν ἀρμονική συνεργασία τοῦ αὐτεξουσίου τους μέ τὴν Χάρη τοῦ Θεοῦ. Ἄφοῦ, λοιπόν, πλάσθηκαν αὐτεξούσιοι οἱ πρῶτοπλαστοί, ὑπῆρχε πάντα ἡ δυνατότητα, ἡ ἐλεύθερη βούληση τῶν ἀνθρώπων νά στραφεῖ καί πρὸς τὴν ἀντίθετη κατεύθυνση.

Αὐτό ὄντως συνέβη στοὺς πρῶτοπλαστοὺς πού ἔλαβαν μιά ἐξωτερική ἀφορμή, ἀφοῦ ὑποκινήθηκαν ἀπό τόν μισόκαλο διάβολο, πού πρῶτος εἶχε κάνει τὴν ἐπιλογή νά ὑπάρξει χωρὶς τόν Θεό, στηριζόμενος στίς δικές του δυνάμεις καί μακριά ἀπό τὴν Χάρη τοῦ Θεοῦ.

Αὐτό εἶχε ἀποτελέσει καί γιά τόν διάβολο τὴν κύρια αἰτία τῆς ἐκπτώσεώς του ἀπό τὴν Θεία Χάρη. Ἔτσι περιβλήθηκε τὴν κακία καί

ἀποδείχθηκε προσωπικός Φορέας τοῦ κακοῦ καί τῆς ἁμαρτίας.

Μετουσιώθηκε στὴν κακία καί εἶναι γιά πάντα πλέον ἀνεπίδεκτος μετανοίας καί σωτηρίας.

Ἡ διδασκαλία τοῦ Ὁριγένη περὶ ἀποκαταστάσεως τῶν πάντων, ἄρα καί τῶν δαιμόνων, καταδικάστηκε ἐπίσημα ἀπό τὴν Ἐκκλησία στὴν Ε΄ Οἰκουμενική Σύνοδο, (ἀνάθεμα κατὰ Ὁριγένους δοξαστιῶν).

Τό ἔργο τῶν δαιμόνων εἶναι τό ἀντιστρατεύονται τό θέλημα τοῦ Θεοῦ, καί ὑποκινούμενοι ἀπό φθόνο καί μίσος, μηχανεύονται κατὰ τῶν ἀνθρώπων πολλές μεθοδεῖες, ὥστε νά τοὺς παρασύρουν μέ τό μέρος τους στό σκότος τό ἐξώτερον καί στό πῦρ τό αἰώνιον τῷ ἡτοιμασμένῳ τῷ διαβόλῳ καί τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ.

Ἡ δύναμη τῶν δαιμόνων δέν εἶναι βέβαια, ἀπεριόριστη. Ὑπόκειται στὸν ἀπόλυτον ἔλεγχο τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Κύριος παραχωρεῖ ἀπλά στὸν διάβολο νά πειράζει τοὺς ἀνθρώπους, καί μάλιστα τοὺς εὐσεβεῖς, γιά νά στερεώνονται αὐτοὶ στό ἀγαθό καί νά προκόβουν στὴν ἀρετή.

Τά πνεύματα αὐτά δέν μποροῦν νά ἐπηρεάσουν τὴν βούληση τῶν ἀνθρώπων πρὸς τό κακό. Δελεάζουν ὅμως μέ τὴν ἁμαρτία καί τὴν εἰσηγοῦνται παρακινώντας στὴν κακή ἐπιλογή.

Ἴσως νά εἶχαμε κάποια δικαιολογία νά φέρουμε ἐνώπιον τοῦ Παντοκράτορος Κυρίου, ἐπειδὴ χάσαμε τὸν Παράδεισο, ἔστω κι ἂν τὸν χάσαμε μέ δική μας ὑπαιτιότητα καί ἐπιλογή. Καί αὐτή ὅμως ἡ κατ’ ἐπίφαση δικαιολογία μας δέν στέκει ἀπὸ τὴν στιγμή πού ὁ Θεός τόσο πολὺ ἀγάπησε τὸν ἄνθρωπο, ὥστε ἔδωσε τὸν μονογενῆ Του Υἱό νά σταυρωθεῖ γιά μᾶς, γιά νά μήν χάνεται κανεὶς πού θά πιστεύει σ’ Αὐτόν καί θά ζῆ σύμφωνα μέ τίς ἐντολές Του.

² ὁ. π. pp. 8-9

Ὅτι πολυτιμότερο εἶχε ὁ Θεός μᾶς τό ἔδωσε μέ τήν ἐνανθρώπηση τοῦ Υἱοῦ Του καί Θεοῦ μας, πού ἔπαθε γιά μᾶς ὡς ἄνθρωπος, σταυρώθηκε καί ἀναστήθηκε ὡς Θεός, συναναστήσας τήν ἀνθρώπινη Φύση, γιά νά μᾶς ἀναμορφώσει στό ἀρχαῖο κάλλος πού εἶχαμε πρίν τήν παρακοή.

Ἄν εἶχε, κατά τόν Ἅγιο Ἰσαάκ τόν Σύρο, κάτι πολυτιμότερο ἀπό τόν μονογενῆ Υἱό Του καί ἐκεῖνο θά μᾶς τό ἔδινε γιά νά ξαναβοῦμε τήν ζωή καί τήν δόξα στήν ὁποία κληθήκαμε νά μετάσχουμε, ἀλλά ὁ Θεός δέν εἶχε τι πολυτιμότερο γιά νά μᾶς δώσει.

Δημιουργεῖ ὁ Θεός τόν ἄνθρωπο κατ' εἰκόνα καί ὁμοίωσίν Του. Ἡ τέλεια καί ἀπαράλλακτη εἰκόνα τοῦ Θεοῦ εἶναι ὁ Υἱός Του, κατ' εἰκόνα τοῦ Ὁποίου δημιουργήθηκε ὁ ἄνθρωπος.

Ἄφου προγνωρίζει ὁ Πανυπεράγαθος Θεός ὅτι ὁ ἄνθρωπος θά καταχραστῆ ἐκουσίως τήν ἐλευθερία Του καί θά πᾶσει, δέν τόν ἄφησε ἀβοήθητο.

Τόν τίμησε ἐξαιρετικά μέ τό νά τόν πλάσει κατ' εἰκόνα Του, τόν ἔβαλε στόν Παράδεισο τῆς τρυφῆς καί τοῦ ὑποσχέθηκε ἀθανασία ζωῆς μέ τήν τήρηση τῶν ἐντολῶν Του.

Ἀλλά ἀφου παρήκουσε τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ πού τόν δημιούργησε, καί ὑποτάχθηκε στήν ἀπάτη τοῦ ὄφως καί νεκρώθηκε μέ τά δικά του παραπτώματα, τόν ἐξόρισε μέσα στήν δικαιοκρισία του ὁ Θεός ἀπό τόν Παράδεισο στόν κόσμον αὐτό, καί τόν ἀπέστρεψε στήν γῆ ἀπό τήν ὁποία ἐλήφθη, οἰκονομώντας ταυτόχρονα τήν σωτηρία του μέ τήν παλιγγενεσία πού συνετελέσθη ἀπό τόν Χριστόν τόν Θεόν μας.

Διότι δέν ἀπεστράφη ἀμετάκλητα τό πλάσμα Του πού δημιούργησε ὁ ἀγαθός Θεός, οὔτε λησμόνησε τό ἔργον τῶν χειρῶν Του, ἀλλά

τό ἐπισκέφθηκε πολυτρόπως κατά τήν εὐσπλαχνία τοῦ ἐλέους Του.

Ἐξαπέστειλε προφήτες, ἐποίησε δυνάμεις διά τῶν Ἁγίων Του πού τόν εὐαρέστησαν σέ κάθε γενιά, μᾶς μίλησε μέ τό στόμα τῶν δούλων Του τῶν Προφητῶν, προκαταγγέλοντάς μας τήν μέλλουσα σωτηρία μας.

Μᾶς ἔδωσε τόν νόμο σέ βοήθεια καί Ἀγγέλους ὡς Φύλακες.

Ὅταν δέ ἦλθε τό πλήρωμα τῶν καιρῶν μᾶς μίλησε μέ Αὐτόν τόν Ἴδιον τόν Υἱόν Του, δὶ οὐ ἐποίησε τούς αἰῶνες.

Ἔστειλε τόν Υἱό Του, πού προσέλαβε τήν σάρκα μας καί λογική ψυχή καί ἔγινε ὁμοούσιος μέ μᾶς κατά τήν ἀνθρωπότητα χωρίς τήν ἁμαρτία.

Θέωσε τήν σάρκα καί τήν ψυχή καί μᾶς ἔδωσε τήν δυνατότητα μέ τήν Ἀνάστασή Του ἐκ νεκρῶν νά μετάσχουμε καί πάλι τῆς ζωῆς καί τῆς δόξης ἐκείνης πού ἔχει καί Αὐτός αἰδιώς πρὸ τοῦ τόν κόσμον εἶναι, ἀφου συνανέστησε τόν Ἀδάμ.

Δυνάμει, μέ τό Ἅγιο Βάπτισμα, ἐμβολιαζόμεστε στό Ἀναστημένο καί Θεωμένο Σῶμα τοῦ Χριστοῦ, στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, παίρνουμε τά ἐφόδια γιά δεχτοῦμε τίς ἄκτιστες ἐνέργειες τοῦ Θεοῦ.

Μετέχοντας τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων μετέχουμε τῆς Θείας Φύσεως (τῆς ἀκτίστου Χάριτος), κατά τόν Ἀποστολο Παῦλο, γερόμενοι κοινωνοί Θείας Φύσεως.

Γινόμαστε κοινωνοί τοῦ ἀκτίστου Φωτός καί τῆς ἀθάνατης καί αἰώνιας δόξης τοῦ Θεοῦ καί πάλι, ἐκείνης τῆς δόξης πού θέλησε ὁ Θεός ἐξ ἀρχῆς νά μᾶς ἀνακοινώσει καί νά μᾶς κάνει μετόχους.

Ὅπως στήν ἀρχή στήν εὐμένειά Του καί στήν ἀπειρη ἀγάπη Του θέλησε νά ἀνακοινώσει

τήν μακαριότητά του και νά κάνει κι άλλους εύτυχεις μετόχους στή δόξα Του, ἔτσι και πάλι ἀναδεικνύει τίς ἄπειρες τελειότητές Του μέσα ἀπό τά Ἅγια Μυστήρια αὐτή τήν Φορά. Κι αὐτές οἱ ἄπειρες τελειότητες, οἱ ἄκτιστες ἐνεργειές Του ἀποκαλύπτονται μέσα στά δημιουργήματά Του, ἀλλά κατ' ἐξοχήν σ' ἐκείνους πού Τόν ἀγάπησαν σέ τέτοιο βαθμό, ὥστε νά μὴν ζοῦν ἐκεῖνοι πλέον, ἀλλά νά ζῆ ἐν αὐτοῖς ὁ Χριστός, στούς Ἁγίους ὅπως μᾶς Φανέρωσε ὁ Μέγας Παῦλος.

Ὁ Ἅγιος Μέγας Βασίλειος θεολογεῖ και διδάσκει τά ἐξῆς ἀναφερόμενος στήν κατ' εἰκόνα δημιουργίαν τοῦ ἀνθρώπου:

«Γιού μὲν και Πατρός πᾶσα ἀνάγκη τήν αὐτήν εἶναι μορφήν, θεωπεπῶς δηλον ὅτι τῆς μορφῆς νοουμένης, οὐκ ἐν σχήματι σωματικῶ, ἀλλ' ἐν ιδιώματι τῆς Θεότητος.

Ἄκουε και σύ ὁ ἐκ τῆς νέας κατατομῆς, ὁ τόν Ἰουδαϊσμόν πρεσβεύων ἐν Χριστιανισμοῦ προσποιήσει.

Τίτι λέγει «κατ' εἰκόνα ἡμετέραν»;

Τίτι ἄλλω γε, ἢ τῷ ἀπαντάσματι τῆς δόξης, και χαρακτηρι τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ, ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀοράτου;

Τῇ ἰδίᾳ τοίνυν εἰκόνι, τῇ ζώσῃ, τῇ εἰπούσῃ «ἐγὼ και ὁ πατήρ ἐν ἐσμέν» και «ὁ ἐωρακῶς ἐμέ ἐώρακε τόν πατέρα», ταύτη λέγει ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν».

Μέ ἄλλους λόγους ὁ Μ. Βασίλειος, ἀναφερόμενος και στό Φιλιπ., 2, 5-II

συσχετίζει τήν κατ' εἰκόνα και ὁμοίωσιν Θεοῦ κατασκευῆν τοῦ ἀνθρώπου

πρός τόν Γιόν και Λόγον τοῦ Θεοῦ, ὡς εἰκόνα αὐτοῦ (πρό τῆς Θείας ἐνανθρωπήσεως).

Τοῦτο ἐκφράζεται σαφέστερα στόν κατά Εὐνομίου λόγον Β' § 16 τοῦ Μ. Βασιλείου, ὅπου λέγονται τά ἀκόλουθα:

«Νοεῖν δέ εἰκόνα τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀοράτου, οὐ κατά τὰς τεχνιτάς ταύτας ὑστερον ἀπεργασθεῖσαν πρὸς τό ἀρχέτυπον, ἀλλά συνυπάρχουσαν και παρυφεστηκυίαν τῷ πρωτοτύπῳ ὑποστήσαντι, τό εἶναι τό ἀρχέτυπον, οὔσαν, οὐκ ἐκτυπωθεῖσαν διά μιμήσεως, ὥσπερ ἐν σφραγίδι τινι τῆς ὅλης φύσεως τοῦ Πατρὸς ἐναποσημανθείσης τῷ Υἱῷ».

Ὅλα αὐτά ἂν τά συνοψίσουμε σημαίνουν ὅτι ὁ Υἱός και Λόγος τοῦ Θεοῦ, ἡ τελεία Αὐτοῦ εἰκὼν και τό ἀπαύγασμα τῆς Θείας δόξης, ἔλαβε διά τῆς Θείας ἐνσαρκώσεως μορφήν και σχῆμα ἀνθρώπου (Φιλιπ. 2, 7), ἀκριβῶς διότι ὁ ἀνθρωπος ἐπλάσθη κατ' εἰκόνα Θεοῦ και διότι τοῦτο ἀμαυρώθηκε μέ τήν παράβαση τῶν Πρωτοπλάστων.

Ἔτσι νοεῖται ἡ ἐνσάρκωσις τοῦ Υἱοῦ και Λόγου τοῦ Θεοῦ, ἡ κατά πάντα τελεία εἰκὼν Αὐτοῦ, πού ἔχει ὡς σκοπὸν τήν ἀποκατάστασιν τοῦ κατ' εἰκόνα Θεοῦ τῆς ἀνθρωπίνης ὑποστάσεως.

Πῶς, λοιπὸν, ὁ Μέγας Βασίλειος ὑπολαμβάνει τό ὅτι ὁ Ἀδάμ δημιουργήθηκε κατ' εἰκόνα τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀνθρώπου Χριστοῦ, πρὶν σαρκωθεῖ ὁ Χριστός μας;

Πῶς ἐξηγεῖ τό «Ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν και καθ' ὁμοίωσιν»;

Κατ' εἰκόνα τίνος;

Τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀνθρώπου Χριστοῦ μας!

Θεολογεῖ ὁ Μέγας Φωστήρ τῆς Καισαρείας!

Ἡ Παναγία Τριάς, ἐπομένως, δημιουργεῖ τόν ἀνθρωπον, ὅπως ἀποκαλύπτει ἡ Ἁγία Γραφή, ὅταν εἶπεν ὁ Θεός, ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν και καθ' ὁμοίωσιν, πρὶν σαρκωθεῖ ὁ Υἱός.

Καλεῖται ὁ Ἀδάμ κατά τήν στιγμὴν τῆς δημιουργίας ἀπὸ τόν Τριαδικόν Θεόν νά ὁμοιάσει πρὸς τόν Θεοῦ τοῦ ἀνθρώπου Ἰησοῦν Χριστόν,

πού θά σαρκωθῆι μελλοντικά ἐν χρόνῳ
ἐκ τῆς Ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν
Θεοτόκου καί Ἀειπαρθένου Μαρίας.

Ὁ Θεάνθρωπος Ἰησοῦς Χριστός μας
εἶναι «εἰκὼν τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀοράτου» καί
ἀπεκάλυψεν ἡμῖν τό πλήρωμα τῆς Θεότητος
σωματικῶς (Κολ. 2, 9, πρβλ. καί Ἰω. 1, 9).

Τά αὐτά διδάσκει καί ὁ Ἅγιος
Εἰρηναῖος:

«Ἐν τοῖς πρόσθεν χρόνοις ἐλέγετο μὲν
κατ' εἰκόνα Θεοῦ γεγονέναι τὸν ἄνθρωπον, οὐκ
ἐδείκνυτο δέ. Ἔτι γὰρ ἀόρατος ἦν ὁ Λόγος, οὐ
κατ' εἰκόνα ὁ ἄνθρωπος ἐγγόνει. Διὰ τοῦτο δὴ
καί τὴν ὁμοίωσιν βραδύως ἀπέβαλεν. Ὅπως δέ
σάρξ ἐγένετο ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ, τ' ἀμφότερα
ἐπεκύρωσε. Καί γὰρ καί τὴν εἰκόνα ἐδείξεν
ἀληθῶς, αὐτὸς τοῦτο γενόμενος, ὅπερ ἦν ἡ εἰκὼν
αὐτοῦ, καί τὴν ὁμοίωσιν βεβαίως κατέστησεν,
συνεξομοιώσας τὸν ἄνθρωπον τῷ ἀοράτῳ Θεῷ».³

Ὁ Μ. Βασίλειος, ὅπως καί ὁ Ἅγιος
Γρηγόριος ὁ Θεολόγος καί ὁ Ἅγιος Εἰρηναῖος καί
ὁ Μέγας Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός,
ἀντιλαμβάνονται τὴν στενὴ σχέση μεταξύ τῆς
κατ' εἰκόνα Θεοῦ ὑποστάσεως τοῦ ἀνθρώπου καί
τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, πρὸ καί μετὰ τὴν Θεϊαν
ἐνσάρκωσίν Του, ὡς εἰκόνος τοῦ ἀοράτου Θεοῦ.

«Ἡ ἀπαράλλακτος εἰκὼν τοῦ Πατρὸς, ὁ
συμφυῆς Γίος καί Λόγος τοῦ Θεοῦ, γενόμενος
ἄνθρωπος, ἐδείξε καί τὴν εἰκόνα καί τό
πρωτότυπον καί καθ' ἣν εἰκόνα ὁ Ἀδάμ εἰς
ἄνθρωπου φύσιν διεμορφώθη.»⁴

Ἀλλά καί τὴν ὁδὸν καί τὴν ἀλήθειαν τῆς
κατ' εἰκόνα καί καθ' ὁμοίωσιν Θεοῦ μακαρίας
ζωῆς παντός ἀνθρώπου, διψῶντος τὴν σωτηρίαν.

Ἡ συκοφαντία τοῦ Θεοῦ
ἀπὸ τούς Φραγκολατίνους καί τούς
Προτεστάντες καί ὁ Πανυπεράγαθος
Θεὸς τῶν Ὁρθοδόξων

Ἡ κόλαση ὑπάρχει ὡς κατάσταση
ἀπαρಾಮύθητη Φωτιᾶς ἄσβεστης καί σκότους
ἐξωτέρου.

Ἡ ὑπαρξὴ τῆς ὁμῶς δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ
τὴν Θεϊκὴ ἀπόφαση.

Ἡ κόλαση δημιουργεῖται ἀπὸ τὰ ἴδια
τὰ δημιουργήματα. Εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς
πτώσεως τῶν ἀνθρώπων.

Σ' αὐτὴν τὴν ζοὴ ἡ κόλαση ἐκφράζεται
ὅπως τὴν προσλαμβάνει ἡ ἀνθρώπινη φύση
πού ἔπασσε, ὡς κόπιο ἀσθένεια, θλίψη, πόνος,
στεναγμὸς, φθορὰ καί θάνατος, καί στὴν μέλλουσα
ὡς πῦρ ἄσβεστο καί ὡς σκότος ἐξώτερο.

Εἶναι ἡ κόλαση ἀνθρώπινο δημιούργημα,
ἐξω τρόπων τινά, ἀπὸ "τὴν τάξην τῆς
δημιουργίας".⁵

Οἱ Φράγκοι τῆς ἐσκοτισμένης Δύσεως καί
οἱ ἐκφραγευμένοι ἐκ τῶν Ὁρθοδόξων διδάσκουν
ἀδικαιολογήτως μετὰ τοῦ Αὐγουστίνου ὅτι ἡ
μετάδοσις τῆς ἐνοχῆς τοῦ Ἀδάμ σέ ὅλη τὴν
ἀνθρωπότητα ἱερωεῖται ὡς προσωπορικὸν
ἁμάρτημα.

Οἱ ἐσκοτισμένοι καί ἐκπεσόντες τῆς
Ὁρθοδόξου ἀληθείας οὐδὲν ὑποψιάζονται ὅτι
ἡ φθορὰ καί ὁ θάνατος δὲν εἶναι ἐκ Θεοῦ.

Συκοφαντοῦν τὸν Θεὸν οἱ Λατῖνοι καί
βλασφημοῦν εἰς τό Πνεῦμα τό Ἅγιον, ὅταν
δογματίζουσι αἰρετικῶς στὴν Σύνοδο τοῦ
Τριδέντου τό 1546 καί στόν πρῶτο Κανόνα τῆς
ὅτι ὅποιος δὲν ὁμολογήσει ὅτι ὁ πρῶτος
ἄνθρωπος, ὁ Ἀδάμ ... ἐπέφερε μέ τὴν παράβασή

³ Ἁγίου Εἰρηναίου, Κατὰ αἰρέσεων, 5, 16, 2, ΒΕΠΕΣ
5, 166,11-17

⁴ Μ. Φωτίου, PG 101, 260

⁵ Φλορόφσκι, Δημιουργία καί ἀπολύτρωση,
Θεσσαλονίκη 1983, σελ. 306.

του τὴν ὀργή καὶ τὴν ἀνανάκτηση τοῦ Θεοῦ, καὶ
γιαυτό τό λόγο τόν θάνατο, μέ τόν ὁποῖο
προηγουμένως τόν ἀπειλήσε ὁ Θεός νά εἶναι
ἀναθεματισμένος”.

Ὁ Θεοφώτιστος ὁμῶς Μέγας Ἅγιος
Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, ὁ ὁποῖος κατήσχυε μέ
τὴν διδασκαλία του τούς ἐσκοτισμένους
Λατίνους, δίδαξε ὀρθοδόξως ὅτι ἡ μὲν τοῦ κατὰ
ψυχὴν θανάτου ἀπόφασις, ἦν εἰς ἔργον ἠγαγεν
ἡμᾶς ἡ παράβασις κατὰ δικαιοσύνην τοῦ
κτίσαντος, ἐγκαταλιπώντας γάρ κατέλιπεν ὡς
αὐτοβούλως γεγονότας μὴ βιασάμενος. Ἡ μὲν
οὖν ἀπόφασις ἐκείνη προαναπεφώνηται παρά
τοῦ Θεοῦ Φιλανθρωπῶς, καθ’ ἃς αἰτίας
εἰρήκαμεν. Ἀνέσχε δὲ καὶ ὑπερέβητο τὴν
ἀπόφασιν τοῦ κατὰ σῶμα θανάτου πρότερον,
καὶ ἠνίκα ταύτην ἐξήνεγκε βάθει σοφίας καὶ
Φιλανθρωπίας ὑπερβολῇ πρὸς τό μέλλον τὴν εἰς
ἔργον ἐκβασιν ταύτην ἐταμιεύσατο, μὴ πρὸς τόν
Ἀδάμ εἰπών: ἐπιστρέφῃθι ὅθεν ἐλήφθης, ἀλλὰ
γῆ εἶ, καὶ εἰς γῆν ὑποστρέψεις. Ἐνὶ δὲ τοῖς
συνετῶς ἀκούουσι καὶ τῶν τοιούτων λόγων ἰδεῖν,
ὡς ὁ Θεός, οὐ ψυχῆς οὐδὲ σώματος ἐποίησε
θάνατον.

Οὔτε γάρ πρότερον εἶπε προτάσων, θάνετε ἢν
ἂν ἡμέραν φάγητε, ἀλλ’ ἀποθανεῖσθε ἢν ἂν
ἡμέραν φάγητε. Οὔτε νῦν, εἰς γῆν ἐπίστρεψον
εἶπε, ἀλλ’ ὑποστρέψεις, προαναγγέλων καὶ
ἐφιεῖς καὶ μὴ κωλύων σὺν δίκῃ τό ἐκβησόμενον.⁶

Ἔτσι καὶ ὁ Μέγας Βασίλειος λέγει:

” Ὅσον γάρ ἀφίστατο τῆς ζωῆς, τόσον
προσῆγγιζε τῷ θανάτῳ. Ζωὴ γάρ ὁ Θεός,
στέρησις δὲ τῆς ζωῆς θάνατος. Ὡστε ἐαυτῷ τόν
θάνατον ὁ Ἀδάμ διὰ τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ
Θεοῦ κατεσκεύασε, κατὰ τό γεγραμμένον, ὅτι ἰδοὺ
οἱ μακρύνοντες ἀπὸ σοῦ ἀπολοῦνται. Οὕτως

⁶ Κεφάλαια Φυσικά, Θεολογικά, Ἠθικά τε καὶ
Πρακτικά γν’ PG 150, 1157-1160.

οὐχὶ Θεός ἐκτίσε θάνατον, ἀλλ’ ἡμεῖς ἐαυτοῖς ἐκ
πνηρᾶς γνώμης ἐπεσπασάμεθα. Οὐ μὴν οὐδὲ
ἐκάλυε τὴν διάλυσιν διὰ τὰς προειρημένας
αἰτίας, ἵνα μὴ ἀθάνατον ἡμῖν τὴν ἀρρωστίαν
διατηρήσῃ.⁸

Ὁ Μέγας Ἀθανάσιος διδάσκει: ”Οἱ δὲ
ἄνθρωποι ἀποστραφέντες τὰ αἰώνια καὶ
συμβουλία τοῦ διαβόλου εἰς τὰ τῆς φθορᾶς
ἐπιστραφέντες, ἐαυτοῖς αἰτιοὶ τῆς ἐν τῷ θανάτῳ
φθορᾶς γεγόνασι.”⁹

Ὁ σωματικός θάνατος δὲν ἐπικράτησε
ἀμέσως μετὰ τὴν παράβαση. Τοῦναντίον, κατὰ
τὴν Ἁγία Γραφήν οἱ πρωτόπλαστοι ἐζῆσαν
πολλὰ χρόνια μετὰ τὴν παρακοή.¹⁰ Πρώτα ἡ
ἁμαρτία δι’ ἐνός ἀνθρώπου εἰς τόν κόσμον
εἰσῆλθε καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας” ὁ πνευματικός
θάνατος (στέρηση τῆς Θείας Χάριτος) καὶ μετὰ
ἀπὸ χρονικό διάστημα καὶ ὁ σωματικός.

Ὁ ἀπολογητὴς Θεόφιλος Ἀντιοχείας
γράφει γιὰ τούς πρωτοπλάστους μετὰ τὴν
παρακοή:

” Ὅποτε οὖν ἐθεάσατο ὁ σατανᾶς οὐ
μόνον τόν Ἀδάμ καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ζῶντας,
ἀλλὰ καὶ τέκνα πεπονηκότας, ἐφ’ ὧν οὐκ
ἴσχυσεν θανατῶσαι αὐτούς φθόνῳ φερόμενος,
ἠνίκα ἑώρα τόν Ἄβελ εὐαρεστοῦντα τῷ Θεῷ,
ἐνεργήσας εἰς τόν ἀδελφόν αὐτοῦ τόν καλούμενον
Καῖν ἐποίησεν ἀποκτεῖναι τόν ἀδελφόν αὐτοῦ
τόν Ἄβελ. Καί οὕτως ἀρχὴ θανάτου ἐγένετο εἰς
τόνδε τόν κόσμον ὁδοιπορεῖν ἕως τοῦ θείου ἐπι
πάν γένος ἀνθρώπων.”¹¹

Ὁ σατανᾶς θὰ ἤθελε πολὺ νά θανατώσει
διὰ μιᾶς ὀλόκληρη τὴν ἀνθρωπότητα, ἀλλὰ δὲν
μπορεῖ, γιατί ὁ Θεός εἶναι Αὐτός πού ζωοποιεῖ

⁷ Ἰερ. 2, 12-13.

⁸ Ὁμιλία ὅτι οὐκ ἔστιν αἰτιος τῶν κακῶν ὁ Θεός, PG
31, 345.

⁹ Λόγος περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Λόγου, 5, PG
25, 104-105.

¹⁰ Γεν. 5, 1 ἐξ.

¹¹ Θεοφίλου, Β’ 29

τά πάντα. Τόν θάνατο ὁ διάβολος τόν ἐπιφέρει ἐμμέσως μόνον μέ τήν ἁμαρτία καί μέ τήν ἀπομάκρυνση τοῦ ἀνθρώπου ἀπό τόν Θεόν. Ἡ ἁμαρτία φέρνει τόν θάνατο. "Ὁ μὲν κατ' εἰκόνα τοῦ Θεοῦ γεγονός χωρισθέντος ἀπ' αὐτοῦ τοῦ πνεύματος τοῦ δυνατωτέρου (δηλ. τοῦ Ἁγίου Πνεύματος), θνητός γίνεται" κατὰ τόν Τατιανόν.¹²

Οὔτε βεβαίως ὁ Ἀπόστολος Παῦλος διδάσκει πούθενά ὅτι ὁ θάνατος εἶναι ἐκ Θεοῦ τιμωρία ὅλων τῶν ἀνθρώπων. Ὁ Θεός δέν τιμωρεῖ, ἐπιτρέπει ὅμως στόν ἀνθρώπο, ἐάν τό θελήσει, νά ἀπομακρυνθεῖ ἀπ' Αὐτόν καί ἔτσι νά στερηθεῖ τήν ζωή.

Συμπεράσματα

Ἀπό τά ἀναφερθέντα χωρία συνάγεται ὅτι, κατὰ τούς Ἑλληνες Πατέρες, ὁ Θεός ἐπέτρεψε τήν "τιμωρία" καί ταλαιπωρία τοῦ ἀνθρώπου μέ τήν Φθορά καί τόν θάνατο τοῦ σώματος, ἕνεκα εὐσωλαχνίας, γιά νά μή γίνει τό κακόν ἀθάνατον, καί μέ τήν θέα καί μελέτη τοῦ θανάτου νά ἐννοήσει ὁ ἀνθρώπος τήν ἀσθένειάν του καί τήν ἐξάρτησή του ἀπό τόν Θεόν, γιά τήν σωτηρία του καί ἔτσι νά ταπεινωθεῖ καί νά μετανοήσει καί μέσα ἀπό δοκιμασίες καί πειρασμούς νά τελειοποιηθεῖ.

Ἔτσι, λοιπόν, ὁ Θεός δέν ἐπέβαλε τόν θάνατο, τήν Φθορά καί τίς ἀσθένειες, ἕνεκα κάποιας προσβολῆς τῆς Θείας Φύσεως, ὅπως διδάσκουν οἱ Λατῖνοι, ἀλλά τά ἐπέτρεψε, ἕνεκα τῆς εὐσωλαχνίας Του, μέ σκοπό τήν σωτηρία καί τήν θέωση τῶν ἀνθρώπων.¹³

Ὁ θάνατος ὑπάρχει στόν κόσμον σάν κάποιο παράσιτο, παρά τήν θέληση τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεός δέν θέλει τόν θάνατο. Ἐν τούτοις ὅμως

δέν ἐνεργεῖ τήν καταστροφὴν του, μέχρις ὅτου ἐτοιμάσει τούς ἀνθρώπους γιά ἀποδοχή τῆς ζωῆς.

Ὁ Ἀδάμ εἶναι γενάρχη, δηλ. ἡ Φυσική ρίζα τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

Στόν βαθμό πού οἱ ἀνθρώποι συνδεόμαστε μέ τόν πρωτόγονο μέ τήν βιολογική μας γέννηση, κληρονομοῦμε καί τήν φύση ἐκείνου πού ἔβασε στήν ἁμαρτία καί τήν Φθορά.

Αὕτη ἡ ἐνότητα τῆς Φύσεως κάνει κατανοητή τήν μετάδοση τῆς ἀσθένειας καί τῆς Φθορᾶς, μέ τόν ἴδιο τρόπο, πού ἀπό μία σάπια ρίζα μόνον σάπιοι καρποὶ εἶναι δυνατόν νά προέλθουν. Μέ αὐτό τόν τρόπο κατανόησαν τό ζήτημα καί οἱ ἐπιφανέστεροι ἀπό τούς Ἑλληνες Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας.¹⁴

"Ἄλλ' εἴποι τις ἄν, ναί παρώλισθεν ὁ Ἀδάμ, καί τῆς θείας ἀλογήσας ἐντολῆς Φθορᾶ καί θανάτω κατεδικάζετο· εἶτα πῶς ἁμαρτωλοὶ δι' αὐτόν κατεστάθησαν οἱ πολλοί; Τί πρὸς ἡμᾶς τά ἐκείνου πταίσματα; πῶς δέ ὅλως οἱ μῆπω γεγενημένοι καταδικάζομεθα σὺν αὐτῷ, καίτοι Θεοῦ λέγοντος:

-οὐκ ἀποθάνονται πατέρες ὑπὲρ τέκνων,

-οὔτε τέκνα ὑπὲρ πατέρων,

ψυχὴ ἡ ἁμαρτάνουσα αὐτὴ ἀποθάνεῖται; Οὐκοῦν ψυχὴ ἡ ἁμαρτάνουσα αὐτὴ ἀποθάνεῖται.

Ἄμαρτωλοὶ δέ γεγόναμεν διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ Ἀδάμ διὰ τοιόνδε τρόπον: Πρωτόγονο μὲν γὰρ ἐπὶ ἀφθαρσία καί ζωῆ, ἦν δέ αὐτῷ καί ὁ βίος ἀγιοπρεπῆς ἐν τῷ παραδείσῳ τῆς τρυφῆς, ὅλον ἦν καί διὰ παντός ἐν θεοσπίαις ὁ νοῦς, ἐν εὐδείᾳ δέ καί γαλήνῃ τό σῶμα, κατηρεμούσης ἀπάσης αἰσχραῆς ἡδονῆς· οὐ γὰρ ἦν ἐκτόπων κινήματων θόρυβος ἐν αὐτῷ.

¹² Γιά τά ἀνωτέρω καί τίς παραπομπές βλ. Ρομανίδη, ὁ. π. σελ. 72.

¹³ Ρομανίδη, Τό προπατορικόν ἁμάρτημα, σελ. 19.

¹⁴ Ἅγιος μέγας Κύριλλος Ἀλεξανδρείας, PG 74, 789, 785, Ἀναστάσιος Σιναΐτης, PG, 89, 796 καί ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, PG, 60, 477, 475.

Ἐπειδή δὲ πῶπρωκεν ὑφ' ἀμαρτίαν καὶ κατάλισθεν εἰς φθοράν, ἐντεῦθεν εἰσέδραμον τὴν τῆς σαρκὸς φύσιν ἡδοναί τε καὶ ἀκαθαρσίαι, ἀνέφυ δὲ καὶ ὁ ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμῶν ἀγριαίνων νόμος. Νενόσθηκεν οὖν ἡ φύσις τὴν ἀμαρτίαν διὰ τῆς παρακοῆς τοῦ ἐνός, τούτέστιν Ἀδάμ|| οὕτως ἀμαρτωλοὶ κατεστάθησαν οἱ πολλοί, οὐχ ὡς τῷ Ἀδάμ συμπαραβεβηκότες, οὐ γὰρ ἦσαν πῶποτε, ἀλλ' ὡς τῆς ἐκείνου φύσεως ὄντες τῆς ὑπὸ νόμον πεσοῦσης τὸν τῆς ἀμαρτίας ... ἠρώστησεν ἡ ἀνθρωπίνη φύσις ἐν Ἀδάμ διὰ τῆς παρακοῆς τὴν φθοράν, εἰσέδω τε οὕτως αὐτὴν τὰ πάθη...¹⁵

Βλεπουμε, ἐπομένως, ὅτι εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς Ἀνατολήν ἡ πτώσις νοεῖται ὡς ἀποτέλεσμα τῆς ἀπομακρύνσεως τοῦ ἰδίου τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τῆς θείας ζωῆς.

Γιὰ τὴν ἀσθένεια δὲ πού ἐπακολούθησε, καὶ τὴν φθορά τῆς ἀνθρώπινης φύσεως, αἴτιος πάντων θεωρεῖται ὁ ἴδιος ὁ ἀνθρώπος, πού ἦλθε σὲ συνεργασία μὲ τὸν διάβολο.

Ἀντιθέτως, στή Δύση, καὶ στοὺς θεολόγους πού ἔφεραν τὴν Δύση στὴν Ἑλλάδα, ὅλα τὰ κακὰ τοῦ κόσμου προέρχονται δηθὲν ἀπὸ τὸ τιμωρητικὸ θῆλημα τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἴδιος δὲ ὁ σατανᾶς θεωρεῖται ὡς ἀπλό τιμωρητικὸ ὄργανο τοῦ Θεοῦ!

Καὶ ἡ κόλαση ἢ ὁ Ἄδης δὲν εἶναι δημιουργηματα τοῦ Θεοῦ.

Μὲ τὴν ὀνομασία κόλαση ἢ Ἄδης δὲν ἐννοεῖται κάποιος τόπος, ἀλλὰ κάποια κατάσταση τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος, - (τρόπος ὑπάρξεως κατὰ τὸν Ἅγιον Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον)-, ἀειδῆς καὶ ἀσώματος, κατὰ τὸν Ἅγιο Γρηγόριο Νύσσης.¹⁶

¹⁵ Ἐρμηνεῖα εἰς τὴν πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολήν, ΡΓ, 74, 788-789.

¹⁶ Ἁγίου Γρηγορίου Νύσσης, ΕΠΕ, 1 σελ. 296

Ὁ Ἅγιος Νικήτας ὁ Στηθᾶτος, χαρακτηρίζει τοὺς ἀφεγγεῖς καὶ σκοτεινοὺς τόπους ὡς δεσμοπήριο.

Ἄν ἡ ψυχὴ δὲν θεραπευθεῖ ὅταν εἶναι ἐνωμένη μὲ τὸ σῶμα, μετὰ τὴν ἐξοδὸ τῆς ἀπὸ αὐτοῦ ὑποφέρει καὶ βασανίζεται ἀπὸ τὰ πάθη, δὲν αἰσθάνεται καμμία παράκληση καὶ παραμυθία.

Δὲν μετέχει τῆς φωτιστικῆς καὶ θεωποιοῦ ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ, καὶ αὐτὸ εἶναι:

-ἀφ' ἐνός σκοτός,

ἀφεγγῆς τρόπος ζωῆς, μαρτύριο, βασανιστήριο, καὶ

-ἀφ' ἑτέρου πῦρ αἰώνιον,

ἀφοῦ προσλαμβάνεται ἀπὸ τὴν ψυχὴ τὸ πρῶτον φῶς, ὁ Θεός, ὡς φωτιά.

Ἅλλοι οἱ Ἅγιοι Πατέρες διδάσκουν ὅτι ὁ Παράδεισος καὶ ἡ κόλαση δὲν ὑπάρχουν ἐξ ἐσώψεως τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ ἐξ ἐσώψεως τοῦ ἀνθρώπου.

Ὁ Παράδεισος καὶ ἡ κόλαση ὑπάρχουν σάν δύο τρόποι ζωῆς, ἀλλὰ δὲν εἶναι ὁ Θεός πού τοὺς δημιουργεῖ.

Ἡ αἰωνιότητα εἶναι αὐστηρά "μονοθεϊστική".

Στοὺς Ἁγίους Πατέρες γίνεται σαφές ὅτι δὲν ὑπάρχουν δύο τόποι, ἀλλὰ

-ὁ ἴδιος ὁ Θεός εἶναι Παράδεισος γιὰ τοὺς Ἁγίους καὶ

-ὁ ἴδιος ὁ Θεός εἶναι κόλαση γιὰ τοὺς ἀμαρτωλούς.

Σίγουρο εἶναι ὅτι κατὰ τοὺς Ἑλληνες Θεοφόρους Πατέρες ἡ ὑπαρξη τῆς κολάσεως δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν θεϊκὴ ἀπόφαση.

Ἡ κόλαση δημιουργεῖται ἀπὸ τὰ ἴδια τὰ δημιουργήματα. Εἶναι ἀνθρώπινο δημιουργημα, ἐξω τρόπων τινά, ἀπὸ "τὴν τάξη τῆς δημιουργίας".¹⁷

¹⁷ Φλορόφσκι, Δημιουργία καὶ ἀπολύτρωση, Θεσσαλονίκη 1983, σελ. 306.

Ὁ Παράδεισος καί ἡ κόλαση ὑπάρχουν μέ τήν μορφή ἀσθένειας καί θεραπείας καί ὄχι μέ τήν μορφή τῆς ἀπειλῆς καί τῆς τιμωρίας ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Κύριος μέ τήν Θεία Του ἀποκάλυψη μᾶς φανερώνει τήν πραγματικότητα τῆς αἰωνιότητος.

Οἱ θεραπευμένοι καί κεκαθαρμένοι βιώνουν τήν φωτιστική ἐνέργεια τῆς Θείας Χάριτος, ἐνῶ οἱ ἀθεράπευτοι καί ἀσθενεῖς τήν καυστική ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ.

Ὁ μέγας νηπτικός Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας μας Ἅγιος Ἰσαάκ ὁ Σύρος διδάσκει ὅτι

-Παράδεισος εἶναι ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ.

Μέ τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἐννοοῦμε τήν ἄκτιστη ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ, στήν ὁποία ὑπάρχει ἡ τρυφή πάντων τῶν μακαρισμῶν.¹⁸

Ἀλλά ἀναφερόμενος στήν Κόλαση λέγει σχεδόν τά ἴδια πράγματα, ὅτι δηλ. καί ἡ κόλαση εἶναι ἡ μάστιγα τῆς ἀγάπης.

Γράφει: " Ἐγώ δέ λέγω, ὅτι οἱ τῇ γεένῃ κολαζόμενοι, τῇ μάστιγι τῆς ἀγάπης μαστιζόνται. Καί τί πικρόν καί σφοδρόν τό τῆς ἀγάπης κολαστήριον."¹⁹

Διδάσκει ὁ Ἅγιος: "Ἐνεργεῖ δέ ἡ ἀγάπη ἐν τῇ δυνάμει αὐτῆς κατά διαποῦν τρόπων,

-τούς μέν ἀμαρτωλούς κολάζουσα, ὡς καί ἐνταῦθα συμβαίνει πρὸς φίλον ἀπό φίλου,

-τούς δέ τετηρηκότας τά δέοντα, εὐφραίνουσα ἐν αὐτῇ"²⁰

Ἐπομένως, ἡ ἴδια ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἡ ἴδια ἐνέργεια θά ἐπιπέσει σέ ὅλους τούς ἀνθρώπους, ἀλλά θά ἐνεργεῖ διαφορετικά.

Ὁ Κύριος εἶπε στόν Μωϋσῆ:

" Ἐλεήσω ὃν ἄν ἐλεῶ, καί οἰκτιρήσω ὃν ἄν οἰκτιρῶ". (Ἐξ. λγ',19). Καί τό στόμα τοῦ

¹⁸ Ἁγίου Ἰσαάκ τοῦ Σύρου, Ἀσκητικά, 1977, σελ. 282

¹⁹ ὁ.π. σελ. 326.

²⁰ ὁ.π. σελ. 326-327

Χριστοῦ μας, ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ἐρμηνεύει: "ἄρα, οὖν, ὃν θέλει ἐλεεῖ, ὃν δέ θέλει σκληρύνει. (Ρωμ. 9', 18).

Ἵπάρχει δηλ. προσωποληψία στόν Θεό; Τόν ἕναν τόν ἐλεεῖ καί τόν ἄλλον τόν σκληρύνει;

Αὐτό, σαφῶς, συνδέεται μέ τήν φύση τοῦ ἀνθρώπου καί ὄχι μέ τήν φύση καί τήν ἐνέργεια τοῦ Θεοῦ.

Τό ἐπιβεβαιώνει καί ὁ Ἅγιος Θεοφύλακτος Βουλγαρίας:

"Καθώς ὁ ἥλιος τό μέν κερὶ ἀπαλύνει, τόν δέ πηλό σκληρύνει, ὄχι καθ' ἑαυτόν, ἀλλά λόγῳ τῆς διαφορετικῆς ὕλης τοῦ κεριοῦ καί τοῦ πηλοῦ. Ἔτσι καί ὁ Θεός τήν πηλίνη καρδιά τοῦ Φαραῶ τήν σκληρύνει."²¹

Καί ὁ Μέγας Βασίλειος, ὅταν ἐρμηνεύει τό ψαλμικό χωρίο "Φωνή Κυρίου διακόπτοντος φλόγα πυρός", διδάσκει ὅτι αὐτό τό θάυμα πραγματοποιεῖται στούς τρεῖς Παῖδες στήν κάμινο τοῦ πυρός.

Ἡ Φωτιά στήν περίπτωση αὐτή διακόπηκε στά δύο, καί γι'αυτό "ἐνεπύριξε τοὺς κύκλῳ πάντας", ἐνῶ "πνεῦμα ἐδέξατο ἐν ἑαυτῇ, ἡδίστην ἀναπνοήν καί ἀνάψυξιν, ὥσπερ ἐν σκιᾷ τινι φυτῶν, ἐν εἰρηνικῇ καταστάσει παρεχομένη τοῖς πωισίν".

Ταυτόχρονα, λοιπόν,

ἡ φοβερή αὐτή Φωτιά κατέκαιε τούς ἔξω ἀπό αὐτήν

καί τούς τρεῖς παῖδες δρόσιζε, σάν νά βρίσκονταν κάτω ἀπό τήν σκιά ἑνός δένδρου.

Στήν συνέχεια τονίζει ὁ Μέγας Φωστήρ τῆς Καισαρείας ὅτι τό πῦρ πού ἐτοιμάσθηκε ἀπό τόν διάβολο καί τούς ἀγγέλους του²²

²¹ Ἁγίου Νικοδήμου τοῦ Ἁγιορείτου, Ἐρμηνεία εἰς τὰς ἸΔ' Ἐπιστολάς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, Ἀθήνα 1971, τόμος Α', σελ. 110.

²² μέ τήν διαφθορά καί τήν ἀσθένεια τῆς ἀνθρώπινης φύσης ἀπό τήν ὑποταγή στήν ἁμαρτία, πού πρότεινε καί προτείνει συνεχῶς ὁ ἀντίδικος καί οἱ ἄνθρωποι τήν ἀποδέχονται, μέ ἀποτέλεσμα νά καταφλεγούν ἀπό τό πῦρ τῆς Θεότητος κατά τήν Παρουσία

“διακόπτεται τῇ Φωνῇ τοῦ Κυρίου”. Τό πῦρ ἔχει δύο δυνάμεις:

τὴν καυστική καὶ τὴν φωτιστική δύναμη καὶ ἐνέργεια καὶ γιὰ τὸν λόγο αὐτό καὶ καίει καὶ φωτίζει.

Μέ αὐτόν τόν τρόπο

-οἱ ἄξιοι τῆς φωτιᾶς θὰ αἰσθανθοῦν τὴν καυστική ιδιότητά της

-καὶ οἱ ἄξιοι τοῦ φωτισμοῦ θὰ αἰσθανθοῦν τὴν φωτιστική ιδιότητα τοῦ πυρός.

Γιαυτό ὁλοκληρώνει μέ σαφήνεια: “Φωνή οὖν Κυρίου διακόπτοντος φλόγα πυρός καὶ μερίζοντος,

ὡς ἀλαμπές μὲν εἶναι τό πῦρ τῆς κολάσεως,

ἀκαυστον δέ τό Φῶς τῆς ἀναπαύσεως ἀπομειναι.”²³

Κατά δέ τόν Ἅγιον Γρηγόριον τόν Θεολόγον ἡ ἐπιφάνεια τοῦ Θεοῦ θὰ εἶναι:

“Φῶς τοῖς κεκαθαρμένοις τὴν διάνοιαν”,

κατά τὴν ἀναλογίαν τῆς καθαρότητος, αὐτό εἶναι ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ,

καὶ σκότος “τοῖς τυφλώττουσι τό ἡγεμονικόν”, πού εἶναι ἡ κόλαση

“κατά τὴν ἀναλογίαν τῆς ἐντεῦθεν ἀμβλυωπίας”.

ἐνώπιον τοῦ Χριστοῦ μας, μὴ ὄντες δεκτικοὶ τοῦ φωτός Του ὡς ζωοποιῶν ἀλλὰ ὡς κολαστικοῦ, ὡς πυρός καταναλίσκοντος.

²³ **Μ. Βασιλείου**, ἔργα, 5, ΕΠΕ, σελ. 120-122. Ἡ ἐρμηνεία αὐτῆ περὶ τοῦ Παραδείσου καὶ τῆς Κολάσεως δέν εἶναι μόνον τοῦ Ἁγίου Ἰσαάκ τοῦ Σύρου καὶ τοῦ **Μ. Βασιλείου**, ἀλλὰ εἶναι γενική διδασκαλία τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, οἱ ὁποῖοι ἐρμηνεύουν ἀποφατικά τά περὶ τοῦ αἰωνίου πυρός καὶ τῆς αἰωνίου ζωῆς. Ὅταν μιλάμε γιὰ ἀποφατισμό δέν ἐννοοῦμε ὅτι οἱ Πατέρες ἀλλοιώνουν τὴν διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας, οἱ ὁποῖοι δηθεν μιλοῦν ἀφηρημένα καὶ στοχαστικά, ἀλλὰ ὅτι ἐρμηνεύουν τά θέματα αὐτά προσπαθώντας νὰ τὰ ἀποδεσμεύσουν ἀπὸ κατηγορίες τῆς ἀνθρώπινης σκέψεως καὶ ἀπὸ εἰκόνες τῶν αἰσθητῶν πραγμάτων. **Ρωμανίδου**, *Ρωμηωσύνη*, σελ. 99. Βλ. καὶ **Ἱεροθέου Βλάχου**, *Ἡ ζωὴ μετὰ τὸν θάνατο*, σελ. 274 ἐπ. δ' ἔκδ. 1997

Ἡ αἰώνια ζωὴ εἶναι Φῶς γι' αὐτοὺς πού καθάρισαν τὸ νοῦ τους, καὶ μάλιστα κατὰ τὸν βαθμὸ τῆς καθάρσεως, καὶ σκότος γι' αὐτοὺς πού εἶναι τυφλοὶ στὸν νοῦ, δηλ. γι' αὐτοὺς πού δέν φωτίσθηκαν ἀπὸ τὴν ζωὴ αὐτὴ καὶ δέν ἔφθασαν στὸν φωτισμὸ καὶ στὴν γέωση.²⁴

Αὐτό φαίνεται καὶ ἀπὸ τίς αἰσθητὲς πραγματικότητες. Ὁ ἓνας καὶ ὁ αὐτός ἥλιος “φωτίζει μὲν τὴν υἰγαίνουσαν ὄψιν, ἀμαυροὶ δὲ τὴν ἀσφειοῦσαν”.

Ὅποτε, δέν εὐθύνεται ὁ ἥλιος γιὰ αὐτὲς τίς συνέπειες ἀλλὰ ἡ κατάσταση τοῦ ὀφθαλμοῦ.

Τό ἴδιο ἀκριβῶς ἀναλογικά θὰ γίνεи καὶ κατὰ τὴν Δευτέρα Παρουσία τοῦ Χριστοῦ μας:

“Ἐνας εἶναι ὁ Χριστος ἄλλ' (οὗτος κεῖται) εἰς πτώσιν μὲν τοῖς ἀπίστοις,

ἀνάστασιν δὲ τοῖς πιστεύουσιν.”²⁵

Ὁ ἴδιος καὶ ὁ αὐτός Λόγος τοῦ Θεοῦ, εἶναι ἀκόμη καὶ τώρα, πολὺ περισσότερο τότε,

καὶ φοβερός τοῖς οὐκ ἄξιους διὰ τὴν φύσιν,

καὶ χωρητός διὰ φιλανθρωπίαν τοῖς οὕτως ἠὑτρεπισμένοις.”²⁶

Γιαυτό δέν ἀξιώνονται ὅλοι νὰ βρίσκονται στὴν ἴδια τάξη καὶ στάση, ἀλλ' ὁ μὲν εἶναι ἄξιος γιὰ τὴν μία, ὁ ἄλλος γιὰ τὴν ἄλλη, “πρός μέτρον, οἶμαι, τῆς ἑαυτοῦ καθάρσεως.”²⁷ Ἀνάλογα μέ τὴν καθαρότητα τῆς καρδιάς καὶ τοῦ νοῦ, ὁ ἄνθρωπος θὰ γεύεται τῆς μᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ἀκτίστου ἐνεργείας τοῦ Θεοῦ διαφοροτρόπως.

Καὶ γιὰ τὸν Ἅγιο Γρηγόριο τόν Θεολόγο, λοιπόν, ὁ ἴδιος ὁ Θεός εἶναι Παράδεισος καὶ κόλαση γιὰ τὸν ἄνθρωπο, ἀφοῦ ὁ καθένας

²⁴ **Ἱεροθέου Βλάχου**, *Ἡ ζωὴ μετὰ τὸν θάνατο*, ὁ.π. σελ. 280

²⁵ **Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου**, ἔργα, 5, ΕΠΕ, σελ. 382.

²⁶ **Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου**, ἔργα, 5, ΕΠΕ, σελ. 88.

²⁷ **Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου**, ἔργα, 5, ΕΠΕ, σελ. 174.

προσλαμβάνει τήν ενέργεια τοῦ Θεοῦ ἀνάλογα μέ τήν ψυχική του κατάσταση. Αυτό φαίνεται καθαρά ὅταν ὁ Ἅγιος δοξολογεῖ τήν Ἁγία Τριάδα λέγοντας:

*Ὡ Τριάς, ἧς ἐγώ κατηξιώθην, καί
λάτρης εἶναι, καί κήρυξ ἐκ πλείονος ἀνυπόκριτος!
Ὡ Τριάς ἡ πᾶσι ποτε γνωσθησομένη,
τοῖς μὲν τῇ ἐλλάμψει,
τοῖς δὲ τῇ κολάσει²⁸*

Ὁ ἴδιος ὁ Τριαδικός Θεός εἶναι καί θά εἶναι καί ἔλλαμψη καί κόλαση γιά τούς ἀνθρώπους. Ὁ λόγος τοῦ ἁγίου εἶναι ξεκάθαρος καί ἀποκαλυπτικός.

Αὐτό βιώνεται κατ' ἐξοχήν καί μέ τήν μετοχή στό Ποτήριο τῆς Ζωῆς στό Σῶμα καί στό Αἷμα τοῦ Κυρίου. Ἀπό τό ἴδιο Ποτήριο κοινωνοῦν ὅλοι στήν Θεία Λειτουργία, ἀλλά ἄλλοι κοινωνοῦν εἰς ζῶν ἀιώνιον, ὅσοι ἀξίως, κατά τό ἀνθρώπινον προσέρχονται, καί ἄλλοι εἰς κρίμα καί κατάκριμα, μή διακρίνοντας τό Σῶμα καί τό Αἷμα τοῦ Χριστοῦ μας καί γι' αὐτό πολλοί ἀσθενοῦν καί κοιμῶνται ἱκανοί κατά τόν Θεηγόρο Παῦλο.

ὄντας, ὁ Θεός ἄχρονος, θεωρεῖ τά πάντα ὡς ἐνεστῶτα, καί τά παρελθόντα καί τά ἐνεστῶτα καί τά μέλλοντα.

Προγνωρίζοντας μέσα στήν ἄφατη πρόνοιά Του ὅτι ὁ ἀνθρώπος θά καταχραστεῖ τήν ἐλευθερία Του, τόν δημιουργεῖ κατ' εἰκόνα τοῦ Θεανθρώπου Κυρίου Ἰησοῦ, πού θά σαρκωθεῖ ἀπό τήν Παναγία μας ἐν χρόνῳ, θά προσλάβει τήν ἀνθρώπινη φύση καί θά τήν θεώσει, δίνοντας τήν δυνατότητα σέ κάθε ἕναν ἀπό μᾶς πού θά τόν ἀποδεχτεῖ, θά τόν πιστέψει καί θά κοινωνήσει τῆς ἀθανάτου ζωῆς τοῦ Χριστοῦ μας καί τῶν Μυστηρίων τῆς ἀθανασίας, νά μήν χάνεται ἀλλά νά ἔχει ζῶν ἀιώνια, ἐνωμένος μέ τήν τῶν ἐφετῶν τήν ἀκρότητα καί τήν ἀληθινή

²⁸ Ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου ἔργα, 5, ΕΠΕ, σελ. 380.

ζῶν, νά βλέπει, ἐνωμένος μέ τό Φῶς, τό Φῶς τό ἀληθινόν αἰώνίως ὡς Φῶς, Ἐκεῖνον πού ὡς Φῶς γνώρισε, ζώντας καί ἀπολαμβάνοντας τήν τρυφή πάντων τῶν μακαρισμῶν.

Κρίσιμα ἐρωτήματα γιά τήν θέση τῶν κηρυσσότων αἵρεση στήν Ἐκκλησία. Ἀνάλυση καί περαιτέρω ἐπεξήγηση τῶν Ὁρθόδοξων θέσεων γιά τήν ἀντιμετώπιση τῶν αἰρετικῶν ἀπό τήν Ἐκκλησία.

1. Πότε νεκρώνεται τό ἐκκλησιαστικό σῶμα, πού ἦταν μέχρι πρό τινος ὀρθόδοξο, λόγω τῆς πτώσεως σέ σχίσμα, ὅπως συνέβη μέ τήν "ἐκκλησία" τοῦ Νέου Ἡμερολογίου τό 1924 καί στήν συνέχεια σέ αἵρεση, μέ τήν κήρυξη ἐπ' ἐκκλησίας τοῦ Οἰκουμενισμοῦ;

2. Τί ὀφείλουν τότε νά κάνουν οἱ πιστοί, λαϊκοί, μοναχοί, ἱερεῖς καί ἐπίσκοποι ὅταν κηρύσσεται αἵρεση;

3. Πότε ἐπέρχεται ἡ πλήρης σήψη καί ἡ ἀποξένωση τῶν αἰρετικῶν ἀπό τό σῶμα τοῦ Χριστοῦ;

4. Νεκρώνεται ὅλο τό ἐκκλησιαστικό σῶμα ἀμέσως, ὅταν κάποιος ἐπίσκοπος ἢ καί πατριάρχης κηρύσσουν αἵρεση;

5. Ἐκπίπτουν τῆς Ἱερωσύνης ὅλοι ὅσοι κοινωνοῦν μέ τούς αἰρετικούς αὐτούς μέχρι ἐκεῖνη τήν στιγμή πού κηρύσσεται ἐπ' ἐκκλησίας ἡ αἵρεση;

6. Πότε κατά τούς Θεοφόρους Πατέρες καί τίς Οἰκουμενικές Συνόδους, ἐπερχομένης τῆς πλήρους νεκρώσεως τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ Σώματος, δέν ὑπάρχουν μυστήρια στους αἰρετικούς;

7. Καί, τέλος, ποιός εἶναι ἀρμόδιος νά προσδιορίσει τόν χρόνο καί νά ἀποφανθεῖ περὶ τῆς νεκρώσεως μιᾶς Τοπικῆς Ἐκκλησίας;

8. Χρειάζεται νέα καταδίκη ἐκείνων τῶν ἐπισκόπων, πού κηρύσσουν αἵρεση, ἡ ὁποία εἶναι προκαταδικασμένη ἀπό Οἰκουμενική Σύνοδο, ὅταν οἱ ἐπίσκοποι αὐτοί πού κηρύσσουν τήν προκαταδικασμένη αἵρεση καί προσχωροῦν στήν πράξη σ' αὐτούς, ἀνήκον μέχρι πρότινος στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία;

Στά πῶς πάνω ἐπιτακτικά τιθέμενα ἐρωτήματα ὀφείλουμε νά ἀπαντήσουμε στηριζόμενοι στήν διδασκαλία τῶν Θεοφόρων Πατέρων καί στίς ἀποφάσεις τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων:

1. Όταν ένας επίσκοπος κηρύξει αίρεση, έστω και προκαταδικασμένη, δεν είναι δυνατόν να χάνεται αμέσως ή χάρις για όλη την Έκκλησία.

Γιατί, ακριβώς, ο επίσκοπος δεν ενεργεί ανεξάρτητα από το όλο Έκκλησιαστικό Σώμα.

Είναι προεστώς μιας τοπικής Καθολικής Έκκλησίας.

Είναι κεφαλή.

Ενεργεί, λοιπόν, ως ένας τοπικός εκπρόσωπος της Καθολικής Έκκλησίας και βρίσκεται σε κοινωνία με όλες τις κατά τόπους Ορθόδοξες Έκκλησίες, που το πιθανότερο είναι να μην έχουν πείσει ταυτόχρονα και αυτές σε αίρεση και να εξακολουθούν να τον αναγνωρίζουν, όπως και όλη την τοπική Ορθόδοξη Έκκλησία στην οποία ανήκει.

2. Επιβάλλεται όμως άμεσα, όλο το εκκλησιαστικό σώμα του κλήρου και του λαού της τοπικής Έκκλησίας, εάν είναι όντως Ορθόδοξο, να τον ελέγξει, να τον συνετίσει και τελικά, αν δεν ορθοδοξήσει, να τον εκβάλει.

Γιατί έτσι μας δίδαξαν οι Θεοφόροι Πατέρες, όταν ο επίσκοπος ή ο πρεσβύτερος που είναι οφθαλμοί της Έκκλησίας αναστρέφονται κακώς και σκανδαλίζουν τον λαό, είναι αναγκαίο, κατά τον Μέγα Άθανάσιο, να τους εκβάλλουμε οι Ορθόδοξοι. Και είναι συμφερότερο να συναζόμεστε χωρίς αυτούς σε ευκτήριο οίκο, παρά να ριχτούμε μαζί με αυτούς και τον Άννα και τον Καϊάφα στην γέenna του πυρός.

Εάν το εκκλησιαστικό ορθόδοξο σώμα δεν αντιδράσει και εξακολουθεί να βρίσκεται σε κοινωνία μαζί του, και οι άλλοι επίσκοποι της τοπικής εκκλησίας σιωπούν ή ανέχονται, ή πολύ περισσότερο συμφωνούν με την κακοδοξία του, επέρχεται βαθμηδόν ο μολυσμός και η σήψη του όλου εκκλησιαστικού σώματος.

3. Εάν, λοιπόν, συνεχίζεται η αιρετική βλασφημία του προεστώς, σιγά-σιγά μολύνεται και σήπεται και το εκκλησιαστικό σώμα, και βαθμηδόν επέρχεται η νέκρωση. Επέρχεται ο πνευματικός θάνατος όλου του σώματος. Γιατί, βέβαια, για να μην αντιδράσουν, κληρος και λαός, σημαίνει ότι βρίσκονται σε πνευματική νεκρική νάρκωση. Είναι αυτοί για τους οποίους ο Κύριος είπε "Άφες τους νεκρούς θάψαι τους έαυτών νεκρούς".

Γιατί, έστω και αν πιστεύουν ορθόδοξα από μέσα τους, όμως με την συγκοινωνία τους με την αίρεση συνόλονται, χάνονται δηλ. μαζί με τους αιρετικούς, κατά τον Άγιο Θεόδωρο τον Στουδίτη.

Συγκαταλέγονται και αυτοί στους έχθρους του Θεού, κατά τον Άγιο Ιωάννη τον Χρυσόστομο. Γιατί κατά τον Χρυσορρήμονα έχθροι του Θεού δεν είναι μόνον όσοι είναι αιρετικοί αλλά και όσοι κοινωνούν μαζί τους.

Μόνον όσοι χωρισθούν των τοιούτων ψευδεπισκόπων και του νεκρωποιούμενου σώματος σώζονται. Μένοντας δέ υγιείς οι Γνήσιοι αυτοί Ορθόδοξοι οδηγούν και εκείνους που τους ακολουθούν, κληρο και λαό στην σωτηρία.

Ο επίσκοπος δηλ. είναι μία ρίζα που μολύνει και δηλητηριάζει όλο το δένδρον (της εκκλησίας) με την κηρυσσόμενη κακοδοξία, εάν δεν ληφθεί πρόνοια να αποκοπεί και να μείνουν υγιείς οι άλλες ρίζες για να μην μολυνθούν και δηλητηριασθούν και αυτές και όλον το δένδρον ξηρανθεί και νεκρωθεί.

4. Τά γεγονότα αυτά, της βαθμιαίας δηλ. μολύνσεως και της άπνεκρώσεως του εκκλησιαστικού σώματος, λαμβάνουν χώραν ανεξάρτητα από το αν έχει συγκληθεί σύνοδος ή όχι.

Η μόλυνση, ο θάνατος και η νέκρωση, η τελεία σήψη και η ξήρανση, επέρχονται βαθμιαία, είτε συγκληθεί σύνοδος είτε όχι, έφ' όσον δεν υπάρξει χειρουργική επέμβαση και τομή, και στην συνέχεια απομάκρυνση του θανατηφόρου καρκινογόνου άποστήματος τότε ο καρκίνος εξαπλώνεται και καταλαμβάνει σιγά-σιγά όλο το εκκλησιαστικό σώμα το οποίο, νεκρωποιούμενο, πεθαίνει. Ο χρόνος του επερχομένου θανάτου ποικίλει, ανάλογα με τις αντίστασεις του εκκλησιαστικού σώματος, ποιμένων και ποιμενομένων και με την ταχύτητα διαδόσεως της κακοδοξίας.

Η Σύνοδος που θά συγκληθεί, αν συγκληθεί, διαπιστώνει τον πνευματικό θάνατο, αν οι πάντες ακολουθούν την θανατηφόρο αίρεση χωρίς αντίσταση, συντασσόμενοι με τους αιρετικούς και κατ' έξοχήν αν διώκουν τους Ορθόδοξους.

Είναι, βέβαια, δυνατόν η σήψη και η νεκρωσιός αίρεση να μην έχει προχωρήσει παντού. Και θά ήταν άδικο να συγκαταδικάζονται με τους

ἀποστάτες καί ὅλοι ἐκεῖνοι πού δέν συμφωνοῦν μέ αὐτούς ἀλλά προβάλλουν καί λόγους, πού στό παρελθόν ἔγιναν δεκτοί ἀπό τίς Οἰκουμενικές Συνόδους, ὡς ἔπαρκείς δικαιολογίες γιά τήν στάση τους.

5. Γιαυτό, ἀκριβῶς, χρειάζεται ὡπωσδήποτε νέα Σύνοδος, ἀκόμη καί γιά ἤδη κατακεκριμένη αἵρεση πού κηρύσσεται πάλι:

Ἡ Σύνοδος θά ἀκούσει τούς κατηγορούμενους, πού ἴσως ἀγωνίστηκαν κατά τῆς αἱρέσεως ἢ πού ἔμειναν στίς θέσεις τους, γιά νά μὴν τίς πάρουν ἄλλοι, λύκοι βαρεῖς καί αἰρετικοί καί ἀπολεθῶν οἱ πάντες. Ὅλοι αὐτοί ἔχουν δικαίωμα νά ἀπολογηθοῦν. Εἶναι δέ δυνατὸν ἄλλους ἀπό αὐτούς ἢ Σύνοδος νά τούς δεχθῆι καί ἄλλους ὄχι, ἀφοῦ τούς ἀκούσει.²⁹

Τό δικαίωμα τῆς προηγουμένης ἀκροάσεως καί ἀπολογίας εἶναι ἱερό καί ἀναφαίρετο δικαίωμα ὄλων, ἀφοῦ καί ὁ Κύριος δέν ἐξεδίωξε τούς πρωτοπλάστους ἀπό τόν Παράδεισο πρὶν ἐρωτηθῶν καί ἀπαντήσουν, παρὰ τό γεγονός ὅτι ὡς παντογνώστης, γινώριζε τήν παράβαση καί τήν παρακοή.

Ἡ Σύνοδος θά ἐξετάσει, ἂν ὄντως ὑπάρχει κηρυσσόμενη αἵρεση καί ἂν δικαίως οἱ καταγγελίες ἐπὶ αἰρέσει τῶν προεστώτων εἶναι ἀληθεῖς.

Εἶναι ἐπίσης δυνατὸν οἱ καταγγέλοντες νά κινοῦνται ἀπό Φθόνο, νά κατανοοῦν ἐσφαλμένα τούς Ἱερούς Κανόνες καί τὰ θεολογικά καί νά ὀδηγοῦνται σέ ἐσφαλμένες καταγγελίες, ὅπως διαπιστώνουμε στίς ἄστοχες ἐρμηνεῖες πού κάνουν πολλοί μοναχοί κατά τίς ἐργασίες τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου καί διορθώνονται συνεχῶς ἀπό τόν Ἅγιο Ταράσιο.

Πλείστα ἄλλα θέματα, εἶναι δυνατὸν νά ἀνακύπτουν, πού πρέπει νά ἐξετασθοῦν ἀπό Ὁρθόδοξη Σύνοδο, ἢ ὅποια θά τηρεῖ ὅλες τίς ἀπαραίτητες νομοκανονικές (δικαιοκρατικές) προϋποθέσεις, γιά νά προχωρήσει στήν διάγνωση, ὅπως γιά παράδειγμα, ἂν οἱ κρινόμενοι ἐπίσκοποι καί ἱερεῖς εἶναι χειροτονημένοι ἀπό τήν Ἐκκλησία καί ἀπό Ὁρθόδοξους Ἐπισκόπους ἢ ἀπό διαδόχους τῶν αἰρετικῶν, γιατί, κατά τόν Μέγαν Βασιλείον, οἱ πρῶτοι πῆραν μέν τήν Χάριν ἀπό τήν

²⁹ Βλ. ἐρμηνεία τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου πρὸς Ρουφινιανόν, ἀπό τόν Ἅγιον Νικόδημον πῶς κάτω, καί τίς θέσεις τῆς Ἁγίας Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου.

Ἐκκλησίαν, οἱ χειροτονηθέντες ὅμως στήν συνέχεια ἀπό τούς ἀποσχισθέντες αἰρετικούς ἀπό τήν Καθολικὴν Ἐκκλησίαν στεροῦνται τῆς Ἀποστολικῆς Διαδοχῆς.³⁰

6. Σύμφωνα, πάντως, πρὸς τούς κανόνες α' καί β' τῆς Γ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ὅσοι προσχωροῦν στοὺς αἰρετικούς ἐκπίπτουν τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας καί τῆς Ἱερωσύνης.

Ὡς ἐκ τούτου, οἱ Ἅγιοι Σάββας καί Θεοδόσιος μέ ὄλους τούς μοναχοὺς τῆς Παλαιστίνης ἐδήλωναν, ὅτι εἶναι πρόθυμοι νά χύσουν τὸ αἷμα τους, παρὰ νά δεχθοῦν ἔνωση μέ τούς Μονοφυσίτες.

Με τὸν ἴδιο τρόπο ἀντιμετωπίσθηκαν καί οἱ ἐνώσεις τὰ ἔτη 1274 καί 1439.

Οἱ Πατέρες δηλαδὴ διέκοψαν τήν ἐκκλησιαστικὴ κοινωνία μέ ὅσους ἀπεδέχοντο τήν ἔνωση τῆς Λυῶν (1274).

Προτίμησαν μάλιστα τὰ βασανιστήρια καί τὸν θάνατο, ὅπως οἱ ἅγιοι Ἰωάννησ, Ὅσιο-μάρτυρες καί οἱ ὅσιοι Μελέτιος καί Γαλακτίων.³¹

7. Ἀπαιτεῖται ὅμως καί ὡπωσδήποτε Σύνοδος γιά νά γνωστοποιήσει στὸν λαόν τοῦ Θεοῦ:

α. ποιοί εἶναι οἱ αἰρετικοί, ἀφοῦ τούς καλέσει τρεῖς φορὲς νά παρευρεθοῦν στήν συγληθησόμενη Σύνοδο, κατά τούς κανόνες, δίνοντάς τους τό δικαίωμα τῆς ἀκροάσεως, γιά νά ἀπολογηθοῦν,

β. γιά νά τούς ἀποκόψει ἐπίσημα ἀπό τό ἐκκλησιαστικὸ σῶμα καί

γ. γιά νά διακηρύξει μέ σαφήνεια, ποιά εἶναι ἡ Ὁρθόδοξη διδασκαλία.

Αὐτό φαίνεται παντοῦ στά πρακτικὰ ὄλων τῶν Συνόδων καί κατ' ἐξοχήν τῶν Οἰκουμενικῶν, στήν ἐρμηνεία τῶν Κανόνων, ὅπως ἐρμηνεύει τόν 10 Κανόνα τοῦ Μεγάλου Βασιλείου ὁ Ἅγιος Νικόδημος, καί γενικότερα διαφαίνεται σέ ὅλη τήν Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία.

³⁰ Βλ. τίς παρατηρήσεις σχετικὰ μέ τήν χειροτονία τοῦ Ἁγίου Ἀνατολίου πῶς κάτω.

³¹ Ὁ Ἅγιος Μάρκος ὁ Εὐγενικός δίδασκε τούς Ὁρθόδοξους, νά μὴν ἐπικοινωνοῦν μέ ὅσους ἀπεδέχοντο τήν ψευδένωση τῆς Φλωρεντίας (1439), καί ἔλεγε: "Φευκτέον αὐτούς, ὡς Φεύγει τις ἀπὸ ὄφews."

Στόν 10 Κανόνα του Μεγάλου Βασιλείου τονίζεται:

“εἴ τις ἐν πταισμάτι ἐξετασθεῖς”

«ἐκεῖνο γάρ ἐκριναν οἱ παλαιοὶ δέχεσθαι βάπτισμα».

«πλὴν ἀλλ’ ἔδοξε τοῖς ἀρχαίοις τοῖς περὶ Κυπριανόν, λέγω, καὶ Φιρμιλιανόν, τὸν ἡμέτερον»

Στόν ΙΕ΄ τῆς ΑΒ΄ Ἱερᾶς Συνόδου:

«Οἱ γάρ δι’ αἰρεσίῃ τινι παρὰ τῶν Ἁγίων Συνόδων ... κατεγνωσμένην».

Ἐπίσης αὐτό φαίνεται κατὰ τὴν Νεστοριανικὴ αἵρεση, ὅταν ὁ Ἅγιος Καίλεστινος ὁ Α΄ πάπας Ρώμης, συγκάλεσε ἐπίσης Σύνοδο γιὰ νὰ καταδικάσει τὸν Νεστόριο καὶ τοῦ ἔγραφε στὴν ἐπιστολὴ πού τοῦ ἔστειλε ἐξ ὀνόματος τῆς Συνόδου τῆς Ρώμης πού τὸν καταδίκασε:

“Φανερόν ταῖνυν ἴσθι ταύτην ἡμῶν τὴν ἀπόφασιν: ὡς ἐάν μὴ περὶ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ταῦτα κηρύξῃς, ἄπερ καὶ ἡ Ρωμαίων καὶ ἡ Ἀλεξανδρέων καὶ πᾶσα ἡ Καθολικὴ Ἐκκλησία κατέχει, ὡς καὶ ἡ Ἁγία ἢ κατὰ τὴν μεγάλην Κωνσταντινούπολιν Ἐκκλησία ἕως σοῦ κάλλιστα κατέσχε καὶ ταύτην τὴν ἄπιστον καινότητα, ἣτις ἐπιχειρεῖ χωρίζειν ἄπερ συνάπτει ἡ Ἁγία Γραφή, ἐντός δεκάτης ἡμέρας ἀριθμουμένης ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης τῆς ὑπομνήσεως, Φανερά καὶ ἐγγράφω ὁμολογία ἀληθείας, ἀπὸ πάσης Καθολικῆς Ἐκκλησίας ἐκβέβλησαι”.

Καὶ ὁ Ἅγιος Κύριλλος πάλιν ἔγραφε ἐκ μέρους τῆς Συνόδου τῆς Ἀλεξανδρείας πού καταδίκασε τὸν Νεστόριο:

“... Τρίτω σοι τοῦτο διαμαρτυρούμεθα γράμματι, συμβουλευόντες ἀποσχέσθαι τῶν οὕτως σκαιῶν καὶ ἐξεστραμμένων δογμάτων, ἃ καὶ φρονεῖς καὶ διδάσκεις, ἀνθελέσθαι δὲ τὴν ὀρθὴν πίστιν... Ἡ, εἰ μὴ τοῦτο δράσειεν ἢ σὴ εὐλάβεια, κατὰ τὴν ὀρισθεῖσαν προφησίαν ἐν τοῖς γράμμασιν τοῦ μνημονευθέντος ὀσιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου καὶ συλλειτουργοῦ ἡμῶν τῆς Ρωμαίων Καίλεστινου, γίνωσκε σαυτὸν οὐδένα κληρὸν ἔχοντα μεθ’ ἡμῶν, οὐδέ τῶπον ἢ λόγον ἐν τοῖς ἱερέσιν τοῦ Θεοῦ καὶ ἐπισκόποις.”

Ὅλες αὐτές οἱ ἀναφορές σχετίζονται μὲ Συνοδικές ἀποφάσεις.

Τὸ ἴδιο γίνεται καὶ ἀπὸ τὸν Θεοφόρο Ἅγιο Μάξιμο τὸν Ὁμολογητὴ, ὅταν ἀγωνίζεται γιὰ τὴν σύγκληση Συνόδων καὶ τὴν καταδικὴ τῆς Μονοθελητικῆς αἰρέσεως:

στὴν Ρώμη

τό 641 ἐπὶ πάπα Ἰωάννου Δ΄

καὶ

μὲ τὸν Ἅγιον Μαρτίνον, πάπαν Ρώμης τό 649.

Εἶχε ἐπίσης πετύχει ὁ Ἅγιος Μάξιμος καὶ προηγουμένως στὴν Καρχηδόνα τό 646, νὰ συγκληθεῖ Σύνοδος γιὰ νὰ καταδικάσουν τὴν Μονοφυσιτικὴ-Μονοθελητικὴ αἵρεση.

Τὸ ἴδιο εἶχε κάνει καὶ ὁ Ἅγιος Σωφρόνιος, ὅταν συγκάλεσε Σύνοδον στὰ Ἱεροσόλυμα τό 634, γιὰ τὴν καταδικὴ τῆς Μονοθελητικῆς-Μονοενεργητικῆς αἰρέσεως.

Ὅλα τὰ σχετικὰ ἐπιτίμια, τὰ ἀναθήματα, οἱ ἀφορισμοὶ καὶ οἱ καθαιρέσεις στὴν ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας ἔχουν ἐπιβληθεῖ ἀπὸ Συνόδους Οἰκουμενικῆς ἢ Οἰκουμενικὸν κύρος ἔχουσες.

Ἵπνοεῖται, λοιπὸν, παντοῦ Συνοδικὴ ἀπόφαση, τόσο στό κείμενο τοῦ Ἁγίου Νικοδήμου πού ἀναφέρουμε πρὶο κάτω, ὅσο καὶ στό κείμενο τοῦ ΙΕ΄ Ἱεροῦ Κανόνα τῆς ΑΒ΄ Μεγάλῃς Συνόδου καὶ στόν Ι΄ Ἱερὸν Κανόνα τοῦ Μεγάλου Βασιλείου.³²

Γιατὶ γιὰ παράδειγμα, διαφορετικὰ κρίνονται -πάντα ἀπὸ Σύνοδο- οἱ σχισματικοί:

ὅπως οἱ Ναυατιανοί, (σχισματικοὶ κατὰ τὸν Μέγαν Βασίλειον), τῶν ὁποίων τίς χειροτονίες δέχθηκε ἡ Ἐκκλησία μὲ τὸν Η΄ Κανόνα τῆς στῆν Α΄ Οἰκουμενικῆ ἀπὸ τοὺς αἰρετικούς:

ὅπως οἱ Δονατιστές (καὶ οἱ χειροτονίες τους).

Ἀπὸ τοὺς Δονατιστές ἡ Ἐκκλησία στὴν Σύνοδο τῆς Καρθαγίνης δέχθηκε τὸσους μόνον κληρικούς στὴν Ἀφρική, ὅσους χρειάσθηκε, λόγω τῆς μεγάλης ἀνάγκης πού ὑπῆρχε ἐκεῖ (“ταῦτόν εἶπεῖν ἐδέχθησαν (ἔγιναν δεκτοί) οἰκονομικῶς καὶ ἐξ ἀνάγκης” κατὰ τὸν Ἅγιον Νικόδημον).

Γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ ἡ Σύνοδος πού ἔγινε στὴν Ἰταλία δὲν δέχθηκε τίς χειροτονίες τους, ἀφοῦ ἐκεῖ δὲν

³² ἢ ἐν Καρχηδόνι Σύνοδος, βλ. Ἱερὸν Πηδάλιον σελ. 366 ἔω.

ὑπῆρχε ἀνάγκη, κατὰ τόν ΟΖ' τῆς ἐν Καρθαγένῃ Συνόδου.

Τονίζει καί ξεκαθαρίζει ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὅτι εἶναι σπάνιον νά γίνονται δεκτοί οἱ αἰρετικοί ἀπό τήν Ἐκκλησίαν:

Ἄλλά σπάνια τά τοιαῦτα καί κατὰ περίστασιν, κανονικῆς ἀκριβείας λειψόμενα, οὐ νόμος δέ Ἐκκλησίας τό κατὰ περίστασιν γινόμενον καί τό σπάνιον, κατὰ τε τόν ιζ' τῆς α' καί β' καί τόν Θεολόγον Γρηγόριον, καί τήν β' πράξιν τῆς ἐν τῇ ἀγία Σοφία συνόδου καί τό νομικόν ἐκεῖνο τό λέγον· Τό, παρὰ Κανόνας, οὐχ ἔλκεται πρὸς ὑπόδειγμα."

Ὁ Ἅγιος, ἰδιαίτερα, ἀναφέρεται στίς χειροτονίες τῶν αἰρετικῶν εἰκονομάχων πού ἔγιναν δεκτοί ἀπό τήν Ζ' Οἰκουμενική Σύνοδο:

Πάντως δέν δέχθηκε τούς πρωτάρχας τῆς αἰρέσεως καί τούς ἐμπαθῶς ἐγκειμένους καί μή γνησίως καί ἀληθῶς μετανοοῦντες, ὅπως εἶπε ὁ Θεῖος Ταράσιος. Δέχθηκε ἐκείνους πού ἀκολούθησαν τούς πρωτάρχας τῶν αἰρέσεων καί πού μετανόησαν εἰλικρινά,³³ καί ἐκείνους πού χειροτονήθηκαν ἀπό τούς αἰρετικούς Εἰκονομάχους δέν ἀναχειροτόνησε, ἀφοῦ ὁμολόγησαν τήν Ὁρθοδοξία, ὅπως φαίνεται ἀπό τήν α' πράξιν τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς.

Ἐπίσης μερικῶν αἰρετικῶν δέχθηκε τό βάπτισμα δι' οἰκονομίαν, ὅπως σημειώνει ὁ Ἅγιος.

"Τήν περιστάτικῆ καί καιρικῆ οἰκονομία δέν τά ἔκανε ὄρον ἡ Ἁγία Ζ' Οἰκουμενική.

Καί ὁ Πατριάρχης (ἅγιος) Ἀνατόλιος χειροτονήθηκε ἀπό τόν αἰρετικό Διόσκουρο καί ἀπό τήν αἰρετικῆ περι' αὐτόν σύνοδο, καί ὁ Ἅγιος Μελέτιος ὁ Ἀντιοχείας ὑπό Ἀρειανῶν, κατὰ τόν Σιζόμενον, βιβλ. δ', κεφ. κη' καί ἄλλοι πολλοί ὑπό αἰρετικῶν ἐχειροτονήθησαν, καί μετὰ ταῦτα ἔγιναν δεκτοί ἀπό τούς ὀρθόδοξους³⁴.

³³ Σχετικά μέ ὅλα αὐτά γράφει ὁ Ἅγιος στήν ἐρμηνεία του στήν ἐπιστολή τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου πρὸς Ρουφινιανόν.

³⁴ Ἰερὸν Πηδάλιον, σελ. 91, ἐρμηνεία τοῦ Ἁγίου Νικοδήμου στὸν ΞΗ' Ἀποστολικὸν Ἰερὸν Κανόνα.

Πρέπει, ὅμως, ὅπως ἴσως νά σημειώσουμε ὅτι ἡ Εἰκονομαχία εἶχε καταδρασθεῖ καί πρὸ τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἀπὸ πανορθόδοξη Σύνοδο:

"Ἀντίδρασις κατὰ τῆς εἰκονομαχίας παρουσιάσθη καί ἐκτός τοῦ βυζαντινοῦ κράτους. Οἱ πατριάρχαι τῆς Ἀνατολῆς (Ἱεροσολύμων Θεόδωρος, Ἀντιοχείας Θεόδωρος καί Ἀλεξανδρείας Κοσμάς) ἐσποκινώησαν μετὰ τοῦ Ρώμης, στείλαντες εἰς αὐτόν ὑπόμνημα ὑπὲρ τῆς προσκυνήσεως τῶν εἰκόνων (767 μ.Χ.). Τό ὑπόμνημα τοῦτο ἀνεγνώσθη ἐν τῇ συνόδῳ τοῦ Λατερανοῦ, τήν ὁποίαν συνεκάλεσεν ὁ Ρώμης Στέφανος ὁ Γ' (769 μ.Χ.), μετέσχον δέ αὐτῆς ὑπὲρ τοὺς 50 ἐπίσκοποι τῆς Ἰταλίας καί τοῦ Φραγκικοῦ κράτους. Ἡ σύνοδος ἀνεθεμάτισεν τήν εἰκονομαχικὴν σύνοδον τοῦ 754 μ.Χ. καί ἀνεγνώρισεν τήν προσκύνησιν τῶν εἰκόνων."³⁵

Ὁ δὲ Ἅγιος Μελέτιος Ἀντιοχείας εἶχε χειροτονηθεῖ ἀπὸ τούς Ἀρειανούς μετὰ ἀπὸ τήν καταδίκη τοῦ Ἀρειανισμοῦ ἀπὸ τήν Α' Οἰκουμενικὴν Σύνοδον.³⁶

Σχετικά μέ τό ὑποχρεωτικὸν τῆς καταδίκης ὑπὸ Συνόδου τονίζει ὁ Ἅγιος Νικόδημος:

"Αὐτοὶ οἱ ἴδιοι οἱ θεῖοι Ἀποστόλοι φανερά ἐξηγοῦσι τὸν ἑαυτὸν τους μέ τὸν ΜΣΤ' Κανόνα τους, ἐπειδὴ δέν λέγουσι πῶς ἦδη εὐθύς ἐνεργεῖα εὐρίσκεται καθηρημένος, ὅποιος ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος δεχθῆ τό τῶν αἰρετικῶν βάπτισμα ἀλλὰ "καθαιρεῖσθαι προστάζομέν".

"Ἦγουν νά παρασταθῆ εἰς κρίσιν, καί ἐάν ἀποδειχθῆ πῶς τοῦτο ἔκαμε, τότε ἄς γυμνωθῆ μέ τήν ἰδικὴν σας ἀπόφασιν ἀπὸ τήν ἱερωσύνην, τοῦτο προστάσσομεν."³⁷

Ὅταν, λοιπὸν, ὁ Ἅγιος Νικόδημος παραπέμπει στοὺς Ἁγίους Ἀποστόλους, πού ἐξηγοῦν τὸν ἑαυτὸν τους, τά πράγματα εἶναι ξεκάθαρα, ὅτι ἀπαιτεῖται συνοδικὴ κρίσις καί ἀπόφασις μετὰ ἀπὸ ἔρευνα καί ἐξέτασις γιὰ τήν ἐνεργοποίηση τῶν ἐπιτιμῶν, τῶν καθαιρέσεων, τῶν ἀναθεμάτων καί τῶν ἀφορισμῶν.

³⁵ Στεφανίδου Βασιλείου, Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία, Ε' ἔκδοσις, ἀνάτυπον, τῆς Β' ἐκδ. τοῦ 1959, σελ. 259.

³⁶ Βλ. ΘΗΕ, Μελέτιος, Ἅγιος, σελ. 928. Οἱ Ἀγιοκυριανῆτες πατέρες ὑποστηρίζουν (ἐσφαλμένα) ὅτι χειροτονήθηκε πρὸ τῆς καταδίκης.

³⁷ Σημειώσις εἰς τὸν Γ' Ἀποστολικὸν Κανόνα.

Ἡ πρόκειται τάχα γιά κανονική παράβαση, ὅταν ὁ ἐπίσκοπος ἢ ὁ πρεσβύτερος δέχεται τό βάπτισμα τῶν αἰρετικῶν;

Εἶναι ἀπλῶς κανονική παράβαση, (προσωπική ἀμαρτία), ἢ ἀποδοχή τοῦ βαπτίσματος τῶν αἰρετικῶν, ἢ εὐθεία παράβαση ὡς πρὸς τὴν πίστη ἀπὸ τὸν ἐπίσκοπο ἢ τὸν πρεσβύτερο πού τό ἀποδέχονται;³⁸

Εἶναι ἕτεραν κάθε ἀμφιβολίας ὅτι οἱ ἐπίσκοποι ἢ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ συγκεκριμένου Ἱεροῦ Κανόνος σφάλλουν περὶ τὴν πίστη καί καθίστανται μὲν αἰρετικοί ἀλλά γιά νά τούς ἐπιβληθοῦν τά σχετικά ἐπιτίμια πρέπει νά συνέλθῃ Σύνοδος καί μετὰ τὴν ἀκρόαση, τὴν ἐξέταση καί τὴν ἔρευνα τῶν συγκεκριμένων περιστατικῶν θά ἐκδοθῇ ἢ ἀντίστοιχη ἀπόφαση πού θά ἐφαρμόξῃ τούς σχετικούς Ἱεροῦς Κανόνες.

Γιατί σαφῶς οἱ Ἅγιοι Ἀπόστολοι λένε: *«καθαιρεῖσθαι προστάσσομεν»*, ἤγουν (ὁ ἐπίσκοπος ἢ ὁ πρεσβύτερος) νά παρασταθῇ εἰς κρίσιν, καί ἐάν ἀποδειχθῇ πῶς τοῦτο ἔκαμε, τότε ἄς γυμνωθῇ μέ τὴν ἰδική σας ἀπόφασιν ἀπὸ τὴν ἱερωσύνην, τοῦτο προστάσσομεν». Καί ἄρα κατὰ τὴν μὴ ὀρθή γνώμη πολλῶν συγγραφέων, σέ ἀντίθεση μέ τούς Ἁγίους Ἀποστόλους καί τὴν ἔρμηνεία τὴν ὁποία οἱ ἴδιοι οἱ Ἅγιοι Ἀπόστολοι κάνουν καί τονίζει ὁ Ἅγιος Νικόδημος, δέν θά χρειαζόταν Συνοδική κρίση, ... ἀλλά θά στεροῦνταν αὐτομάτως τῆς Χάριτος καί θά ἐξέπιπταν αὐτόματα τῆς ἱερωσύνης ὅσοι δέχονται τό βάπτισμα τῶν αἰρετικῶν ὡς αἰρετικοί!

Ὅπερ ἀνόητον κατὰ τὸν Ἅγιον Νικόδημον!

Ἀκόμη καί αὐτή ἡ ἴδια ἢ ἀπόφαση τῆς Οἰκουμενικῆς ἢ τῆς Οἰκουμενικόν κύρος ἐχούσης Πανορθόδοξου Συνόδου τελεῖ ὑπὸ τὴν αἵρεσιν τῆς ἀποδοχῆς τῆς ὡς Ὀρθόδοξου διαχρονικά ἀπὸ τὴν συνείδηση τοῦ Ὀρθόδοξου πληρώματος. Μόνον τότε εἶναι ἀποδεκτὴ ὡς Οἰκουμενική, ὅταν ἀποδειχθῇ διαχρονικά καί γίνῃ ἀπὸ τό πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας ἀποδεκτὴ ὡς Ὀρθόδοξος, ὑπὸ τὴν προϋπόθεση ὅτι τελεῖ σέ συμφωνία μέ ὅ,τι πάντοτε, παντοῦ καί ὑπὸ πάντων ἐπιστεύθῃ, μέ τό ὁμόγνωμον, δηλ. τὴν συμφωνία τῶν Ἁγίων Πατέρων, (τὸ *consensus Patrum*), ἔσεται τῶν ἀποφάσεων, τῶν ὄρων καί τῶν Κανόνων τῶν

³⁸ Ὅπως ἀντιθέτως ἀνορθόδοξα καί πλανημένα πιστεύουν ὀρισμένοι συγγραφεῖς.

προηγουμένων Οἰκουμενικῶν Συνόδων, συμφωνοῦσα μέ αὐτές.³⁹

Πόσο μᾶλλον εἶναι σχετικές καί ἄνευ οὐδεμιᾶς σημασίας ἀποφάνσεις προσώπων λίγης θεολογικῆς παιδείας, ἐλλειποῦς γνώσεως καί περιορισμένων δυνατοτήτων, ὡς οἱ περισσότεροι ἀσπασζόμενοι πεπλανημένες ἀπόψεις περὶ αὐτομάτου ἀπωλείας τῆς χάριτος, μόλις κηρυχθῇ ἢ αἴρεσις...

Ἡ ἀντιμέτωπιση τῶν χειροτονηθέντων ἀπὸ αἰρετικούς κατὰ τὸν Ἅγιον Θεόδωρον τὸν Στουδίτην

Ἐὶ δὲ τὴν χειροτονίαν καταγομένην ἔχει ἀπὸ τοῦ δεινός, εἴτε ἐξ αἰρετικοῦ ... ὁμολογίῃ δ' ὁμως τὴν πᾶσαν ἀλήθειαν, τὴν τε πίστιν φυλάττειν καί τούς κανόνες ἀπαρাত্রώτους, ... ἀκατάγνωστος γάρ ὁ τοιοῦτος κατὰ τούς προσεδηλωμένους Ἁγίους (σ.σ. Ἅγιον Γρηγόριον τὸν Θεολόγον καί Ἅγιον Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον) καί δι' αὐτῶν κατὰ πάντας. Ἅγιος Θεόδωρος Στουδίτης

Διδάσκει σχετικά ὁ Μέγας Ὁμολογητὴς Ἅγιος Θεόδωρος ὁ Στουδίτης ἐρμηνεύοντας

³⁹ «Ἐδῶ φυσικά δέν ἔχει καμμία θῆση ἢ θεολογία τῶν μοντέρων Ὀρθόδοξων, πού λένε: Οἱ ἐπίσκοποι τῆς Ἐκκλησίας, πού ἀποτελοῦν τά μέλη τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ἔχουν ἀπὸ τὸν Θεό τό Πνεῦμα τό Ἅγιο, καθῶς καί τὴν κανονική χειροτονία καί, ὅταν συνέρχονται ἐν Συνόδῳ, σέ μία Οἰκουμενική Σύνοδο, ἀποφαίνονται ἀλαθῆτως κλπ. Καί δέν ἔχει ἐδῶ καμμία θῆση μία τέτοια θεολογία, διότι δέν φωτίζει κάποιον ἐπίσκοπο τό Πνεῦμα τό Ἅγιο ἔτσι ἀπλῶς, ἐπειδὴ ἔχει κανονική χειροτονία ἢ ἐπειδὴ συνέρχεται σέ Σύνοδο, ἔστω καί Οἰκουμενική ἢ ἐπειδὴ γίνεται κοινή προσευχή ἀπὸ ὅλα τά μέλη τῆς Συνόδου. Χρειαζόμαστε καί ἄλλες οὐσιαστικές προϋποθέσεις, δηλαδή τό νά εὑρίσκεται ἤδη ὁ ἐπίσκοπος σέ κατάσταση φωτισμοῦ.» Ἰωάννου Ρωμανίδου, Πατερική Θεολογία, Θεσσαλονίκη 2004, σελ. 160.

αὐθεντικά τίς ἀποφάσεις τῆς Ζ΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου:

Τό νά πωῦμε ὅτι τά μυστήρια τῶν κηρυσσόντων αἵρεση εἶναι αὐτομάτως ἄκυρα, ὀδηγεῖ σέ κατάλυση τῆς Ἐκκλησίας καί τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Ἐάν δηλ. ἐκλείπει αὐτομάτως ἡ Χάρις τῆς Ἱερωσύνης -(καί μάλιστα γιά ὅλη τήν Ἐκκλησία!)- μέ τήν ἀντικανονική συλλειτουργία, πρὶν ἀπό κρίση Συνοδική, τότε χάνεται τό δῶρον τῆς Ἱερωσύνης καί μεταπίπτουμε στήν εἰδωλολατρεία, πρᾶγμα τό ὅποιον εἶναι ἄτοπο.

Δηλ. ἡ χριστιανική λατρεία μεταβάλλεται σέ εἰδωλολατρική στερουμένη Ἱερωσύνης, «ὡς ἀναδρομάδην καθαιρουμένων πάντων διά τῆς ἀλληλούχου συλλειτουργήσεως».

Ἐπειδή πολλές φορές ἐπικράτησαν οἱ αἵρετικοί στήν Ἐκκλησία καί μάλιστα γιά μέγαρα χρονικά διαστήματα, ὅσοι ἔλκουν ἀπό αὐτούς τήν χειροτονία καί οἱ μετά τῶν δευτέρων τούτων συλλειτουργήσαντες θά πρέπει νά θεωρηθοῦν κατά τήν ἀνορθόδοξη γνώμη διαφόρων πλανωμένων συγγραφέων καθηρημένοι, ἐάν ἡ καθάρση ἐπέρχεται αὐτομάτως μαζί μέ τήν ἀκριτή ἀκόμη παραβάση.

Ἐπομένως ὅλοι τότε θά εἶναι καθηρημένοι, οὐδαμοῦ θά εὐρίσκεται ἡ Ἱερωσύνη καί θά εἶχε πρὸ πολλοῦ ἐκλείψει ἡ Ἱερωσύνη πάνω στή γῆ καί ἡ σώζουσα Θεία Χάρις, ἀλλά καί αὐτή ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία.

Ἡ ἀποψη αὐτή ἐξαλείφει τήν Χάριν καί τήν Ἐκκλησία πάνω στή γῆ. Διότι, ὅπως σημειώνει ὁ Ἅγιος Μέγας Ὁμολογητής Θεόδωρος ὁ Στουδίτης «πολλά συνέβη καί συμβαίνει τοιαῦτα παραπτώματα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ». Γιαυτό τό λόγο δέν βρέθηκε καί οὔτε βρῖσκεται κανένας Ἅγιος πού νά διερεῦνησε τά πράγματα μέ αὐτόν τόν ἀνορθόδοξο τρόπο καί οὔτε μᾶς παρέδωσε νά φυλάσσουμε τέτοια παράδοση: «Οὐδέίς τῶν

Ἁγίων εὕρηται οὕτω διερευνήσας ταῦτα, ὅτι μηδέ οἶόν τε οὔτε μήν ἐκδέδωκε φυλάττειν ἡμᾶς».

Ἔτσι, λοιπόν, ἐξηγοῦνται ὅλα ἀπό τούς Ἁγίους Πατέρες καί ἡ στάση τοῦ Ἁγίου Ταρασίου κατά τήν Ζ΄ Οἰκουμενικήν Σύνοδον, τόν ὅποιον ὑπερασπίζεται ὁ Ἅγιος Θεόδωρος ὁ Στουδίτης στήν ἐπιστολή του *Στεφάνῳ ἀναγνώστη καί τοῖς σὺν αὐτῷ*.⁴⁰

Ἔτσι ἐξηγεῖται καί τό παρατιθέμενον στή συνέχεια κείμενον, πού ἀνεγνώσθη καί στήν Ζ΄ Οἰκουμενικήν Σύνοδον, πῶς μπορεῖ δηλ. νά εἶναι ἀπό Θεοῦ ἡ χειροτονία ἐνός Ἁγίου, (τοῦ Ἁγίου Ἀνατολίου), πού δέν χειροτονήθηκε ἀπό ἕναν ἀπλό αἵρετικό ἀλλά ἀπό αὐτούς τούς αἵρεσιάρχους:

«Τί λέγετε περὶ Ἀνατολίου (σ.σ. Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως); Οὐχί ἕξαρχος (σ.σ. Πρόεδρος) τῆς Ἁγίας Τετάρτης (σ.σ. Οἰκουμενικῆς) Συνόδου ἐγγόνει; Καί ἰδοῦ ὑπὸ Διοσκόρου τοῦ Δυσεβοῦς ἐκεχειροτόνητο, παρόντος καί Εὐτυχοῦς (σ.σ. τοῦ αἵρεσιάρχου). Καί ἡμεῖς γοῦν δεχόμεθα τούς ἀπό αἵρετικῶν χειροτονηθέντας (σ.σ. στήν περίπτωση αὐτή πρὸ συνοδικῆς κρίσεως), ὡς καί Ἀνατόλιος ἐδέχθη (σ.σ. ἐγένετο δεκτός ἀπό τήν Δ΄ Οἰκουμενικήν Σύνοδον). Καί αὖθις ἀληθῶς Φωνή Θεοῦ ἐστίν, ὅτι οὐκ ἀποθάνονται τέκνα ὑπὲρ πατέρων, ἀλλ' ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ ἀμαρτία ἀποθάνεῖται, καί ὅτι ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐστίν ἡ χειροτονία».⁴¹

Καθοριστικό γιά τήν Ὁρθόδοξη ἀντιμετώπιση τῆς Οἰκουμενιστικῆς αἵρέσεως εἶναι τό κείμενο τοῦ Ἁγίου Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου, πού εἶναι ἐρμηνευτικό τῆς στάσεως τοῦ Ἁγίου Ταρασίου κατά τήν Ζ΄ Οἰκουμενικήν Σύνοδον πού εἶναι ἡ στάση ὅλων τῶν Ἁγίων κατά τόν Μέγαν Ὁμολογητήν:

⁴⁰ PG 99, 1105.

⁴¹ Mansi, 12, 1042.

« ... Ἐκζητήσωμεν οὖν καὶ πολυπραγμονήσωμεν
παρ' οὐ ὀφείλομεν κοινωνῆσαι,
εἰ τὴν πίστιν ὁμολογοῖ ὀρθήν,
εἰ μὴ χρήμασι κεχειροτόνηται,
εἰ μὴ τι ἄλλο τῶν κατὰ τὸν βίον αὐτοῦ
ὑποσπευομένων καὶ ἠκουσμένων σφαλερῶν,
ἀληθῆς.
Εἰ δὲ τὴν χειροτονίαν καταγομένην
ἔχει ἀπὸ τοῦ δεινός,
εἴτε ἐξ αἰρετικοῦ,
εἴτε ἐκ χρηματοχειροτονήτου,
αὐτὸς δὲ οὔτε αἰρετικός
οὔτε ἐν γνώσει ἐκ χρηματολήπτου,
εἴτ' οὖν Σιμωνιανῶ, κεχειροτονημένος,
ὁμολογοῖ δ' ὁμῶς τὴν πᾶσαν ἀλήθειαν, τὴν τε
πίστιν φυλάττειν καὶ τοὺς κανόνας
ἀπαρτρώτους, τοὺς τε κατ' ἀμφότερα παρατε-
τραμμένους ἀποβαλλόμενος, οὐδεὶς ἡμῖν λόγος
ἀποχῆς πρὸς αὐτόν. Ἀκατάγνωστος γὰρ ὁ
τοιούτος κατὰ τοὺς προδηλωμένους Ἁγίους
(σ.σ. Ἁγιον Γρηγόριον τὸν Θεολόγον καὶ Ἁγιον
Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον) καὶ δι' αὐτῶν κατὰ
πάντας. Οὕτω τοίνυν καὶ κοινωνοῦμεν, καὶ ὑμῖν
αὐτὸ ποιεῖν συμβεβουλευμένα. Ἐπεὶ εἰ
περισσότερον διερεῖνῆται, ἀποκρούεται μὲν, ὡς
δέδεικται, τὰ τῶν Πατέρων παραγγέλματα,
ἐκλιμπάνει δὲ τοσοῦτον τὸ τῆς ἱερωσύνης δῶρον,
ἐφ' ὃ τὸ Χριστιανοὶ καλεῖσθαι ἔχομεν, ὡς εἰς
ἐθνικὴν ἡμᾶς μεταπεσεῖν λατρείαν, ὅπερ ἄτοπον.
Πρὸς γε καὶ ἀκριβομένους, οὕτω μὴδὲ ἐν Δύσει
καὶ Ἀνατολῇ ἀφικομένους εὐρίσκειν τὸ
ζητούμενον, ἀναδρομάδην καθαιρουμένων πάντων
διὰ τῆς ἀλληλούχου συλλειτουργήσεως, ἐπειδὴ
προφανῶς τῷ Ῥωμαίων προέδρῳ ἐπὶ Ταρσίου
τῷ προειρημένῳ συνιεράτευσαν οἱ ἐκ τῶνδε
ἀποκριτᾶριοι ἀποσταλέντες, κάκεινου τάχα τοῖς
τῆς Ἑῶας καὶ Φρουῶδα ἐντεῦθεν τὰ τῆς
ἱερωσύνης, ὃ ἀπαγορεύσαντες πάντως, κατα-
δέξομεθα κατὰ τοὺς ἁγίους μέτρῳ στήναι. Διότι
πολλὰ συνέβη καὶ συμβαίνει τοιαῦτα

παραπτώματα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἃ οὐδεὶς τῶν
ἁγίων εὐρηται οὕτω διερευνήσας, ὅτι μὴδὲ οἶόν τε,
οὔτε μὴν ἐπέδωκε φυλάττειν ἡμᾶς. Ἔχει μὲν
ταῦθ' οὕτως.»⁴²

Ἐάν, κατὰ τὴν Ζ' Οἰκουμενικὴν Σύνοδον,
γίνει συνοδικὴ ἐκφώνηση, δηλ. ἐάν ἐκδοθῆι καὶ
ἀνακοινωθῆι ἀπόφασις Οἰκουμενικὴ ἢ ἀπόφασις
Συνόδου πού ἔχει Οἰκουμενικὴ ἰσχὺ, ἢ ὅσοια
κατακρίνει καὶ ἀναθεματίζει τὴν αἵρεση καὶ τοὺς
αἰρετικούς καὶ ὁμοηόσουν ὀρθοδόξως οἱ
Ἐκκλησίες, τότε νεκρώνεται ὀριστικά καὶ τὸ
αἰρετικὸ ἐκκλησιαστικὸ σῶμα καὶ οἱ αἰρετικοὶ δὲν
ἔχουν θεία χάρη καὶ Θεῖα Μυστήρια τοῦ
Χριστοῦ.⁴³ Γιαυτό τὸ λόγο, τότε ὅσοιος τολμήσει
νὰ χειροτονηθῆι ἀπὸ τοὺς βεβήλους αἰρετικούς
ὑποσπίπτει στὴν καθαιρέση. "Ἡ ἁγία Σύνοδος
εἶπεν· αὕτη δικαία κρίσις"⁴⁴ Δηλ. καθαιρεῖται
καὶ ἀποβάλλεται τῆς ἱερατικῆς θέσεως καὶ
τάξεως, ἐπειδὴ παρακούει στὴν Ἐκκλησία καὶ
ἐπειδὴ δὲν ἔχει ἱερατικὴ Χάρη καὶ
ἐκκλησιαστικὴ χειροτονία, ἀλλὰ
ἐξωεκκλησιαστικὴ μίμηση κατὰ τὸν Μέγα
Βασίλειο,⁴⁵ κατὰ τὴν ὅσοια θεῖον ἐκκλησιαστικόν
"οὐδὲν γίνεται", ἀλλὰ ψευδοχειροτονία
ἐξωεκκλησιαστικῶν ἀνθρώπων ἀσεβῶν καὶ
βεβήλων!

Εἶδαμε ἐπίσης ὅτι ὁ Πατριάρχης
Κωνσταντινουπόλεως καὶ Πρόεδρος τῆς Ἁγίας Δ'
Οἰκουμενικῆς Συνόδου Ἀνατόλιος "ὑπὸ Διοσκόρου
τοῦ δυσσεβοῦς κεχειροτόνητο παρόντος τοῦ
Εὐτυχοῦς", τοῦ αἰρεσιάρχου⁴⁶ Ἀλλὰ καὶ οἱ
πλείονες τῶν ἐν τῇ Ἐκτη ἁγία Συνόδῳ
συνεδριασάντων" ἐπισκόπων, "ὑπὸ Σεργίου,

⁴² PG99, 1106

⁴³ Mansi, 12, 1050.

⁴⁴ Mansi, 12, 1042 καὶ 1050.

⁴⁵ Μ. Βασίλειου, PG. 32, 1029.

⁴⁶ Mansi, 12, 1042.

Πύρρου, Παύλου, Πέτρου ἐκεχειροτόνητο, τῶν κατηρητῶν τῆς αἵρέσεως τοῦ Μονοθελητισμοῦ.⁴⁷

Ὁ δὲ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων Ἰουβενάλιος ἔγινε δεκτός στήν Ἁγίαν Δ' Οἰκουμενικήν Σύνοδον, μέ ἀωπῆ μάλιστα μετάφρασή του στούς Ὀρθόδοξους:

Ἄναστας ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἰουβενάλιος, μετῆλθεν εἰς τό ἄλλον μέρος· καί ἀνεβόησαν οἱ ἀνατολικοί καί σύν αὐτοῖς εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι· ὁ Θεός καλῶς ἤνεγκέ σε Ὀρθόδοξε, καλῶς ἦλθες.⁴⁸

Συμπεράσματα:

8. Ἡ Ἐκκλησία διαφορετικά κάθε Φορᾶ κρίνει καί ἀποφασίζει νά δεχθῆ ἢ νά μή δεχθῆ τούς αἰρετικούς.

Ἡ Ἐκκλησία ἀποφασίζει ἐν Συνόδῳ. Πανορθόδοξη ἢ Οἰκουμενική. Γιαυτό δέν εἶναι ὀρθό νά λέμε ἐκ τῶν προτέρων, ποιούς ἢ Ἐκκλησία θά δεχθῆ καί ποιούς ὄχι.

Οἱ αἰρετικοί δέν ἀποτελοῦν Ἐκκλησία ἀλλά εἶναι συναγωγή πονηρευομένων.

Κατά τόν Μέγαν Φώτιον, *Ἔμία ἐστίν ἡ τοῦ Χριστοῦ Καθολική καί Ἀποστολική Ἐκκλησία, οὐ πλείους οὐδέ δύο· συναγωγαί πονηρευομένων εἰσὶ τὰ παρά ταύτην συνέδρια καί σύνοδος ἀφγετούντων· οὕτω φρονοῦμεν οἱ ἀληθινοί Χριστιανοί, οὕτω πιστεύομεν, οὕτω κηρύττομεν.⁴⁹*

Καί, ἐπομένως, ἔξω τῆς Ἐκκλησίας δέν ὑπάρχει σωρηρία.

Ὅπως διαπιστώνουμε ἀπό τήν Ἁγία Ζ' Οἰκουμενική Σύνοδο, εἶναι, ὥστόσο, πολύ εὐκόλο νά παρερμηνεύσει κάποιος τὰ πατερικά κείμενα.

Πολλές Φορές διορθώνει ὁ πολὺς Ἅγιος

Ταράσιος τούς μοναχοὺς, πού κατανοοῦν, γιά παράδειγμα, τήν Β' ἐπιστολή τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου πρὸς Ρουφινιανόν ἐσφαλμένα.⁵⁰

Σάββας ὁ ἠγούμενος τοῦ Στουδίου ὑποστήριζε μέ βάση αὐτή τήν ἐπιστολή ὅτι δέν πρέπει νά γίνονται δεκτοί ὅσοι ἔχουν χειροτονηθῆ ἀπό τούς αἰρετικούς.

Ὁ Ἅγιος Ταράσιος ἀντέτεινε, ὅτι ὁ Μέγας Ἀθανάσιος δέν τό εἶπε γενικῶς γιά ὅλους, ὅσοι χειροτονήθηκαν ἀπό αἰρετικούς, ὅτι δέν πρέπει νά γίνονται δεκτοί, ἀλλά γιά τούς πρωτάρχας τῶν αἰρετικῶν καί τούς προῖσταμένους τῆς ἀσεβείας.

Καί αὐτούς, βέβαια, ἂν μετανοήσουν, ὀφείλει ἡ ἐκκλησία νά τούς συγχωρήσει, ἀλλά τούς καθαιρεῖ ἀπό τό ἀξίωμα τῆς ἱερωσύνης.

Ὅσοι δέν ἀνήκαν στούς προῖσταμένους τῆς ἀσεβείας, καί πολύ περισσότερο, ἐπειδὴ αὐτοὶ ἐβιάσθηκαν νά ἀκολουθήσουν τούς αἰρετικούς, αὐτούς τούς συγχώρησε ἡ ἁγία Ζ' Οἰκουμενική Σύνοδος καί τούς δέχθηκε ὡς ἱερεῖς, ὅπως ἦταν πρῶτα, γιά ἓναν ἀκόμη λόγο, ὅτι ἔφεραν ὡς ἐπαρκῆ δικαιολογία τό ὅτι δέν ἔγιναν στή πραγματικότητα ἀσεβεῖς, ἀλλά ἀντιθέτως προτίμησαν νά μείνουν στίς θῆσεις τους καί νά ὑποστοῦν βία, νά βαστάσουν τό βάρος τῶν αἰρετικῶν, γιά νά μὴν ἀπωλεσθῆ τό ποιμνίό τους, ἂν παίρναν τήν θῆση τους κάποιος ἄλλοι ἀσεβέστατοι πού θά διέφθειραν ἐντελῶς τίς Ἐκκλησίες τοῦ Χριστοῦ.

Ἡ Ἐκκλησία (πάντα) στήν Σύνοδο τῆς Καρθαγένης δέχθηκε τόσους μόνον κληρικούς στήν Ἀφρική ἀπό αὐτούς πού εἶχαν πῆσει στήν αἵρεση, ὅσους χρειάστηκε, λόγω τῆς μεγάλης ἀνάγκης πού ὑπῆρχε ἐκεῖ (*ταυτόν εἰπεῖν ἐδέχθησαν* (ἔγιναν δεκτοί) *οἰκονομικῶς καί ἐξ ἀνάγκης*) κατά τόν Ἅγιον Νικόδημον).

⁴⁷ Mansi, 12, 1047.

⁴⁸ Mansi, 12, 1034.

⁴⁹ Ἐπιστολή 284, Κατά τῆς Θεοασχιτῶν αἵρέσεως.

⁵⁰ Ἱερόν Πηδάλιον Ἁγίου Νικοδήμου, ἔκδ. 1908, σελ. 559 ἔσ.

Γιά τόν λόγο αὐτό ἡ Σύνοδος πού ἔγινε στήν Ἰταλία δέν δέχθηκε τίς χειροτονίες τους, ἀφοῦ δέν ὑπῆρχε ἀνάγκη, κατά τόν ΟΖ' τῆς ἐν Καρθαγένῃ Συνόδου.

Τονίζει ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὅτι εἶναι σπάνιον νά γίνονται δεκτοί οἱ αἵρετικοί ἀπό τήν Ἐκκλησίαν:

Ἄλλά σπάνια τά τοιαῦτα καί κατά περίστασιν, κανονικῆς ἀκριβείας λειψόμενα, οὐ νόμος δέ Ἐκκλησίας τό κατά περίστασιν γινόμενον καί τό σπάνιον, κατά τε τόν ιζ' τῆς α' καί β' καί τόν Θεολόγον Γρηγόριον, καί τήν β' πράξιν τῆς ἐν τῇ ἁγία Σοφία συνόδου καί τό νομικόν ἐκεῖνο τό λέγον· Τό, παρά Κανόνας, οὐχ ἔλκεται πρὸς ὑπόδειγμα.⁵¹

Σήμερα ὅσοι ἀπό τούς Ὁρθόδοξους ἔχουν συνενωθεῖ καί κοινωνοῦν μέ καταδικασμένους ἀπό Οἰκουμενικές Συνόδους αἵρετικούς, ὅπως τό Πατριαρχεῖο τῆς Ἀντιοχείας, ἔχουν κατά τούς κανόνες ἐκπέσει τῆς Ὁρθοδοξίας σύμφωνα πρὸς τούς κανόνες α' καί β' τῆς Γ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου.

⁵¹ Ὁ Ἅγιος, ὅπως εἶδαμε, ἀναφέρεται στίς χειροτονίες τῶν αἵρετικῶν εἰκονομάχων πού ἔγιναν δεκτοί ἀπό τήν Ζ' Οἰκουμενική Σύνοδο:

Πάντως δέν δέχθηκε τούς πρωτάρχας τῆς αἵρέσεως καί τούς ἐμπαθῶς ἐγκειμένους καί μὴ γνησίως καί ἀληθῶς μετανοοῦντες, ὅπως εἶπε ὁ Θεῖος Ταράσιος. Δέχθηκε ἐκείνους πού ἀκολουθήσαν τούς πρωτάρχας τῶν αἵρέσεων καί πού μετανόησαν εὐλικρινά, -(σχετικά μέ ὅλα αὐτά γράφει ὁ Ἅγιος στήν ἐρμηνεία του στήν ἐπιστολή τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου πρὸς Ρουφινιανόν)-, καί ἐκείνους πού χειροτονήθηκαν ἀπό τούς αἵρετικούς Εἰκονομάχους δέν ἀναχειροτόνησε, ἀφοῦ ὁμολόγησαν τήν Ὁρθοδοξία, ὅπως φαίνεται ἀπό τήν α' πράξιν τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς. Ἐπίσης μερικῶν αἵρετικῶν δέχθηκε τό βάπτισμα δι' οἰκονομίαν, ὅπως σημειώνει ὁ Ἅγιος. Τήν περιστατική καί καιρικὴ οἰκονομία δέν τά ἔκανε ὅρον ἡ Ἁγία Ζ' Οἰκουμενική.

Παντελῶς ἀπερηγμένοι καί ἐκπεπω-
κότες τῆς ἱερωσύνης εἶναι καί οἱ: πατριάρχης Βαρβολομαῖος, Ἀναστάσιος Ἀλβανίας, Γρηγόριος Βρετανίας, Στυλιανός Αὐστραλίας, Σωτήριος Καναδά, Δημήτριος Ἀμερικῆς, καί ὅλοι οἱ ὅμοιοί τους, πού συναγελάζονται καί συμπροσεύχονται ὄχι πλεόν μόνον μέ ἑτεροδόξους, οἱ ὅποιοι ἀνήκουν στήν κατ' ἐπίφαση ὀνομαζόμενη παγκόσμια χριστιανική κοινότητα καί διακρατοῦν, ἔστω καί προσχηματικά, τήν στοιχειώδη πίστη στόν Τριαδικό Θεό καί στήν Θεότητα τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀλλά μέ ἑτεροθρήσκους, Ἑβραίους, Μωαμεθανούς, Βουδιστές, Ἰνδιάνους, Εἰδωλολάτρεις καί Μάγους, στήν Καμπεέρα, στήν Ἀσίζη, στό Χαράρε τῆς Αἰθιοπίας, στήν Ἀμερική, στό Νέο Δελχί καί στήν Γροιλανδία.

Αὐτοὶ ἀρνοῦνται τόν Χριστό καί μέ τά ἔργα καί μέ τά λόγια. Ἀρνοῦνται τήν Πίστη στήν Ἁγία Τριάδα καί στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία.

Γιά τόν λόγο αὐτό ὅσοι λαϊκοὶ ἀκολουθοῦν τούς ψευδεπισκόπους αὐτούς γίνονται δεκτοί, ἂν μετανόησουν, μέ ὀρθόδοξη ὁμολογία. Στήν συνέχεια χριόνται μέ Ἅγιον Μύρον, διότι εἶναι οἱ αἵρετικούς περιποιούμενοι, κατά τόν πολὺν Δοσίθεον. Γίνονται καί αὐτοὶ συναρνητές τῆς πίστεως στόν Χριστό καί στήν Ἁγία Τριάδα μέ τήν στάση τους, ἀφοῦ τούς στηρίζουν καί τούς μνημονεύουν στίς ἀκολουθίες, γινόμενοι συγκοινωνοὶ τους στό Φρόνημα καί στήν πίστη. Εἶναι καί αὐτοὶ βλάσφημοι, ὅπως οἱ ψευδοσωιμένες τους.

Καί ἡ βλασφημία αὐτὴ ἀναφέρεται στό Ἅγιον Πνεῦμα!

Ἡ Ὁρθόδοξη Σύνοδος πού ἐπέχει πρόσωπον Ἐκκλησίας, εἴτε ἀναθεματίζει, ἀφορίζει καί καθαιρεῖ τελεσιδικῶς, εἴτε ἰσχυροσποιεῖ, ἀγιάζει καί ἀποδίδει τούς θρόνους, κατά τήν ἐκκλησιαστικὴν οἰκονομίαν, σέ ὅσους

κρίνει ότι αξίζει να διακρατήσουν τούς θρόνους τους, και ὅπως ἦταν πρὶν ἱερεῖς, ἔτσι συγχωρεῖ νά εἶναι καί στό ἐξῆς ἱερεῖς, εἴτε εἶναι δυνατόν νά μὴν δεχθῆι κανέναν ἀπό αὐτούς.

Ἡ καινοφανής κηρυσσόμενη αἵρεση τοῦ Οἰκουμενισμοῦ μολύνει καί νεκρωποιεῖ βαθμηδόν τόν ἐκκλησιαστικό ὀργανισμό, πού ἂν δέν ἀφυωνισθῆι νά ἐκβάλλει τούς αἰρετικούς ποιμένες ἀπό τό σῶμα καί νά διακόψει κατὰ τούς κανόνες, 31ο Ἀποστολικό καί ΙΕ΄ τῆς ΑΒ΄ Συνόδου, τήν κοινωνία μαζί τους, συναποθνήσκει μέ αὐτούς.

Ἡ ἀπώλεια τῆς Θείας Χάριτος καί ἡ ἐκπτώση ἀπό τήν ἱερωσύνη οὐδέποτε ἐπέρχονται ἀμέσως καί αὐτόματα.

Ἐάν ἡ ἐκπτώση ἀπό τήν ἱερωσύνη ἐπῆρχετο αὐτόματα, μόλις κηρύσσεται ἡ αἵρεση, τότε θά χανόταν ἡ ἱερωσύνη καί πουθενά δέν θά βρισκόταν κατὰ τόν ἅγιο Θεόδωρο τόν Στουδίτη, ἀφοῦ ἀναδρομάδην θά μολύνονταν καί θά ἐξέπαιπταν τῆς ἱερωσύνης ὅλοι ὅσοι συλλειτουργήσαν μέ τόν αἰρετικό καί μάλιστα πολλοί ἀπό αὐτούς χωρὶς νά τό γνωρίζουν ὅτι κηρύσσει αἵρεση. Ἡ ὀρθόδοξη λατρεία τότε θά μετατρεπόταν σέ εἰδωλολατρεία.

Τότε θά ἦταν ὅλοι καθηρημένοι, οὐδαμοῦ θά εὐρίσκετο ἡ ἱερωσύνη καί θά εἶχε πρὸ πολλοῦ ἐκλείψει πάνω στή γῆ καί ἡ σώζουσα Θεία Χάρις, ἀλλά καί αὐτή ἡ Ὄρθόδοξος Ἐκκλησία.

Ἀκολουθώντας, ἐπομένως, τούς Θεοφόρους Πατέρες καί τίς Ἁγίες Συνόδους, ἐμεῖς ὅλοι οἱ Ὄρθόδοξοι, στήν Ἑλλάδα, στό Ἅγιον Ὅρος οἱ Ἐσφιγμενίτες καί οἱ ζηλωτές Πατέρες καί οἱ ἀγωνιζόμενοι σέ ὅλον τόν κόσμον Ὄρθόδοξοι, ὅσοι διακόψαμε τήν κοινωνία πρὸς τούς αἰρετικούς, Λατινόφρονες, τούς ἐνουμένους μέ τούς Μονοφυσίτες καί τούς παναίρετικούς

Οἰκουμενιστές, διωκόμενοι καί χλευαζόμενοι, ἀποτελοῦμε τήν Μίαν, Ἁγίαν, Καθολικὴν καί Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν κατὰ τὰ διδάγματα τῶν Θεοκηρύκων Διδασκάλων μας:

Ἐὶ δὲ καὶ πάντων ὀλίγοι ἐν τῇ Ὄρθοδοξίᾳ καὶ εὐσεβείᾳ διαμείνωσιν, οὗτοί εἰσιν Ἐκκλησία καὶ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ.

Πρὸς οὓς εἶπον: Καθολικὴν Ἐκκλησίαν τὴν ὀρθὴν καὶ σωτήριόν τῆς εἰς αὐτὸν πίστεως ὁμολογίαν ... ὁ τὸν ὅλων εἶναι ὁ Θεὸς ἀπεφῆνατο.

*Ἅγιος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητῆς
(P.G 90, 132)*

Ἐὶ μὴ δυνατόν ἐν ἐκκλησίᾳ προίεναι, κατ' οἶκον συνάξεις, ὧ ἐπίσκοπε, ἵνα μὴ εἰσέρχεται εὐσεβῆς εἰς ἐκκλησίαν ἀσεβῶν, οὐχ ὁ τόπος γὰρ τὸν ἀνθρώπων ἀγιάζει, ἀλλ' ὁ ἀνθρώπος τὸν τόπον· φευκτέον σοι ἔστω διὰ τὸ βεβηλώσθαι ὑπ' αὐτῶν· ὡς γὰρ ὅσοι ἱερεῖς ἀγιάζουσιν, οὕτως οἱ ἐναγεῖς μαιίνουσιν· εἰ δὲ μήτε ἐν οἴκῳ ἅμα μήτε ἐν ἐκκλησίᾳ δυνατόν συναθροισθῆναι, ἕκαστος ἐαυτῷ ψαλλέτω, ἀναγινωσκέτω, προσευχέσθω, ἢ ἅμα δύο ἢ τρεῖς· Ὅπου γὰρ ἐὰν ᾧσι, φησὶν ὁ Κύριος, δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι ἐν τῷ ἐμῷ ὀνόματι, ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν.

Ἅγιος Σωφρόνιος Ἱεροσολύμων

(PG 87, 3, 3369-3371)

Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, ἡ ἀντιμετώπιση ὑπ' αὐτοῦ τοῦ συγκρητισμοῦ καί οἱ σχέσεις του μέ τήν Δυτικὴν Ἐκκλησία.⁵²

Ὁ Μέγας Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος γεννήθηκε καί ἔζησε στήν Συριακὴ πρωτεύουσα τοῦ ἑλληνορωμαϊκοῦ κόσμου. Ἐκεῖ διαμορφώθηκε πνευματικά καί δημιούργησε τό σημαντικότερο μέρος τοῦ ἔργου του.

⁵² Εἰσήγησις πού ἐγίνε στήν Λαμία, στά πλαίσια Θεολογικῆς ἡμερίδος πού διοργανώθηκε ἀπό τὴν Πανελληνία Θρησκευτικὴ Κοινότητα.

Ἡ Ἀντιόχεια ὑπῆρξε σταυροδρόμι πολιτισμῶν, γλωσσῶν καί θρησκειῶν.

Ἐκεῖ ζοῦσαν Ἕλληνες, Σύριοι, Ρωμαῖοι καί Ἑβραῖοι, πού ἐμπορευόνταν, θρήσκευαν, πολιτεύονταν, σπούδαζαν καί δημιουργοῦσαν ἐλευθερά.

Φυσικό, λοιπόν, ἦταν, ἀφοῦ ὑπῆρχε εὐημερία, πλοῦτος καί ἐλευθερία στό λόγο, στίς φιλοσοφικές ἀναζητήσεις καί στήν διαμόρφωση τῆς κοινωνικῆς ζωῆς, νά ἀνθήσει πολύ ὁ συγκρητισμός στήν περιοχή.

Ἡ Ἀντιόχεια ἐθεωρεῖτο ἡ Ἀθήνα τῆς Ἀνατολῆς, λόγω τῆς μεγάλης ἀναπτύξεως τῆς παιδείας.

Κυρίαρχη μορφή τοῦ μεγάλου πολιτιστικοῦ αὐτοῦ κέντρου ὑπῆρξε ὁ διαπρεπής σοφιστής Διβάνιος. Ὁ Διβάνιος θαύμαζε τόν Ἅγιο Χρυσόστομο, ὅπως καί **τὴν ἀρετὴ τῆς Ἁγίας μητέρας του**, πού θυσίασε τὴν ζωὴ της χάριν τοῦ υἱοῦ της Ἰωάννη. Ἐπέδειξε τόση φρόνηση καί ἔζησε τόσο ἅγια ζωὴ, ὥστε νά πεῖ γι' αὐτήν μέ θαυμασμό ὁ Διβάνιος: *"Οἶαι παρά χριστιανοῖς γυναῖκες εἰσί!"*⁵³

Σύμφωνα μέ τόν Ἅγιο, οἱ Χριστιανοί, πού ἀποτελοῦσαν τό ἥμισυ τοῦ πληθυσμοῦ, ἦταν γενικά πλουσιότεροι ἀπό τοὺς ἄλλους κατοίκους καί ὁ πλοῦτος εἶχε ὡς συνέπεια νά ἐπηρεάζονται τόσο πολύ ἀπό τό περιβάλλον, ὥστε πολλοί μετεῖχαν σέ γιορτές καί λατρευτικές συνάξεις Ἑβραίων καί κοινωνικές καί θρησκευτικές ἐκδηλώσεις τῶν Ἐθνικῶν.

Παρατηροῦμε δηλ. ὅτι τοὺς ἔλειπε ἡ αἴσθησις τῆς ἀποκλειστικότητος τῆς Ἐκκλησίας καί τῆς Μοναδικότητος τῆς ἀληθείας τοῦ Χριστοῦ καί τοῦ Εὐαγγελίου Του.

Δέν κατανοοῦσαν ὅτι τό ἦθος τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ὅλως ἄλλο ἀπὸ τὴν ἠθικὴ τῶν Ἑβραίων καί τίς κοινωνικο-θρησκευτικές δομές τῶν Εἰδωλολατρῶν πού διευκόλυναν καί τὴν ἀπόλυτη ἐλευθερία τῶν ἠθῶν.

Ἡ στάσις αὐτὴ τῶν Χριστιανῶν ὁδήγησε τόν **Θεοφόρο Πατέρα** νά

καταφερθεῖ ἐναντίον τόσο τῶν Εἰδωλολατρῶν, ὅσο καί ἐναντίον τῶν Ἑβραίων, γιὰ κάνει τοὺς χριστιανούς νά συνειδητοποιήσουν τὴν ἀποκλειστικότητα τῆς ἀληθείας ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καί τὴν ἀνάγκη νέου ἠθους, πού ὄφειλε νά διαμορφωθεῖ καί νά ἐκφρασθεῖ στήν κοσμοπολίτικη πρωτεύουσα.

Ἡ Ἀντιόχεια ἦταν ὀργανωμένη μέ ἐθνικὴ νοοτροπία, μέ τὰ ἐλευθεριάζοντα θέατρα, τὸν ἵππόδρομο, τὰ δημόσια λουτρά καί τίς διασκεδάσεις, πού δύσκολα ἐγκατέλειπαν καί οἱ χριστιανοί!

Μέ τὰ κηρύγματα, τίς συγγραφές, ἀλλὰ **προπάντων μέ τὴν ἀσκητικὴν τοῦ βιοτή καί τό φωτεινὸν τοῦ παράδειγμα**, ὁδήγησε πλῆθος Ἀντιοχειανῶν Χριστιανῶν νά ἀντισταθοῦν στό ρεῦμα τῆς ἐκκοσμικεύσεως καί τοῦ συγκρητισμοῦ καί νά σταθοῦν ἀκλόνητοι στίς ἐπάλλξεις τῆς Πίστεως στὸν Χριστό.

Ἡ ἀντίστασις στό ρεῦμα καί ἡ πίεσις τοῦ περιβάλλοντος γιὰ τοὺς Χριστιανούς ἐκείνης τῆς ἐποχῆς εἶναι παρόμοια μέ τὴν πίεσις καί τό μαρτύριο τῆς συνειδήσεως πού καλοῦνται καί οἱ σύγχρονοι Ὁρθόδοξοι νά ὑποστοῦν καί νά σταθοῦν ὄρθιοι στὸν σημερινὸ κόσμον τοῦ πανσεξουαλισμοῦ καί τοῦ πειρασμοῦ τοῦ Πανχριστιανικοῦ καί Πανθρησκειακοῦ Οἰκουμενισμοῦ.

"Τοῦτο σοι μαρτυρίου στέφανον φέρει καί μὴ ἀμφίβαλλε", γράφει ὁ Ἅγιος στήν ὁμιλία του στήν Α΄ Θεσσαλονικεῖς Γ΄, ἀπευθυνόμενος στοὺς Χριστιανούς τῆς Πόλης.⁵⁴

Ὡς ἀνίκητο ὄπλον κατὰ τοῦ Συγκρητισμοῦ, πού βρίσκεται σέ ἄμεση συνάφεια μέ τὴν ἐκκλυσὴ τῶν ἠθῶν, **ἀντιτάσσει ὁ Ἅγιος τό ἰδεῶδες τοῦ ἠθικοασκητικοῦ βίου καί τῆς ἐγκράτειας.**

Παράδειγμα λαμπρό, βέβαια, εἶναι ὁ ἴδιος, ἀλλὰ δέν προβάλλει τὸν ἑαυτό του.

Προβάλλει τοὺς γνησίους κοινοβιάτες καί ἀσκητές ὡς παράδειγμα ἀγιότητος ζωῆς

⁵³ (PG 48, 601).

⁵⁴ (PG 62, 412).

καί φανερώσεως τοῦ Χριστοῦ στήν ζωή τους.

Οἱ Πατέρες αὐτοί ζοῦσαν τόσο ἀσκητικά καί κοσμήθηκαν μέ τόσα χαρίσματα ἀπό τόν Θεό, πού ἡ ζωή τους ἀποτελοῦσε ζωντανό κήρυγμα ἀρετῆς συνέσεως καί σωφροσύνης.

Τέτοιοι χαρισματοῦχοι μοναχοί ὑπῆρξαν ὁ **Μακεδόσιος** καί ὁ **Ἰουλιανός - Σάββας**, πού ὅταν ἐπισκέπτονταν τήν Ἀντιόχεια ὁ λαός τούς τιμοῦσε περισσότερο καί ἀπό τούς βασιλεῖς:

*"Τί δέ λέγω; οὐχί πάντων βασιλέων καί τό ὄνομα αὐτοῦ (τοῦ Ἰουλιανοῦ-Σάββα) λαμπρότερον ἄδεται νῦν,"*⁵⁵

Ἄλλος περίφημος ἀσκητής καί σοφώτατος διδάσκαλος ὑπῆρξε ὁ **Διόδωρος Ταρσοῦ**, πού χαρακτηριστικά **ὀνόμασε τό σχολεῖο του Ἀσκητήριο**. Ἐκεῖ διδάχθηκε Θεολογία καί ὁ **Ἅγιος Χρυσόστομος**.

Συμπέρασμα 1ο:

Ὁ Ἅγιος προβάλλει ἀπέναντι στό δέλεαρ τῆς ἐκλύσεως τῶν ἡθῶν, τῆς εὐκόλης φαινομενικά ζωῆς, τῆς διασκεδάσεως καί **τοῦ συγκρητισμοῦ** πού ἔχει ὡς συνέπεια τίς κοινές ἐορτές μέ τούς Ἰουδαίους καί τούς Ἑθνικούς, **πού ἀναιροῦν τήν πίστη στήν Μία Ὁδό, στήν Μία Ἀλήθεια καί στήν Μία Ἐκκλησία, τό ζωντανό παράδειγμα, τήν ἄσκηση καί τήν ἐγκράτεια, τό ἀνώτερο ἦθος τῶν γνησίων Χριστιανῶν, τῶν ἀσκητῶν καί τῶν ἀναχωρητῶν, πού ἀποτελοῦν παράδειγμα πρός μίμηση.**

Ἔτσι ἐξουδετερώνει τόν συγκρητισμό. Ὑποδεικνύει τά ὄρια καί τόν τρόπο ζωῆς ὅλων ἐκείνων πού ἐργάζονται στόν Ἀμπελῶνα τοῦ Κυρίου, τόν ὁποῖο ὁ Κύριος φραγμοῖς περιέθηκε καί παρέδωκεν τοῖς γεωργοῖς ἐργάζεσθαι καί φυλάττειν αὐτόν, ἄχρῖς οὗ ἐπιστρέψας ζητήσῃ λόγον συνᾶραι μετά τῶν δούλων Αὐτοῦ.

Οἱ σχέσεις του μέ τήν Δυτική Ἐκκλησία

Τό σχίσμα, βέβαια, δέν ὑπάρχει τόν τέταρτο αἰῶνα.

Ἡ Ἐκκλησία εἶναι Μία καί ἀδιαίρετη.

Ἡ Ἐκκλησία, ὡστόσο, πολεμᾶται ἀπό φορεῖς τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας, ἀπό αἰρετικούς καί ἀπό δαίμονες. Αὐτοί ὅλοι ἐπολέμησαν τήν Ἐκκλησίαν, ἡ ὁποία ὅμως ὄχι μόνον δέν νικήθηκε ἀλλά ὑπέρ οὐρανοῦ ἀναβέβηκεν.

Ἡ ἐξωτερική ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας κινδυνεύει συνεχῶς, τό γεγονός ὅμως τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ, ἡ πραγματική ἐνότητα, εἶναι πραγματικότητα καί συντελεῖται μέ τήν συμμετοχή τελικά ὅλων στήν ἴδια Εὐχαριστία, στό γεγονός δηλ. ὅτι **μετέχοντας στόν ἴδιο "ἄρτο", ἐνούμεθα ὅλοι σέ ἓνα σῶμα, τό Σῶμα τοῦ Χριστοῦ.**

Ἡ Θεία Χάρις, κατά τόν Ἅγιον, ὑπάρχει μόνον ὅταν καί ὅπου ὅλοι στηρίζονται στό αὐτό θεμέλιο, στήν αὐτή πίστη, *"ὅταν δειχθῶμεν πάντες τήν αὐτήν πίστιν ἔχοντες"*.

Ἡ ἐμπειρία τοῦ Ἁγίου εἶναι τόσο ἄσχημη ἀπό τά σχίσματα καί τίς κακοδοξίες, ὥστε ὑποστηρίζει, ὅτι ἡ διαίρεση τῆς Ἐκκλησίας εἶναι τόσο μεγάλη ἁμαρτία, πού δέν μπορεῖ οὔτε αἶμα μαρτυρίου νά τήν ἐξαλείψει.

Τά πράγματα τοποθετοῦνται ἀπό τόν **Μέγα Χρυσόστομο** στήν σωστή τους βάση ἀναφορικά καί μέ τόν διάδοχο τοῦ θρόνου στήν Ρώμη.

Ἐρμηνεύοντας τό τοῦ Κυρίου *"... σύ εἶ Πέτρος καί ἐπί ταύτη τῇ πέτρα οἰκοδομήσω μου τήν Ἐκκλησίαν ... δώσω σοι τά κλείδας τῆς βασιλείας..."* (Ματθ. 16-18) καί *"Σίμων Ἰωνᾶ, ἀγαπᾶς με πλεον τούτων; Λέγει αὐτῷ· ναί Κύριε, σύ οἶδας ὅτι φιλῶ σε. Λέγει (ὁ Κύριος) αὐτῷ βόσκει τά ἀρνία μου..."* (Ἰωάν. 21, 15 καί 16-17), ἐξηγεῖ καί ἐπαναλαμβάνει συχνά ὅτι **ἡ οἰκοδόμησις-θεμελίωσις τῆς Ἐκκλησίας γίνεται στήν ὁμολογία τῆς ὀρθῆς πίστεως, "ἐπί ταύτη τῇ**

⁵⁵ Εἰς Ἐφεσίους, ΚΑ΄: PG 62, 153.

πέτρα" εκείνης της Πίστεως, της άπαξ τοῖς Ἁγίοις παραδοθείσης, πού ἐξασφαλίζει τήν ἐνότητα, καί στήν περίπτωση αὐτή ἐκφράζεται ἀπό τόν Πέτρο:

" **Ὁ γάρ τήν Ἐκκλησίαν ἐπί τῇ ὁμολογίᾳ αὐτοῦ (τοῦ Πέτρου) οἰκοδομήσας καί οὕτω τειχίσας αὐτήν, ὡς μυρίους κινδύνους καί θανάτους αὐτῆς μή περιγενέσθαι, ὁ τῶν οὐρανῶν αὐτῷ τάς κλείς δεδωκώς καί τσαύτης ἐξουσίας ποιήσας κύριον...** " ⁵⁶

Δέν εἶναι, ἐπομένως, ὁ Πέτρος ὁ θεμέλιος πάνω στόν ὁποῖο στηρίζεται καί οἰκοδομεῖται ἡ Ἐκκλησία, **θεμέλιος εἶναι ἡ ὀρθή Πίστη καί ἀποδοχή της, ἡ Ὁμολογία.**

"Τῷ γοῦν Πέτρῳ εἰπὼν "μακάριος εἶ, Σίμων Βαρ Ἰωνᾶ" καί ἐπαγγειλάμενος τά θεμέλια τῆς Ἐκκλησίας ἐπί τῆς ὁμολογίας αὐτοῦ καταθήσεται" ⁵⁷

Ὁ Πέτρος παρουσιάζεται ἀπό τόν **Κύριο** ὡς κορυφή, κορυφαῖος, ἔγκριτος μεταξύ τῶν Ἀποστόλων, προστάτης τῆς οἰκουμένης καί θεμέλιος τῆς ἐκκλησίας, κατά τόν **Ἅγιο:**

πρῶτον γιά νά τοῦ δείξει ὅτι τοῦ συγχώρησε τήν ἁμαρτία τῆς ἀρνήσεως καί

δεύτερον, γιά νά στερεώσει μέ τήν ὑπόσχεσή του αὐτή ὅσους θά πληροφορηθοῦν τήν ἄρνησή του καί θά ἀμφιβάλλουν γιά τήν γνησιότητα τῆς ἀποστολῆς του.

Οἱ ἐπίσκοποι τῆς Ἀντιόχειας **Ἅγιος Μελέτιος καί Φλαβιανός** ἐκείνη τήν ἐποχή δέν ἀναγνωρίζονταν ἀπό τήν Ρωμαϊκή ἐκκλησία, παρ' ὅλα αὐτά δέν εἶχε ὁ **Ἅγιος** καμμία δυσκολία νά παρουσιάζει μία σαφῆ ὑπεροχικότητα τοῦ **Πέτρου** ἔναντι τῶν ἄλλων **Ἀποστόλων** καί τοῦ **Παύλου**.

Στίς πνευματικές καταστάσεις πιστεύει ὅτι δέν ὑπάρχει ἰσότητα μέ τήν στενή ἔννοια τῆς λέξεως.

⁵⁶ Ὁμιλία εἰς Ματθ. ΠΒ', 3, PG 58, 741.

⁵⁷ Ὁμιλία Α' 1, PG 61, 611, Εἰς Γαλάτας.

Γι' αὐτό καί στήν βασιλεία τῶν οὐρανῶν δέν θά εἶναι ὅλοι ἴσοι, ὅπως δέν ἦταν ἴσοι **οἱ 12 Μαθητές**, μεταξύ τῶν ὁποίων ὁ Κύριος διέκρινε τοὺς **Πέτρο Ἰάκωβο καί Ἰωάννη**. Καί ἀπό τοὺς τρεῖς πάλι "**προτίθησι**" τόν **Πέτρο**.

Ἡ διάκριση αὐτή ἔχει μία ἰδιοτυπία, πού δέν ἀναιρεῖ τήν ἰσότητα τῶν **Ἀποστόλων**, τήν ὁποία ὁ **Ἅγιος** τονίζει συχνά. Τό ἴδιο, δέν αἶρει π.χ. τήν ἰσότητα αὐτήν ἢ ὑπεροχική ἀγάπη τοῦ Κυρίου πρὸς τόν **Ἰωάννη** ἢ ὁποιαδήποτε μικρή σέ κάποιον σημεῖο ὑπεροχῆ κάποιου:

"... οὐδέ ἐν τῇ βασιλείᾳ ἴση ἢ τιμή, οὐδέ ἐν τοῖς μαθηταῖς ἴση, ἀλλ' οἱ τρεῖς τῶν ἄλλων προεῖχον καί ἐν τούτοις αὐτοῖς τοῖς τρισὶ πολλή πάλιν διαφορά. **Πολλή γάρ ἀκρίβεια παρὰ τῷ Θεῷ καί μέχρι τῶν ἐσχάτων ...** καίτοι γε πάντες ἦσαν ἀπόστολοι καί πάντες ἐπί δώδεκα θρόνους μέλλουσι καθῆσθαι... ἀλλ' ὅμως τοὺς τρεῖς ἐλάμβανε... Καί τόν **Πέτρον** δέ αὐτῶν προτίθησι, λέγων "φιλεῖς με πλέον τούτων;" Καί ὁ **Ἰωάννης** δέ ὑπέρ τοὺς ἄλλους ἠγαπάτο. Καί γάρ πάντων ἐξέτασις ἔσται ἀκριβῆς, κἄν μικρόν ὑπερέχεις τοῦ πλησίον, κἄν ἀκαριαῖον, κἄν ὀτιοῦν, οὐδέ τοῦτο παρόψεται ὁ Θεός." ⁵⁸

Ὁ Ἀπόστολος Πέτρος ὑπερέχει στά ἐξωτερικά στοιχεῖα, σπεύδει, "**προπηδᾷ**" πάντοτε νά ἀπαντήσῃ, νά ὁμολογήσῃ, νά κηρύξῃ πρῶτος. Καί ἔτσι γίνεται τό στόμα τῶν Ἀποστόλων. Ἡ πίστη, ἡ γνώμη "ἡ φωνή" ἦταν κοινή ὅλων τῶν Ἀποστόλων. Αὐτός ὅμως ἔσπευσε μέ θάρρος "**παρουσία**" νά μιλήσῃ στήν **Πεντηκοστή**.

"**Σταθεῖς δέ Πέτρος σὺν τοῖς ἔνδεκα**" (Πρ. 2, 14)... **Κοινήν προεβάλλοντο φωνήν, φησί, καί πάντων αὐτός ἦν τό στόμα.**"

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος εἶναι κατά τόν Ἅγιον ὁμότιμος τοῦ Πέτρου καί τῶν ἄλλων Ἀποστόλων. Ἀπό φιλίαν σφοδροτάτην καί ἀγάπην ἔρχεται στά Ἱεροσόλυμα γιά νά τιμήσῃ τόν **Πέτρο**, τόν

⁵⁸ Ὁμιλ. Εἰς Ρωμ. ΛΑ' 4, PG 60, 672.

ὁποῖο σέ ἄλλη περίπτωση ἤλεγξε, δεικνύοντας ταπεινοφροσύνη.

"Τί ταύτης ταπεινοφρονέστερον γένοιτ' ἄν τῆς ψυχῆς (τοῦ Παύλου); Μετά τοσαῦτα καί τοιαῦτα κατορθώματα μηδέν Πέτρου δεόμενος, μηδέ τῆς ἐκείνου φωνῆς, ἀλλ' ἰσοτίμος ὢν αὐτῷ (πλέον γάρ οὐδέν ἐρῶ τέως) ὁμως ἀπέρχεται (πρός Πέτρον) ὡς πρὸς μείζονα καί πρεσβύτερον..."

Οἱ Ἅγιοι Ἀπόστολοι ἦσαν ὑπεύθυνοι γιά ὅλη τήν Οἰκουμένη.

Οἱ Ἅγιοι Ἀπόστολοι χειροτονήθηκαν ἄρχοντες ὄχι ἐνός τόπου, μιᾶς πόλεως ἢ ἐνός ἔθνους, ἀλλά τῆς οἰκουμένης. Γι' αὐτό καί ὅλοι μαζί ἔχουν τήν εὐθύνη τῆς οἰκουμένης.

Ἄρα, κανεῖς δέν εἶναι ἐπίσκοπος τῆς Ἀντιόχειας, τῆς Κορίνθου, τῆς Ἐφέσου ἢ τῆς Ρώμης.

Καμμία πόλη δέν μπορεῖ νά διεκδικήσει κάτι τέτοιο. Ὅ,τι ἄρα ἦταν ὁ Πέτρος γιά τήν Ἀντιόχεια, τῆς ὁποίας μάλιστα θεμελίωσε τήν Ἐκκλησία, εἶναι καί γιά τήν Κόρινθο ἢ τήν Ρώμη, ὅπου κατά τόν Ἅγιο πῆγε μόνον γιά νά ἐνισχύσει τοὺς πιστοὺς στό ἐξαιρετικά ἀσεβές περιβάλλον⁵⁹.

Τό ἴδιο ἰσχύει γιά τόν Παῦλο καί τοὺς ἔνδεκα Ἀποστόλους.

Σαφέστερο γίνεται αὐτό ὅταν ὁ Ἅγιος διερωτᾶται λέγοντας:

"... Εἰ δέ λέγοι τις, πῶς οὖν ὁ Ἰάκωβος τόν θρόνον ἔλαβε τῶν Ἱεροσολύμων; ἐκεῖνο ἄν εἶποιμι, ὅτι τοῦτον (τόν Πέτρον) οὐ τοῦ θρόνου, ἀλλά τῆς οἰκουμένης ἐχειροτόνησε διδάσκαλον", ὅπως καί τοὺς λοιποὺς Ἀποστόλους.

Ἐπομένως ὁ Πέτρος, ὅπως καί οἱ λοιποὶ Ἀπόστολοι, δέν εἶχαν κάποιον ἰδιαιτέρο θρόνο. Θρόνους δώδεκα θά ἔχουν μόνο στήν Βασιλεία τῶν οὐρανῶν.

Καί πάλι τονίζει ὁ Ἅγιος: "Οὕτω καί ὁ Σωτήρ, μέλλων καθιστᾶν αὐτούς (τοὺς Ἀποστόλους) ἄρχοντας τῆς Οἰκουμένης,

δίδωσιν αὐτοῖς καί τιμωρίας ἐξουσίαν καί συγχωρήσεως..."⁶⁰

Ὁ Ἀπόστολος Πέτρος εἶναι ἀρμόδιος γιά τοὺς Ἰουδαίους καί ὁ Μέγας Παῦλος γιά τοὺς Ἐθνικούς. Σημασία ὁμως ἔχει ὅτι "εἷς βασιλεύς" ὁ Κύριος.⁶¹

Ὅταν ὁ Ἅγιος Χρυσόστομος καταδικάστηκε, ἀπευθύνθηκε ὄχι μόνον πρὸς τόν Ρώμη Ἰνοκέντιο ἀλλά καί πρὸς τόν Μιλάνου Βενέριο καί τόν Ἀκυληῖας Χρωμάτιο, ὅπως τριάντα χρόνια πρὶν εἶχε κάνει καί ὁ Μέγας Βασίλειος, πού δέν ἀπευθυνόταν μόνον στόν Ρώμη Δάμασο, ἀλλά καί σέ ἄλλους ἰσχυροὺς δυτικούς ἐπισκόπους, οἱ ὁποῖοι θά ἔπρεπε νά συνδράμουν τήν Ἐκκλησία στήν Ἀνατολή καί νά συγκληθεῖ μεγάλη σύνοδος καί νά ἐξετάσει τά πράγματα ἀντικειμενικά καί ὄχι ἔτσι, ὅπως τά εἶχε διαμορφώσει ἀντικανονικά, μέ χαλκευμένες κατηγορίες καί τρομοκρατικά ὁ Θεόφιλος Ἀλεξανδρείας.

Τώρα ὁμως οἱ διάδοχοι τῶν Ἀποστόλων ἔχουν ἕκαστος ἀποκλειστικό καί περιορισμένο ἐπισκοπικό θρόνο στήν Οἰκουμενική Ἐκκλησία, ὅπου διαμορφώθηκαν γενικότερες περιοχές εὐθύνης, Μητροπολιτικές, καί στή συνέχεια Πατριαρχικές περιφέρειες. Μέ τήν ἐπιστολή του ὁ Ἅγιος πρὸς τόν Ἰνοκέντιο δείχνει ὅτι τίς περιφέρειες αὐτές ἀπαγορεύεται νά τίς ὑπερβαίνει ὁ ἐκάστοτε Μητροπολίτης ἢ Πατριάρχης.

Τότε ἀνακύπτει τό ἐρώτημα, τί εἶδους ἐπέμβαση περιέμενε;

Ζητάει τήν σύμφωνη γνώμη τους, "ἐμμέλειαν", τήν φροντίδα καί τήν σπουδήν γιά σύγκληση Συνόδου καί μάλιστα Οἰκουμενικῆς, ὅπως ὀρθά τό κατάλαβε καί ὁ Ἰνοκέντιος, πού πολύ προσπάθησε νά συγκληθεῖ τέτοια σύνοδος, ἀλλά χωρίς ἀποτέλεσμα.

⁵⁹ (PG 50, 593)

⁶⁰ (Ὅμιλ. εἰς τό κατά Ἰωάν. ΠΗ' 2, PG 59, 480).

⁶¹ (PG 51, 379).

Ἡ ἐπιστολή τοῦ Ἰννοκεντίου πρὸς τὸν κλῆρον τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐκφράζει μὲ θαυμάσιο τρόπο τὸ φρόνημα τῆς Ἐκκλησίας, ἀναφορικά μὲ τὸν ρόλο τοῦ Ρώμης καὶ τὴν δῆθεν παγκόσμια ἐξουσία του. Δηλώνει ὅτι, ἀναφορικά μὲ τὴν ἀντικανονικὴ ἐπέμβαση τοῦ Ἀλεξανδρείας Θεοφίλου καὶ τὴν καταδίκη τοῦ Χρυσοστόμου, πρέπει νὰ ἰσχύσουν οἱ κανόνες τῆς Α΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου περὶ μὴ ἐπεμβάσεως σὲ ἄλλη ἐκκλησιαστικὴ δικαιοδοσία. Γιαυτό καὶ δὲν διανοεῖται νὰ ἐπέμβει ὁ ἴδιος ἐξουσιαστικά. **Τὸ ζήτημα πρέπει νὰ ἀντιμετωπισθεῖ μὲ Σύνοδο, πού μόνη αὐτὴ ἔχει γενικότερη ἐξουσία.**

"... Ἀναγκαῖα ἐστὶ διάγνωσις συνοδική, ἣν καὶ πάλαι ἔφημεν συναθροιστέαν, μόνη γάρ ἐστιν ἣτις δύναται τὰς κινήσεις τῶν τοιούτων καταστεῖλαι καταιγίδων... Καὶ γάρ ἡμεῖς πολλὰ σκεπτόμεθα ὃν τρόπον ἡ Σύνοδος οἰκουμενικὴ συναχθεῖη, ὅπως τῇ βουλήσει τοῦ Θεοῦ αἱ ταραχάδεις κινήσεις παύσωνται".⁶²

2ο Συμπέρασμα:

Κατὰ τὸν Ἅγιον Χρυσόστομον **ὑπάρχει ἰσοτιμία τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων** καὶ δὲν ὑπάρχει ὑπεροχὴ τοῦ Ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς Ρώμης.

Οἱ Ἅγιοι Ἀπόστολοι δὲν ἔχουν συγκεκριμένους θρόνους, εἶναι Οἰκουμενικοὶ διδάσκαλοι καὶ ποιμένες (ὅλοι).

Οἱ διάδοχοί τους ὅμως ἔχουν ὄρια σαφῆ στὴν δικαιοδοσία τους καὶ δὲν ἐπιτρέπεται ἡ εἰσπήδηση ἄλλων Μητροπολιτῶν σὲ ξένη Μητρόπολη, οὔτε παπῶν, οὔτε πατριαρχῶν χωρὶς τὴν ἄδεια τοῦ ἐπιχωρίου Μητροπολίτου.

Αὐτὸ φαίνεται ἰδιαίτερα στὴν ἐπιστολὴ τοῦ Ἁγίου πού λέγει *"... τὴν προσήκουσαν ὑμῖν ἀνδρείαν καὶ σπουδὴν ἐπιδείξασθαι, ὥστε παρανομίαν τοσαύτην ἐπεισελθοῦσαν ταῖς Ἐκκλησίαις ἀναστεῖλαι.*

⁶² PG 52, 538.

Εἰ γάρ τοῦτο κρατήσῃε τὸ ἔθος καὶ ἐξὸν γένηται τοῖς βουλομένοις εἰς τὰς ἀλλοτρίας ἐπιέναι παροικίας ἐκ τοσοῦτων διαστημάτων καὶ ἐκβάλλειν οὕς ἂν ἐθέλοι τις, κατ' ἐξουσίαν ἰδίαν πράττειν ἅπερ ἂν ἐθέλωσιν, ἴστε ὅτι ... πόλεμος τις ἀκήρυκτος πᾶσαν ἐπιδραμεῖται τὴν οἰκουμένην..."⁶³

Ἀρμόδια γιὰ τὴν λύση μεγάλων προβλημάτων τῆς Ἐκκλησίας εἶναι πάντοτε Σύνοδος καὶ εἰ δυνατόν Οἰκουμενικὴ, στὶς ἀποφάσεις τῆς ὁποίας ὑπόκεινται ὅλοι καὶ οἱ Μητροπολίτες καὶ οἱ Πατριάρχες καὶ οἱ Πάπες, ὅταν συγκληθεῖ κανονικά καὶ ἀποφαίνεται ὀρθοδόξως.

Ἀγαπητέ μου Δημοσθένη,

χαῖρε ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ πάντοτε!

Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς τελευταίους "Κολλυβάδες" πρέπει νὰ μελετήσῃ κανεὶς πολὺ προσεκτικὰ τὰ γραφόμενα. Εἶναι καρπὸς μελέτης πολλῶν χρόνων. Χρειάζεται πολὺ προσοχή.

Πιστεύω, ταπεινά, ὅτι ἡ μελέτη αὐτὴ διακρίνεται τόσο ἀπὸ τὴν ἄκριτη "ἀκυρωτικὴ" ἐκκλησιολογία τῶν ἀδελφῶν μας "Ματθαϊκῶν", ὅσο καὶ ἀπὸ τὴν ἰσοπεδωτικὴ "κυρωτικὴ" ἐκκλησιολογία τῶν ἀδελφῶν μας "Κυπριανιτῶν".

Ἄντανακλᾷ τὴν πραγματικὴ καταστάση τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων σήμερα.

Γίνεται βασικὴ διάκριση ἀνάμεσα:

α. στὴν "καινοφανῆ" (;) αἴρεση τοῦ Οἰκουμενισμοῦ

καὶ

⁶³ Πρὸς Ἰννοκέντιον, ἀναφορικά μὲ τὴν ἀντικανονικὴ εἰσπήδηση τοῦ Θεοφίλου καὶ τὶς παράνομες ληφθεῖσες ἐναντίον του ἀποφάσεις πού τὸν κατήρεσαν στὴν Δρύ.

β. στήν ἔνωση τοπικῶν Ἐκκλησιῶν μέ προκαταδικασμένους ἀπό Οἰκουμενικῆς Συνόδου αἰρετικούς πού:

κατά τοὺς κανόνες α' καί β' τῆς Γ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ὅσοι προσχωροῦν στοὺς αἰρετικούς ἐκπίπτουν τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας καί τῆς Ἱερωσύνης.

Ἐξάλλου, ποιός εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς διακοπῆς τῆς κοινωνίας μας μέ τοὺς αἰρετικούς, ἂν δέν ὑπάρχει μολυσμὸς τῶν κοινωνούντων μέ αὐτούς καί ἡ αἵρεση δέν εἶναι νεκροποιὸς ἁμαρτία;

Πρόσεξε καί τὸν παραλληλισμό:

Πνευματικὴ ζωὴ καί ἐλαστικὴ ἠθικὴ συνείδηση - ἀντίσταση στήν αἵρεση καί διακοπὴ κοινωνίας μέ τοὺς αἰρετικούς:

Εἶναι ποσὰ εὐδὲως ἀνάλογα.

Ἡ ἀδιαφορία γιὰ τὴν πίστη καί ἡ δειλία στήν λήψη ἀποφάσεως γιὰ διακοπὴ τῆς κοινωνίας εἶναι ἀποτέλεσμα συμβιβασμοῦ καί στήν προσωπικὴ πνευματικὴ ζωὴ, που ὀδηγεῖ στόν πνευματικὸ θάνατο.

Ὁ πρῶην Φλωρίνης τόνιζε ὅτι γιὰ μιὰ μόνον ἀντικανονικὴ ἐνέργεια δέν εἶναι δυνατὸν νὰ κηρύσσεται μιὰ τοπικὴ Ἐκκλησία σχισματικὴ.

Σήμερα, ἂν ζοῦσε καί ἔβλεπε τὴν παγκόσμια ἀποστασία, τὴν κατάλυση τῶν πάντων, τὴν ἄρση τῶν ἀναδεμάτων, τίς ἐνωτικὲς συμφωνίες στό Σαμπεζύ καί στό Μπαλαμάντ, τὰ οὐνιτικά συλλείτουργα καί τίς συνεχεῖς συμπροσευχῆς Φαναριωτῶν καί ὄλων σχεδόν τῶν Νεοημερολογιτῶν ψευδοποιμένων μετά τῶν ἐχθρῶν τοῦ Κυρίου καί τῆς Κυρίας Θεοτόκου, τῶν αἰρετικῶν δηλ. καί τῶν ἀλλοθρήσκων, δὰ ἦταν ὁ πρῶτος πού δὰ καταδίκασε τοὺς αἰρετικούς αὐτούς καί δὰ τοὺς κήρυσσε παντελῶς ἀπερρηγμένους τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐπὶ τῶν τεράστιων διαφορῶν τοῦ τότε καί τοῦ σήμερα.

Στό κείμενο ὑπάρχουν διατυπώσεις προσεγμένες που ἀποτελοῦν κλειδιά γιὰ τὴν κατανοήση τῶν γραφομένων ὅπως: ἀμετανόητοι

αἰρετικοί, πρῶταρχοί τῶν αἱρέσεων, ἐν συνειδήσει κοινωνοῦντες τῇ αἵρεσει κλπ.

Διάβασε τὸ τεῦχος πάλι μέ προσοχὴ καί δὰ διαπιστώσεις, τί ἐννοῶ. Διαβάσε κυρίως τὰ τιθέμενα ἐρωτήματα καί τίς θέσεις.

Διαφωτιστικὴ καί καταλυτικὴ εἶναι ἡ δέση τοῦ Ἁγίου Μαξίμου ἐπὶ Μονοθελητισμοῦ - Μονοενεργητισμοῦ, πού ἀναλύεται μέ πολλὰ στοιχεῖα, καί γιὰ πρώτη φορά δημοσιεύεται τόσο ἐκτεταμένα.

Ἐν ἀγάπῃ Χριστοῦ,

π. Νικόλαος

Ἀγαπητέ μου Δημήτριε!

Χαῖρε ἐν Κυρίῳ Ἰησοῦ Χριστῷ πάντοτε.

Σὲ εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τίς παρατηρήσεις

Σου!

Μόλις ἐτοιμαζόμουν νὰ γράψω, ἐν ἀγάπῃ, ἀλλὰ καί ἐλεγκτικὰ γιὰ τίς θέσεις τῶν ἀδελφῶν μας "Κυπριανιτῶν", στηριζόμενος στήν διδασκαλία τῶν Θεοφόρων Πατέρων μας.

Στό παρόν τεῦχος, ὅπως δὰ δεῖς, κάνω μιὰ ἐκτενέστερη καί λεπτομερέστερη ἐξήγηση τῶν θέσεων τοῦ προηγουμένου τεύχους.

Ἡ αἵρεση δέν παύει νὰ εἶναι θανάσιμη ἁμαρτία, διακρινόμενη ἀπὸ τίς προσωπικὲς ἁμαρτίες τοῦ καθενοῦ πιστοῦ. Εἶναι νεκροποιὸς ἁμαρτία, πού δέν δὰ συγχωρεθεῖ ποτέ, ἐφ' ὅσον δέν τὴν ἀποκηρύξει ὁ αἰρετικὸς καί δέν συνταχθεῖ μέ τὴν Ἐκκλησία! Ἀκριβῶς, ἐπειδὴ εἶναι βλασφημία κατὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Δηλαδή βαθμιαία μολύνει καί νεκροποιεῖ, ὅλους ὅσοι εἶναι σὲ κοινωνία μέ τοὺς αἰρετικούς πού παρά τό γεγονός ὅτι συνειδητοποιοῦν ὅτι κηρύσσεται αἵρεση ἐξακολουθοῦν νὰ κοινωνοῦν μαζί τους.

Ὅσοι, λοιπόν, ἀκολουθοῦν τοὺς αἰρετικούς ἐν συνειδήσει, σημαίνει ὅτι πάσχουν καί στήν πνευματικὴ ζωὴ, ὅπου ἔχουν κάνει μεγάλους συμβιβασμούς, ζώντας μέσα στήν ἁμαρτία.

Ὅσοι ἀγαποῦν τὴν ἀλήθεια, πού εἶναι ὁ Χριστός, τὴν ἀκολουθοῦν πάση θυσία, γιατί βρίσκονται σὲ μιὰ κατάσταση πνευματικῆς ἐγρηγόρσεως, ἐν ματανοίᾳ καί διαρκοῦς ἀναφορᾶς πρὸς τὸν Θεό.

Σημαντικό και ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ εἶναι νά καταλάβουν και οἱ πατέρες τῆς Μονῆς Κυπριανοῦ ὅτι ἄλλο ὁ Οἰκουμενισμός ὡς "καινοφανής" αἵρεση και ἄλλο ἡ ἔνωση μέ επίσημες συμφωνίες ἀλλά και στήν πράξη μέ καταδικασμένους αἰρετικούς, (Μονοφυσίτες και Λατίνους), ὅπως παρουσιάζεται διεξοδικά ἡ ἔνωση τοῦ Πατριαρχίου Ἀντιοχείας μέ τούς Μονοφυσίτες και τῶν Φαναριωτῶν μέ τούς Παπικούς και τούς Οὐνίτες στό προηγούμενο τεῦχος τῶν "Ἁγίων Κολλυβάδων".

Τά γεγονότα ἔχουν ξεπεράσει τίς θέσεις τῶν ἀδελφῶν μας Κυπριανιτῶν.

Στήν περίπτωση τῆς προσχωρήσεως Ὁρθοδόξων στούς αἰρετικούς οἱ Πατέρες, και κατ' ἐξοχήν ἡ Γ' Οἰκουμενική Σύνοδος μέ τούς ἀκαί β' Ἱεροῦς Κανόνες τῆς εἶναι ἄτεγκτη:

"Ἐνωση μέ κεκριμένους ἀπό Οἰκουμενική Σύνοδο αἰρετικούς σημαίνει ἔκπτωση ἀπό τήν ἱερωσύνη.

Ὅμως ἐχθροί τοῦ Χριστοῦ δέν εἶναι μόνον ὅσοι εἶναι αἰρετικοί ἀλλά και οἱ κοινωνοῦντες μέ τούς αἰρετικούς.

Ἐπίσης εἶναι σημαντικό αὐτό που διδάσκει ὁ Μέγας Βασίλειος γιά τούς καινοφανεῖς αἰρετικούς.

"Ὅλα τά σχετικά δηλ. τά περί ἀκρίτων αἰρετικῶν, ὅπως στήν περίπτωση τοῦ Οἰκουμενισμοῦ, ἰσχύουν γιά τούς πρώτους αἰρεσιάρχες, πού εἶχαν τήν χειροτονία ἀπό τήν Ἐκκλησία και ἀπό τούς Ὁρθοδόξους ἐπισκόπους. Οἱ ἀπό αὐτούς τούς αἰρεσιάρχες χειροτονούμενοι στήν συνέχεια στεροῦνται, κατὰ τόν Μέγαν Ἱεράρχην, ἀποστολικῆς διαδοχῆς ἀλλά εἶναι δυνατόν νά γίνουν δεκτοί ἢ μή ἀπό τήν Ἐκκλησία, ὅπως βλέπουμε στήν Ἁγία Ζ' Οἰκουμενική Σύνοδο.

Σημαντικό εἶναι ἐπίσης νά συνειδητοποιηθεῖ ἀπό τούς ἀγαπητούς αὐτούς πατέρες ὅτι ἡ Σύνοδος, τά παλαιότερα χρόνια, εἶχε και τήν βασική ἀποστολή νά διαφωτίσει τόν λαό περί τῆς κηρυσσομένης αἵρέσεως, και ποιοί εἶναι οἱ αἰρετικοί και νά τούς ἀποκόψει. Ὁ λαός δέν εἶχε τήν δυνατότητα ἰδιαίτερα σέ ἀπομακρυσμένα μέρη νά πληροφορηθεῖ, τί γινόταν, ἀλλά οὔτε εἶχε και τίς γνώσεις νά μελετήσει και νά διακρίνει τίς ἐνδοχριστιανικές, πάντως, αἵρέσεις.

Σήμερα ὅλοι, ἄμεσα και ἀναμφισβήτητα βλέπουν και ἀκούουν στίς τηλεοράσεις και στά ραδιόφωνα, διαβάζουν σέ ἐφημερίδες, σέ ἄπειρα περιοδικά μέ πλῆθος φωτογραφίες, πληροφοροῦνται ἀπό τό διαδίκτυο

και τόν ἠλεκτρονικό τύπο τήν παγκόσμια προδοσία, τά οὐνιτικά δηλ. συλλείτουργα μέ τούς Λατίνους τῶν Βαρθολομαίων και τῶν ἄλλων Φαναριωτῶν και τῶν Ἑλλήνων και Σλαύων Νεοημερολογιτῶν και Νεο-παλαιοημερολογιτῶν.

Για τά πασιδήλα, λοιπόν, και τά ἀναμφισβήτητα δέν διατάσσεται ἀπόδειξη οὔτε καν στά πολιτικά δικαστήρια. Πόσο μάλλον στά πνευματικά πράγματα, πού εἶναι πολύ αὐστηρότερα τά κριτήρια, γιά τά συντελούμενα ἀκατονόμαστα πνευματικά ἐγκλήματα, πού συνοψίζονται στήν συνεχόμενη τῶν αἰρετικῶν ἀμετανόητη βλασφημία πρός τό Ἅγιον Πνεῦμα, πού δέν συγχωρεῖται, κατὰ τόν Κύριόν μας, εἰς τόν αἰῶνα.

Βλασφημοῦν, λοιπόν στό Ἅγιο Πνεῦμα, ὅσοι ὑποστηρίζουν ὅτι οἱ ἀμετανόητοι και ἐπί πολλές δεκαετίες αἰρετικοί και διώκτες τῶν Ὁρθοδόξων, τῆς Μονῆς Ἐσφιγμένου και τῶν Ζηλωτῶν Πατέρων στό Ἅγιο Ὄρος, στήν Ἑλλάδα μας και ἀνά τόν κόσμο ἔχουν ἱερωσύνη και μυστήρια!...

Αὐτά πού περιλαμβάνονται στό παρόν τεῦχος τῶν "Κολλυβάδων" εἶναι ἀρκετά διαφωτιστικά. Ἐδῶ παρουσιάζονται πατερικές θέσεις πού ἀντικρούουν τά ἐπιχειρήματα τῶν ἀδελφῶν μας "Κυπριανιτῶν", πού ἔχουν ἐντυπωσιακή μέν παρουσία μέ ὑπερπολυτελεῖς ἐκδόσεις, ἀλλά καμμία ἀνταπόκριση στό Ἅγιον Ὄρος και στούς Γνησίους Ὁρθοδόξους.

Τό ποῖμνιο τους εἶναι κατὰ 99 % Νεοημερολογίτες.

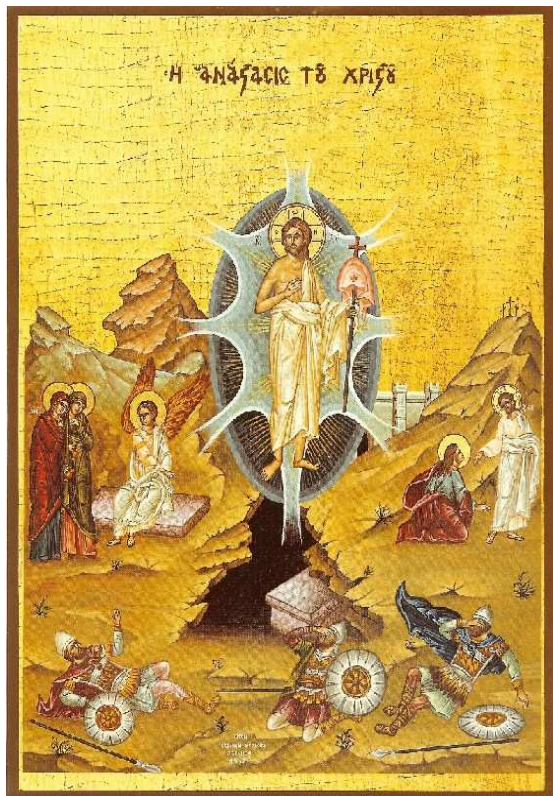
Κοινωνοῦν ἀδιάκριτα ὅλους τούς Νεοημερολογίτες, μή διαστέλλοντες κατὰ τούς Ἁγίους Πατέρες μας, μεταξύ βεβήλων και ὀσίων.

Διδάσκουν, ἀντορθοδόξως, τήν προσέλευση στήν Θεία Μετάληψη ἄνευ νηστείας, πρᾶγμα παντελῶς ξένο στούς Θεοφόρους Μεγάλους Πατέρες μας και στήν Ἁγιώτατη Παράδοση τῆς δισχιλιετοῦς ἐκκλησιαστικῆς μας ἱστορίας.

Κοινωνοῦσαν, ἐπίσης, γιά πολλά χρόνια ἐπὶ Βιταλίου, μέ τούς Ῥώσους τῆς Διασπορᾶς, πού εἶχαν πλήρη κοινωνία μέ τό Σερβικό Πατριαρχεῖο και τά Ἱεροσόλυμα, Πατριαρχεῖα πού συλλειτουργοῦσαν μέ ὅλους τούς Νεοημερολογίτες, παρά τίς ἐνημερώσεις πού τούς ἔκανα συχνά, μέ κείμενα και φωτογραφίες ἀπό ἐπίσημα περιοδικά τῶν Ῥώσων τῆς Διασπορᾶς στή Γερμανία.

Δέν δέχονται επίσης τήν ὀρθόδοξη διδασκαλία περί τῶν Ἁγίων Εἰκόνων. Προσκυνοῦν ὡς Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ μας τήν Εἰκόνα τῆς Καθόδου στόν Ἄδην! Ὅπου ὁ Κύριος κατῆλθεν μετά ψυχῆς, ἐνῶ τό σῶμα εὐρίσκετο στόν Τάφον.

Ἡ εἰς Ἄδου Κάθοδος ἀναφέρεται στήν Ἀνάσταση τοῦ πρωτοπλάστου Ἀδάμ, ἡ ὁποία ὀλοκληρώνεται μέ τήν ἐκ τοῦ Τάφου Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. Εἶναι μέγα τό μυστήριο τῆς εἰς Ἄδου Καθόδου, γεγονός πού ἐορτάζει στά πέρατα ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας τό Μέγα Σάββατο. Ὁ Ἄδης συλήθηκε ἀπό τόν Θεόν πού κατῆλθε σ' αὐτόν μετά ψυχῆς. Ὁ Κύριος ὅμως δέν ἔμεινε στόν Ἄδη, ἀλλά ἀναστήθηκε, ὡς Θεάνθρωπος ἐξελθών τοῦ τάφου, ἀφοῦ κατήρησε τόν τό κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου καί συναναστήσας τόν Ἀδάμ. Ἡ Ἀνάσταση μας ἐκ τοῦ Τάφου τοῦ Χριστοῦ μας, πού εἶχε προσλάβει μέ τήν ἐνσάρκωσή Του ὅλη τήν ἀνθρώπινη φύση νοεῖται μόνον μέ τήν ἐπανάνοση τῆς ψυχῆς μέ τό σῶμα διά τῆς Θεότητος κατά τούς Θεολόγους καί Ἁγίους τῆς Ἐκκλησίας μας. Καί ἀφοῦ θεώνει καί δοξάζει τήν ἀνθρώπινη φύση μέ τήν Ἀνάστασή Του, συνανιστᾷ ὅλο τό ἀνθρώπινο γένος, καί τόν πρωτόπλαστο Ἀδάμ, γιατί ἡ ἀνθρώπινη φύση εἶναι ἄσχιση καί συνεχῆς καί πρὸς τό παρελθόν καί πρὸς τό μέλλον.

Ὑποστηρίζουν ὅτι οὐδεὶς εἶδε τόν Κύριον νά ἀναστένεται καί γι' αὐτό πρέπει νά προσκυνοῦμε τήν εἰς Ἄδου Κάθοδο ὡς Ἀνάσταση.

Ὅσοσο ὁ Μέγας Παλαμᾶς διδάσκει ὅτι, ὅπως τόν πρῶτο ἄνθρωπο, τόν Ἀδάμ δέν τόν εἶδε κανεὶς ἄνθρωπος νά πλάττεται καί νά παίρνει ζωή, ἀφοῦ δέν ὑπῆρχε κανεὶς ἄνθρωπος ἐκείνη τήν ὥρα, μετά ὅμως ἀπό τήν λήψη ζωῆς μέ θεῖο ἐμφύσημα πρώτη ἀπό ὅλους τόν εἶδε μία γυναῖκα, διότι μετά ἀπό αὐτόν πρῶτος ἄνθρωπος ἦταν ἡ Εὐᾶ, ἔτσι καί τόν δεύτερο Ἀδάμ, δηλαδή τόν Κύριόν μας, ὅταν ἀναστεινόταν ἐκ νεκρῶν, πρώτη ἀπό ὅλους τόν εἶδε μία γυναῖκα.

Τόν εἶδε ἡ Παναγία μας.

Πραγματικά τό εὐαγγέλιο τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου πρώτη ἀπό ὅλους τούς ἀνθρώπους, ὅπως ἦταν σωστό καί δίκαιο, ἐδέχθηκε ἀπό αὐτόν ἡ Θεοτόκος καί αὐτή εἶδε πρῖν ἀπό ὅλους Τόν ἀναστάντα καί ἀπῆλause τήν Θεία ὁμιλία Του, καί ὄχι μόνον Τόν εἶδε μέ τούς ὀφθαλμούς της καί ἔγινε αὐτήκοος Αὐτοῦ, ἀλλά καί πρώτη καί μόνη ἔγγισε τά ἄχραντα πόδια Του. Πρῶτη ἀπό ὅλες ὅμως ἦλθε καί στόν τάφο τοῦ Υἱοῦ της καί Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ ἡ Θεοτόκος, ἔχοντας μαζί της τήν Μαγδαληνή Μαρία. (Ματθ. κη', 1-10).

Διότι λέγει ἡ Μαγδαληνή Μαρία καί ἡ ἄλλη Μαρία, πού ἦταν ὅπωςδήποτε ἡ Θεομήτωρ, γιά νά ἰδοῦν τόν τάφο.

Καί ἰδοῦ ἔγινε μέγας σεισμός, διότι ἄγγελος Κυρίου, ἀφοῦ κατέβηκε ἀπό τόν οὐρανό, προσῆλθε, ἀπεκύλησε τόν λίθον ἀπό τήν θύρα τοῦ μνημείου καί ἐκαθόταν ἐπάνω σέ αὐτόν. Ἦταν δέ ἡ μορφή του σάν ἀστραπή καί τό ἐνδυμά του λευκό σάν τό χιόνι, ἀπό τόν φόβο δέ ἐμπρός του ἐταράχθησαν οἱ φύλακες καί ἔγιναν σάν νεκροί.

Ὅλες λοιπόν οἱ ἄλλες γυναῖκες ἦλθαν μετά τόν σεισμό καί τήν φυγή τῶν φυλάκων καί βρῆκαν τόν τάφο ἀνοιγμένον καί τήν πέτρα ἀποκυλισμένη, ἡ δέ Παρθενομήτωρ ἔφθανε τήν στιγμή πού ἐγινόταν ὁ σεισμός, ἀποκυλίστηκε ὁ λίθος καί ἀνοιγόταν ὁ τάφος καί οἱ φύλακες ἦταν παρόντες, ἄν καί συγκλονισμένοι ἀπό τόν φόβο. (Ἁγίου Γρηγορίου Παλαμᾶ, ΕΠΕ 9, ὁμιλία ΙΗ', σελ. 523 ἐπ.).

Αὐτά τά γεγονότα ἀπεικονίζονται στήν εἰκόνα τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου μας, ὅπως πάλι ἐπιβεβαιώνονται καί ἀπό τό ἀναστάσιμο ἀπολυτίκιο: Ἀγγελικαί δυνάμεις ἐπί τό μνημα

Σου και οι φυλάσσοντες απενεκρώθησαν ...
ύπηνησας τη Παρθένω δωρούμενος την ζωήν
ο Αναστάς εκ των νεκρών Κύριε δόξα Σοί".

Δέν δέχονται επίσης την εικόνα της Αγίας
Τριάδος, περί της οποίας έχουν αποφανθει
μεγάλοι διδάσκαλοι και Άγιοι της Εκκλησίας
μας και την έχει αποδεχθει η Εκκλησία εδω και
τουλάχιστον χίλια χρόνια.⁶⁴

Αντιθέτως έφτιαξαν (ω της βλασφημίας)
βυζαντινή εικόνα του γέροντά τους π. Κυπριανού,
όπου απεικονίζεται ανάμεσα στον πατέρα του και
στον π. Φιλόθεο Ζερβάκο, και την τιμούσαν...

Τέλος, έχουν και φοβερή πλάνη,
διαδίδοντας τά περι "έξορκισμών", (που αποφέρουν
βέβαια πακτωλό χρημάτων στά ταμεία τους!),
διδάσκοντας όμως τους πιστούς να διαβάζουν
ευχές, τάχα του Αγίου Κυπριανού, (!) κατά της
μαγείας⁶⁵.

Παρομοιες ευχές δεν μπορούν να
διαβάζουν οι λαϊκοί και ούτε τις έχει αποδεχθει η
Εκκλησία ποτέ ως έγκυρες. Ούτε βρίσκονται σε
κανένα ευχολόγιο της αδιαίρετης Εκκλησίας.
Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να βασανίζονται και να
έμπαίζονται οι πιστοί από τους δαίμονες, που
βέβαια δεν φοβούνται παρά μόνον την ιερωσύνη,
που είναι ο Ίδιος ο Χριστός μας.

Δέχονται ως άγιους τους "άγιους" της
Νέας Έποχης, τον μάγο Πορφύριο και τον
πλανεμένο Παΐσιο!

Πρέπει ακόμη να πληροφορηθούν οι
πιστοί ότι πολλές φορές καταδικάστηκε η
έκκλησιολογία τους και από τους Ρώσους της
Διασποράς.

Πολλοί χαρακτήριζαν άμφιβολη την
όρθοδοξία της ομάδας του Μητροπολίτου
Κυπριανού.⁶⁶

Η Σύνοδος των Ρώσων ποτέ δεν είχε
αποφασίσει να έχει κοινωνία μόνον με την Σύνοδο

⁶⁴ Όπως αναλύεται στο παρόν τεύχος. Η Σύνοδος
μας όρθοδόξως διδάσκουσα δέχεται και τις δύο
εικόνες, όπως και όλοι οι Άγιορείτες Πατέρες.

⁶⁵ Όπως έκανε και ο πνευματιστής και πλανεμένος,
νεκρός πλέον, ιερομόναχος Νικόδημος στο Σοφικό
Κορινθίας.

⁶⁶ Βλ. Η άμφιβολη όρθοδοξία του Μητροπολίτου
Κυπριανού, του επισκόπου Gregor Grabbe,
Μετάφραση από τά "Ρωσικά Νέα", άριθμ. 5,
Όκτώβριος 1994, σελ. 2-4.

του Μητροπολίτου Κυπριανού, άγνοώντας τους
άλλους Έλληνες Παλαιομερολογίτες.

Αντιθέτως, διερωτάται ο Έπίσκοπος
Γρηγόριος Grabbe "γιατί η Ρωσική Σύνοδος που
επιδίωκε την ένωση με τις ομάδες των Έλλήνων
Γ.Ο.Χ. δεν έκαναν καμμία προσπάθεια να
ένωθούν με την πολύ πιο πολυάριθμη και
σοβαρή ομάδα του Αρχιεπισκόπου Αθηνών
Χρυσοστόμου (Κιούση), η οποία έχει μία
Σύνοδο αποτελούμενη από δεκαεπτά
έπισκόπους."

"Στήν συζήτηση για την έγκαθίδρυση
κοινωνίας με τον Μητροπολίτη Κυπριανό
έλήφθησαν υπ όψιν και οι απόψεις εκείνων των
έπισκόπων που ήταν αντίθετοι στην ένωση,
μεταξύ των οποίων τό έρώτημα σχετικά με την
κανονικότητα της ομάδας του Μητροπολίτου
Κυπριανού, καθώς και με την, σύμφωνα με τους
ισχυρισμούς τους, άντορθόδοξη διδασκαλία του
περί χάριτος."

"Ο Μητροπολίτης Κυπριανός στην
έκκλησιολογία του," τονίζει ο Ρώσος έπίσκοπος,
"έπiléγει τό άπόσπασμα που τον βολεύει από τον
κανόνα ΙΕ' της ΑΒ' Συνόδου⁶⁷ για να ταιριάξει
τόν σκοπό του, αλλά σκόπιμα δεν αναφέρει τό
έπόμενο κείμενο του κανόνα, που αναφέρεται σε
εκείνους που χωρίζονται από τους Προέδρους
τους πρό συνοδικής διαγνώμης, σε περιπτώσεις
κατά τις οποίες κηρύσσεται υπ αυτών δημοσίως
αίρεση. Τό δεύτερο μέρος όμως του κανόνα
τονίζει ότι οι άποτειχιζόμενοι "ού γάρ έπισκόπων,
αλλά ψευδεπισκόπων και ψευδοδιδασκάλων
κατέγνωσαν, και ου σχίσματι την ένωση της
έκκλησίας κατέτεμον, αλλά σχισμάτων και
μερισμών την Εκκλησίαν έσπούδασαν ρύσασθαι."

"Οι ύποστηρικτές του Ρωμαιο-
καθολικισμού στην Ρωσία έχουν από παλαιά
έπικαλεσθει τό γεγονός ότι καμμία Οικουμενική
Σύνοδος δεν έχει καταδικάσει ποτέ τον
Ρωμαιοκαθολικισμό και, επομένως, ισχυρίζονται,
δεν είναι αίρεση. Μιά τέτοια άποψη ήταν αρκετά
διαδεδομένη μεταξύ των διανοουμένων μας, και
είδικά στους στρατιωτικούς κύκλους."

⁶⁷ Κατά τον Μητροπολίτη Κυπριανό, οι
άποτειχιζόμενοι εκ των καινοτόμων διακόπτουν την
κοινωνία "πρό συνοδικής διαγνώσεως" αυτών, όπως
γράφεται στον ΙΕ' Κανόνα της Πρωτοδευτέρας
Συνόδου. Δηλαδή, οι Καινοτόμοι αυτοί είναι εισέτι
άκριτοι. Συνεπώς, (κατά την διδασκαλία του
Μητροπολίτου Κυπριανού), τά Μυστήρια αυτών
είναι ισχυρά.

“Στήν ἐκκλησιολογία του στό κεφάλαιο τέσσερα πού τιτλοφορεῖται “Μετάνοια καί Ἐπιστροφή” ὁ Μητροπολίτης Κυπριανός προσφέρει πολυάριθμα παραδείγματα μεταμελείας πού πραγματοποιήθηκαν στήν μία ἢ στήν ἄλλη Οἰκουμενική Σύνοδο. Πουθενά ὅμως δέν ἀναφέρει τό γεγονός ὅτι οἱ Νεοημερολογίτες / Οἰκουμενιστές ὄχι μόνον δέν ἔχουν καμμία πρόθεση μεταμελείας, ἀλλά ἀντίθετα διώκουν τούς Γνησίους Ὁρθοδόξους Χριστιανούς κατά τόν σκληρότερο τρόπο.”

Ἐδῶ πρέπει νά σημειωθοῦν οἱ διωγμοί στό Ἅγιον Ὅρος τῶν ζηλωτῶν Πατέρων καί κατ’ ἐξοχήν τῆς Ἱεράς Μονῆς Ἐσφιγμένου.

Τῶν Πατέρων αὐτῶν ἀποφασίσθηκε ἡ ἀπέλαση ἀπό τό Μοναστήρι τους.

Πολλοί καταδικάσθηκαν καί σέ φυλάκιση!

Ἐνῶ τούς ἔχει ἀπαγορευθεῖ ἡ ἐπικοινωνία, τό νά φιλοξενοῦν προσκυνητές καί νά ἀνεφοδιάζονται μέ τρόφιμα καί ὅλα τά ἀναγκαῖα.

Πολλοί ἀπό τούς ἀσθενεῖς γέροντες πεθαίνουν ἀδιάγνωστοι στό νοσοκομεῖο τῆς Μονῆς.

Σέ πολλά μέρη τῆς Ἑλλάδος, ἀκόμη καί σήμερα, διώκονται παλαιοημερολογίτες ἐπίσκοποι καί ἱερεῖς ἀπό τούς Νεοημερολογίτες ἐπισκόπους καί δέν ἐπιτρέπεται στους Ὁρθοδόξους νά χτίσουν Ναούς ἢ σύρονται στά δικαστήρια ἱερεῖς ἐπί ἀντιποίησης ἀρχῆς.

Ἐπάρχει μία χλιαρή καί πολύ ἀνεκτική ἀντιμετώπιση τῶν αἰρετικῶν Νεοημερολογιτῶν / Οἰκουμενιστῶν ἐκ μέρους τοῦ κ. Κυπριανοῦ, ἐνῶ, ἀντιθέτως, εἶναι πολύ σκληρή ἡ κριτική τῶν Ὁρθοδόξων καί τῆς ἡμετέρας νομίμου Συνόδου πού διακρατεῖ τήν Πατερική γραμμή ἐκ μέρους του.

Χαρακτηριστική εἶναι ἡ δήλωση ἐπισκόπου τῆς Συνόδου τοῦ κ. Κυπριανοῦ: “οἱ Νεοημερολογίτες, πολιορκημένοι ἀπό τήν αἵρεση τοῦ Οἰκουμενισμοῦ καί τῆς καινοτομίας, δέν ἔχουν στερηθεῖ τῆς χάριτος, ἢ πάντως, δέν εἴμαστε ἐμεῖς ἀρμόδιοι νά κάνουμε μία τέτοια δήλωση ... δέν μιλάμε γιά ἔνωση μέ τόν Βελιάλ, ἀλλά (μόνο) μέ ἐκείνους τούς ἀσθενεῖς ὡς πρός τήν πίστη, ἀρκετοί ἀπό τούς ὁποίους χρειάζονται πνευματική θεραπεία... ἐν ὄψει τούτου, δέν διακόπτουμε συνολικῶς τήν κοινωνία μέ αὐτούς”.

“Σέ ἄλλη ἐπιστολή ὁ ἴδιος ἱεράρχης, ἐκφράζει τή σκέψη - συνολικά ἀπαράδεκτη καί

παράλογη ἀπό δογματική καί ἀγιοπατερική ἄποψη - ὅτι ἀναγνωρίζοντας ὅτι οἱ Οἰκουμενιστές ἔχουν χάρη, αὐτή ἡ ὁμάδα “ἀποτειχίσθηκε ἀπό τά λάθη τους”.

Στήν ἀνακοίνωση τῆς ἀποφάσεώς της σχετικά μέ τήν κοινωνία μέ τήν ὁμάδα τοῦ Μητροπολίτου Κυπριανοῦ, ἡ Ἱερά μας Σύνοδος, δυστυχῶς, δέν ἔλαβε ὑπ’ ὄψιν ἐπίσης τό κείμενο ἐκείνης τῆς ἀποφάσεως πού ἐλήφθη στό παρελθόν, ὑπό τήν προεδρία τοῦ Μητροπολίτου Φιλαρέτου, περί ἀναδεματισμοῦ τῆς αἵρέσεως τοῦ Οἰκουμενισμοῦ. Μεταξύ τῶν ἄλλων περιέχει τά ἑξῆς:

“Διά ταῦτα, τοῖς ἐν γνώσει κοινωνοῦσι τοῖς προειρημένοις αἰρετικοῖς, ἢ ὑποστηρίζουσι, διαδίδουσι, ἢ ὑπερασπίζουσι τήν νεοφανῆ αὐτῶν αἵρεσιν τοῦ Οἰκουμενισμοῦ: **Ἀνάδεμά”.**

“Πράγματι, μέ τό νά μήν ἐρευνήσῃ τό θέμα σοβαρά καί μέ τό νά λησμονήσῃ τόν προηγηθέντα ἐγκεκριμένο ἀναδεματισμό τοῦ Νεοημερολογιτικοῦ Οἰκουμενισμοῦ (ἢ ἴσως μή ἀποτολμοῦσα νά καταργήσῃ αὐτήν τήν ἀπόφαση), ἡ Σύνοδος μας, ὅσο φρικτό καί ἄν εἶναι νά τό δεχθεῖ κανεῖς, ἔχει πέσει κάτω ἀπό τό ἴδιον ἀνάδεμά”.

“Πρέπει νά θεωρήσουμε ὅτι ἡ Σύνοδος μας ἔχει εἰσέλθει στήν πορεία τῆς προδοσίας τῶν παραδόσεων τῶν Ἁγίων Πατέρων, ἢ ὅτι ἔκαναν ἀπλῶς καί μόνον ἕνα λάθος ἐξ αἰτίας πτωχῆς κρίσης, τό ὁποῖο ἀκόμη δέν εἶναι πάρα πολύ ἀργά γιά νά διορθώσῃ στήν ἐπόμενη συνεδρία τῆς Ἱεράς Συνόδου, πού θά πραγματοποιηθεῖ τόν Νοέμβριο στή Γαλλία;”

Πολλές εὐχές σέ ὅλους στήν οἰκογένεια. Καλή καί εὐλογημένη νηστίαση περίοδο.

Ἐν ἀγάπῃ Χριστοῦ,
π. Νικόλαος

Σύντομη ἀναφορά περί τῶν νομίμων παρατάξεων πού προῆλθαν ἀπό τήν Σύνοδο τῶν Ρώσων τῆς Διασποράς, μετά τήν προδοτική ἔνωση τοῦ Βιταλίου καί τῆς Συνόδου του μέ τό Πατριαρχεῖο τῆς Μόσχας.

Τό 1981 ὁ ἱερομόναχος τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας τῶν κατακομβῶν **Λάζαρος**

Ζουρμπένκο προσχώρησε κρυφά στους Ρώσους τῆς Διασπορᾶς. Ἐξέλεγη ἀπό τὴν Σύνοδο ὑπὸ τὸν Μητροπολίτη Φιλάρετο Ἐπίσκοπος γιὰ τὴν Ἐκκλησία τῶν Κατακομβῶν σὲ κοινωνία μὲ τὴν Ρωσικὴ Διασπορά.

Στὴ συνέχεια ὁ Ἱερομόναχος Βαρνάβας Προκόφιεφ, τὸ 1982, χειροτονήθηκε ἀπὸ τοὺς Ρώσους τῆς Διασπορᾶς ἐπίσκοπος Καννῶν τῆς Γαλλίας. Αὐτὸς μετέβη στὴ Μόσχα τὸ ἴδιο ἔτος καὶ χειροτόνησε κρυφά, κατ' ἐντολήν τῆς Ρωσικῆς Συνόδου τῆς Διασπορᾶς) τὸν προαναφερθέντα Ἱερομόναχο Λάζαρο ἐπίσκοπο. Ὁ Λάζαρος μετὰ τὴν κατάρρευση τοῦ Κομμουνισμοῦ μετέβη στὴν Νέα Ὑόρκη, τὸν Αὐγούστο τοῦ 1990, καὶ ἡ χειροτονία του ἐπιβεβαιώθηκε μὲ χειροθεσία.

Τὸ 1991 ὁ Ἀρχιμανδρίτης Βαλεντίνος Ρουσαντώφ, πού εἶχε ἀποσκιρτήσει ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖο τῆς Μόσχας, χειροτονήθηκε στὶς Βρυξέλλες ὡς ἐπίσκοπος Σουζντάλ καὶ Βλαντιμίρ. Ταυτόχρονα χειροτονήθηκε καὶ ἓνας ἄλλος ἐπίσκοπος ὡς ἐπίσκοπος Κουμπάν, ὁ Βενιαμίν.

Τὸ 1994 οἱ ἐπίσκοποι Λάζαρος καὶ Βαλεντίνος ἐξέφρασαν τίς ἀνησυχίες τους γιὰ τὴν ἐφαρμογὴ μιᾶς ἀποφάσεως τῆς Ρωσικῆς Συνόδου τῆς Διασπορᾶς πού ἔδωσε αὐτονομία στὴν Ἐκκλησία τῶν Ρώσων ἐντὸς Ρωσίας ἀλλὰ διαχώρισαν τὰ ὅρια τῆς δικαιοδοσίας τῶν ἐπισκόπων, ἀλλὰ κυρίως γιὰ τίς προηγηθεῖσες ἀποφάσεις τῆς ΡΟΕΔ γιὰ τὴν ἔναρξη συνομιλιῶν μὲ τὸ Πατριαρχεῖο τῆς Μόσχας καὶ γιὰ τὴν ἐγκαθίδρυση κοινωνίας μὲ τοὺς ἐνισταμένους τοῦ κ. Κυπριανοῦ. Παρ' ὅλα αὐτὰ ἐνώθηκαν μὲ τὴν ΡΟΕΔ καὶ ἀποκαταστάθηκαν στοὺς θρόνους τους, γιατί προηγουμένως εἶχε ἡ ΡΟΕΔ διακόψει τὴν κοινωνία μαζί τους, ἐπειδὴ αὐτοὶ εἶχαν ἰδρύσει Προσωρινὴ Ἀνωτέρα Ἐκκλησιαστικὴ Ἀρχὴ καὶ εἶχαν χειροτονήσει νέους ἀρχιερεῖς, ἐφαρμόζοντας τὴν ἀπόφαση 362 τοῦ Ἁγίου Πατριάρχου Τύχωνος.

Οἱ Λάζαρος Ἀρχιεπίσκοπος Ὀδυσσοῦ καὶ Ταμπώφ Βενιαμίν Ἐπίσκοπος Κουμπάν καὶ Μαύρης Θαλάσσης χειροτόνησαν τὸ 2004 τοὺς Ἀρχιερεῖς Διονύσιο, Τύχωνα, Ἐρμυογένη καὶ Εἰρηναῖο καὶ συγκρότησαν τὴν Γνήσια Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Ρωσίας, ἡ ὁποία μετὰ τὸν θάνατο τοῦ Λαζάρου, τὸ 2005, ἐξέλεξε τὸν Τύχωνα ὡς Ἀρχιεπίσκοπο. Σήμερα διαδέχονται τὴν Σύνοδο ἕξι Ἀρχιερέων (χειροτόνησαν πρόσφατα ἓναν ἀκόμη ἐπίσκοπο, τὸν Στέφανο στὴν Ἀμερικὴ), διαδέχονται 50 περίπου Ἐνορίες. Οἱ

Ἐνιστάμενοι τοῦ Κυπριανοῦ πῆραν ἓνα ἱερομόναχο ἀπὸ τὴν Σύνοδο τοῦ Τύχωνος καὶ τὸν χειροτόνησαν Ἐπίσκοπο στὴν Ν. Ὄσετία. Ἡ Σύνοδος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Τύχωνος υἰοθέτησε αὐστηρότερη ἐκκλησιολογία ἀπὸ αὐτὴν τοῦ Λαζάρου, κατεδίκασαν τὴν ἐκκλησιολογία τοῦ Κυπριανοῦ καὶ υἰοθετοῦν τὴν ἐκκλησιολογία τῆς δικῆς μας Συνόδου. Πολλὰ Μοναστήρια, Ἐνορίες καὶ πολλοὶ κληρικοί προσχωροῦν συνεχῶς στὴν Σύνοδο τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Τύχωνος. Πέντε ἱερεῖς στὴν Αὐστραλία καὶ τὸ Μοναστήρι στὴ Λέσνα τῆς Γαλλίας τῶν Ρώσων τῆς Διασπορᾶς προσχώρησαν στὴν Γνήσια Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Ρωσίας.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Τύχων ἐπιθυμῆ ἐκκλησιαστικὴ κοινωνία μὲ τὴν Σύνοδό μας.

Ἡ κατάληξη τῆς Ρωσικῆς Διασπορᾶς στὴν ἀγκαλιά τοῦ Οἰκουμενιστικοῦ Πατριαρχείου τῆς Μόσχας δικαίωσε τελικὰ ὅσους ἀποσπάσθηκαν ἀπὸ αὐτὴν. Ὅσα ἐπιτίμια ἐπέβαλε ἡ Οἰκουμενιστικὴ πλεον Σύνοδος τῶν Ρώσων τῆς Διασπορᾶς κατ' αὐτῶν εἶναι φυσικὰ ἀνίσχυρα. Τὰ ἐπιτίμια αὐτὰ εἶναι ἐπίσης ἀνίσχυρα ἐπίσης γιατί οἱ Ρῶσοι τῆς Διασπορᾶς ἀκολούθησαν παράνομες διαδικασίες γιὰ τὴν ἐπιβολή τους καὶ ὄχι τίς διαδικασίες πού προβλέπουν οἱ Ἱεροὶ Κανόνες. Ἀκολούθησαν κανονισμοὺς τοῦ ἀκόλαστου καὶ ἀνήθικου Τσάρου Πέτρου!

Ἡ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας μας δά πρέπει νὰ προσεγγίσει τὴν Σύνοδο τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Τύχωνος καὶ νὰ ἐγκαθιδρυθεῖ πλήρης κοινωνία μαζί της.

Περὶ τῆς Θείας Μεταλήψεως

ΠΟΕ 07.07.2002 Ἁγίας Κυριακῆς Μεγαλομάρτυρος

Ἀγαπητὲ μοι Γέροντα πάτερ Πανάρετε!

1. Ὅσον ἀφορᾶ τὴν συνεχῆ Θεῖαν Μετάληψιν:

Ἀκολουθοῦμε καὶ μῆς τὰ τῶν Ἁγίων Κολλυβάδων. Ἄν καὶ ἀνάξιοι, τρισάθλιοι, ἄνθρωποι τοῦ ὀγδοῦ αἰῶνος... Ποῦ ὅμως ἀλλοῦ δά βροῦμε παρηγοριά, στήριγμα, καταφυγὴ καὶ δύναμιν;

Ὅμως καὶ ὁ Ἅγιος Νικόδημος δὲν ὁμιλεῖ διὰ προσέλευσιν εἰς τὰ Ἅγια ἄνευ νηστείας!

Λέγει ὁ Ἅγιος ὅτι τρεῖς ἡμέρες εἶναι ἀρκετές, ἂν καὶ πολλοὶ νηστεύουν καὶ μίαν

έβδομάδα διὰ νὰ προσέλθουν, (γνωρίζοντας ἀσφαλῶς ὁ Ἅγιος, ὅπως ὁ ἴδιος τό σημειώνει, ὅτι νηστεία πρὸ τῆς Θείας Μεταλήψεως δὲν ὀρίζεται ἀπὸ τοὺς Ἱεροὺς Κανόνες).

Ἐχει σημασίαν ἡ γνώμη τοῦ Ἁγίου, διότι μετὰ τοῦ Ἁγίου Μακαρίου τοῦ Νοταρᾶ εἶναι οἱ συγγραφεῖς τοῦ δαυμασίου βιβλίου "Περὶ τῆς συνεχοῦς Θείας Μεταλήψεως".

Ὅ,τι ἔγραψεν ὁ Ἅγιος Νικόδημος εἰς τὸ Πηδάλιον τὰ ἐνέκρινεν καὶ ὁ σοφὸς Ἅγιος Μακάριος ὁ Νοταρᾶς ἀλλὰ καὶ ὁ διδάσκαλος τοῦ Γένους Ἀθανάσιος ὁ Πάριος.

Τὰ τοῦ Ἱεροῦ Πηδαλίου ἐνεκρίθησαν καὶ ἀπὸ τὴν Σύνοδον τοῦ Πατριαρχείου τῆς Πόλεως καὶ ἀπὸ τὸν σοφὸν διδάσκαλον Δωρόθεον, καὶ ὑπάρχουν ἐνδείξεις ὅτι ἤθελεν νὰ τὸ τυπώσει ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Ε΄, ὁ Ἱερομάρτυς!

Νηστεία καὶ ἐγκράτεια πρὸ τῆς Θείας Μεταλήψεως κατὰ τὴν ὀρθόδοξη διδασκαλία

Ὁ μεγαλύτερος Οἰκουμενικὸς Διδάσκαλος καὶ Πατέρας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τὴν δευτέρη χιλιετία, ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς εἶναι ἐκεῖνος πού ὑπῆρξε -πρὶν ἀπὸ τὸν Ἅγιο Νικόδημο καὶ τὸν Ἅγιο Μακάριο Κορίνθου- ὁ πρωτεργάτης τῆς ἀνανεώσεως τῆς μυστηριακῆς ζωῆς τὸν 14ο αἰῶνα.

Στὴν 60ῃ Ὁμιλίᾳ του βεβαιώνει ὅτι μέσα στὰ δύο Μυστήρια τοῦ Βαπτίσματος καὶ τῆς Θείας Εὐχαριστίας βρίσκεται ὅλη ἡ σωτηρία μας, διότι ἡ οἰκονομία τοῦ Θεανθρώπου συνοψίζεται ἐδῶ. Στούς λόγους του, στὴν Θεσσαλονίκη, ὁ Μέγας Παλαμᾶς κηρύσσει, (στὴν 50ῃ Ὁμιλίᾳ του), μέ ζῆλο τὴν τήρηση τῶν ἐκκλησιαστικῶν διατάξεων πού ἀναφέρονται στὴν Θεία Λειτουργία τῆς Κυριακῆς, διότι ὁ ἄνθρωπος πού περιφρονεῖ τὴν Κυριακάτικη Θεία Λειτουργία βρίσκεται μακριὰ ἀπὸ τὸν Θεό.

Στὴν δέ 38ῃ Ὁμιλίᾳ του διδάσκει τὴν καθημερινή σχεδόν Θεία Κοινωνία.⁶⁸

Ὁ Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης ὑπῆρξε ὁ κύριος ἀνανεωτὴς τῆς συχνῆς Θείας Μεταλήψεως στὸ Ἅγιον Ὅρος καὶ στὴν Ὁρθόδοξη γενικά Ἐκκλησία.

⁶⁸ Τὸ παρὸν κείμενο περὶ τῆς Θείας Μεταλήψεως δημοσιεύθηκε καὶ στὸ προηγούμενο τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ μας. Ἐπειδὴ μᾶς ζητήθηκε τὸ ἐπαναδημοσιεύουμε.

Ἐκφράζει τὴν Ὁρθόδοξη ἡσυχαστικὴ παράδοση.

Τὸ 1783 δημοσίευσε στὴν Βενετία τὸ ἔργο του περὶ Συνεχοῦς Θείας Μεταλήψεως καὶ προκάλεσε τὴν ἀγρία ἀντίθεση μερικῶν, ἀλλὰ ἡ διδασκαλία τοῦ Μεγάλου καὶ σοφοῦ Διδασκάλου τοῦ Γένους, τοῦ δευτέρου Χρυσοστόμου, κατὰ τοὺς Θεολόγους τῆς Ἐκκλησίας μας, ἐπιβεβαιώθηκε καὶ μέ ἐπίσημη ἀπόφαση τῆς Συνόδου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, πού χρονολογεῖται τὸν Αὐγούστο τοῦ 1819 καὶ πού ἔθεσε τέρμα στὴ διαμάχη, καὶ ἐπιδοκίμασε τὴν ἀρχὴ τῆς Θείας Κοινωνίας τῶν πιστῶν σέ κάθε Εὐχαριστιακὴ Λειτουργία, παραγγέλλοντας τὴν Κοινωνία κάθε Κυριακῆ,⁶⁹ ὅχι βέβαια χωρὶς τίς προϋποθέσεις πού ὁ ἴδιος ὁ Μέγας Ἅγιος τονίζει:

"Γίνεσθε ἔτοιμοι, τρεῖς ἡμέρες μὴ προσέλθετε γυναικί" (Ἐξ. κεφ. 18', 15), διέταξε ὁ Θεός, γιὰ νὰ λάβουν τὸν Παλαιὸν Νόμον οἱ Ἑβραῖοι, πόσο μᾶλλον πρέπει νὰ φυλάττουν ταύτας καὶ ἐκεῖνοι πού μέλλουν νὰ λάβουν μέσα εἰς τὸν ἑαυτὸν τοὺς τὸν ἴδιον τὸν Νομοθέτην Θεὸν διὰ τῆς Θείας Εὐχαριστίας... "Ἐντεῦθεν", γράφει ὁ Ἅγιος Νικόδημος, "συμπεραίνομεν ἐκ τοῦ μείζονος τό ἔλαττον ὅτι ἂν εἶναι ἀρκετὴ εἰς ἐτοιμασίαν τῆς Θείας Κοινωνίας ἡ τριήμερος ἀποχή τῆς σαρκικῆς μίξεως, πολλῶ μᾶλλον εἶναι ἀρκετὴ εἰς αὐτὴν ἡ τριήμερος νηστεία. Καὶ μ' ὅλον πού ἀπὸ τοὺς Θεοὺς Κανόνας νηστεία πρὸ τῆς Μεταλήψεως οὐ διορίζεται, οἱ δυνάμενοι δέ νηστεύειν πρὸ αὐτῆς καὶ ὀλόκληρον ἑβδομάδα καλῶς ποιούσιν."⁷⁰

⁶⁹ Mansi-Petit, Collectio Conciliorum, XL, 82.

⁷⁰ Πηδάλιον, σελ. 230, ὑποσ. 1. Ὁ Ἅγιος, ἐκφράζει τὴν παράδοση τῆς Ἐκκλησίας μας, τονίζοντας ὅτι μερικοὶ καὶ μία ἑβδομάδα ἐγκρατεύονται καὶ νηστεύουν γιὰ νὰ προσέλθουν στὴν Θεία Μετάληψη, προετομαζόμενοι καταλλήλως.

Ἦταν καὶ εἶναι δηλ. παράδοση στὴν Ἐκκλησία μας καὶ ἡ νηστεία καὶ ἡ ἐγκράτεια πρὸ τῆς Θείας Μεταλήψεως.

Προηγείται, βεβαίως, ἡ μετάνοια καὶ ἡ ἐξομολόγησις τῶν πιστῶν καὶ ἡ εὐλογία τοῦ πνευματικοῦ, στὴν κρίση τοῦ ὁποῦν βρῖσκονται τὰ πάντα κατὰ τὴν Ἁγία Στ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδο καὶ τὸν ΡΒ' Κανόνα αὐτῆς.

Ὅφείλει νὰ ἐξετάζεται κατ' ἐξοχήν ἡ διάθεση τῶν ἐξομολογουμένων.

Εἶναι πολύ σημαντική ἡ ἑρμηνεία αὐτῆ τοῦ Ἁγίου Νικοδήμου, γιατί μαζί μέ τόν Ἅγιον Μακάριον τόν Νοταρᾶν εἶναι οἱ συγγραφείς τοῦ

Ἡ μετάνοια νά συνδέεται μέ συντριβή καρδίας, μέ δάκρυα, μέ συνδιαλλαγή μέ ὄλους, ὅσοι μᾶς λύπησαν ἢ τοὺς λυπήσαμε, μέ ἐλεημοσύνες, προσευχές καί ἐγγήγορη, δηλ. τήρηση τοῦ νοός ἀπό προσβολές τοῦ ἐχθροῦ καί ἀνυπόκριτη ἀγάπη πρὸς ὄλους. Τέλος νά λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν καί ἡ ἀσθένεια τοῦ σώματος καί ἡ ψυχική καί πνευματική ἀντοχή τῶν ἐξομολογουμένων, καί ἀναλόγως νά οἰκονομοῦνται οἱ πιστοί, κατά τοὺς Ἱερoύς Κανόνες, γιά νά κερδιθοῦν οἱ ψυχές καί νά στερεωθοῦν στήν πίστη τοῦ γλυκυτάτου μας Χριστοῦ.

Αὐτά ζητεῖ ἀπό τοὺς πνευματικούς ἡ Ἁγία Στ' Οἰκουμενική Σύνοδος: "Δεῖ δέ τοὺς ἐξουσίαν λύνειν καί δεσμεῖν παρὰ Θεοῦ λαβόντας, σκοπεῖν τὴν τῆς ἁμαρτίας ποιότητα, καί τὴν τοῦ ἡμαρτηκότος πρὸς ἐπιστροφὴν ἐτοιμότητα, καί οὕτω κατάλληλον τὴν θεραπείαν προσάγειν τῷ ἀρρωστήματι, ἵνα μὴ τῇ ἀμετρίᾳ καθ' ἑκάτερον χρώμενος, ἀποσφαλοῖη πρὸς τὴν σωτηρίαν τοῦ κάμνοντος. Οὐ γάρ ἀπλή τῆς ἁμαρτίας ἢ νόσος, ἀλλὰ ποικίλη καί πολυειδής, καί πολλές τῆς βλάβης παραφυάδας βλαστάνουσα, ἐξ ὧν τό κακόν ἐπὶ πολύ διαχεῖται, καί πρόσω βαίνει μέχρις ἂν ἀντισταίῃ τῇ δυνάμει τοῦ θεραπεύοντος."

Ἔτσι ἐρμηνεύει καί ὁ Ἅγιος Νικοδήμος τόν ΡΒ' Ἱερoύ Κανόνα τονίζοντας ὅτι, "Ἄφου ἡ Σύνοδος αὕτη διώρισε περὶ πολλῶν καί διαφόρων ἐπιτιμιῶν, τελευταῖον εἰς τόν παρόντα Κανόνα ἀφήνει τό πᾶν εἰς τὴν κρίσιν τῶν Ἐπισκόπων καί Πνευματικῶν καί τὴν ἐξουσίαν τοῦ δεσμεῖν καί λύνειν, λέγουσα ὅτι αὐτοὶ πρέπει νά στοχάζωνται καί τὴν ποιότητα τῆς ἁμαρτίας, εἴτε συγγνωστή εἶναι αὕτη, εἴτε θανάσιμος, καί τὴν διάθεσιν ὅπου ἔχει ὁ ἁμαρτωλός εἰς τὴν μετάνοιαν, καί ἔτσι νά προσφέρουσιν ἀρμοδίαν τὴν ἰατροῖαν εἰς τὴν αὐτοῦ ἀσθένειαν· μήπως δίδοντες εἰς τοὺς μέν μεγαλοψύχους καί προθύμους εἰς τὴν μετάνοιαν συγκαταβατικά ἐπιτίμια, εἰς δέ τοὺς ἀμελεστέρους καί μικροψύχους ἐκ τοῦ ἐναντίου αὐστηροῦς κανόνας, μήτε τόν ἕνα διορθώσωσι μήτε τόν ἄλλον, ἀλλὰ μᾶλλον αὐτοὺς ἀπολέσωσι. Πηδάλιον, σελ. 312.

Ἰδιαίτερα σήμερα πρέπει νά λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἡ θυσία καί ἡ ὁμολογία τῶν συγχρόνων Ὁρθοδόξων Ὁμολογητῶν τοῦ Πατρῖου Ἑορτολογίου πιστῶν μας, πού μέ μύριες θυσίες, μέ μεγάλο κόστος, κοινωνικό καί ψυχικό, μέ ἀνιδιοτέλεια ἀλλά καί μέ κόστος σέ χρῆμα καί χρόνο, ἀκολουθοῦν τόν δύσκολο δρόμο τῶν Θεοφόρων Πατέρων μας καί τῆς φιλάτης Ὁρθοδοξίας καί μέ ἐπιείκειαν καί πολλήν ἀγάπη καί συγκατάβαση νά οἰκονομοῦν οἱ Πνευματικοὶ τά πνευματικά τους τέκνα, πού ὑπό τίς σύγχρονες συνθήκες βρίσκονται σέ ἕνα διαρκῆ κανόνα, ἀφου διά τοὺς λόγους τῶν χειλέων τοῦ Κυρίου μας καί τῶν Ἁγίων Πατέρων φυλάττουν ὁδοὺς σκληράς.

δαυμασίου βιβλίου "Περὶ τῆς συνεχoῦς Θείας Μεταλήψεως".⁷¹ Εἶναι ιδιαίτερα σημαντικές οἱ ἀπόψεις τοῦ Ἁγίου καί γιά τόν λόγο ὅτι τά τοῦ Πηδαλίου ἐνεκρίθησαν καί ἀπό τίς δύο ἄλλες μεγάλες μορφές τῆς Ἐκκλησίας μας, τόν Ἅγιον Μακάριον τόν Νοταρᾶν καί τόν Ἀθανάσιον τόν Πάριον!⁷²

Καί οὐδεὶς Ἅγιος ἀναφέρεται στήν ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας μας, ὁ ὁποῖος νά διδάσκει ὅτι πρό τῆς Θείας Μεταλήψεως γίνεται κατάλυσις καί ὅτι ἐπιτρέπεται τὴν ἐπομένην ἢ μετάληψις τῶν φρικτῶν Μυστηρίων τοῦ Χριστοῦ μας.

Εἶναι ἐπίσης καταλυτικές οἱ παρατηρήσεις τοῦ Ἁγίου Νικοδήμου στόν Α' Κανόνα Θεοφίλου Ἀλεξανδρείας, ὅπου ἡ νηστεία τῆς παραμονῆς τῶν Θεοφανείων λύεται μόνον μέ νερό κατά τόν Ἅγιον Τιμόθεον Ἀλεξανδρείας καί κατά τόν Ἅγιον Μάρκον Ἐφέσου τόν Εὐγενικόν, ἀκόμη καί ἂν εἶναι Σάββατον ἢ Κυριακή. Βλ. καί τὴν ἑρμηνείαν τοῦ Ἁγίου Νικοδήμου στόν Α' Θεοφίλου.⁷³ Ὅποτε καί οἱ ἐν Σαββάτῳ ἢ ἐν Κυριακῇ ἐγκρατεούμενοι, κατά τά ἀνωτέρω, γιά νά προσέλθουν τὴν ἐπομένην στήν Θεῖαν Μετάληψιν, δύνανται νά λύουν τὴν νηστείαν μέ νερό, σύκα καί σταφίδες, καί γενικά ξηροφαγοῦντες πρό τῆς ἐννάτης, ὅποτε λύουν σοφῶς τὴν νηστείαν ξηροφαγοῦντες, ἐπειδὴ δέν ἐπιτρέπεται νηστεία τό Σάββατο ἢ τὴν Κυριακή, ἀλλὰ δέν καταλύουν.

Νηστεία σημαίνει ἢ παντελῆς ἀποχή ἀπό ὅποιαδήποτε τροφή καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν, ἢ μετάληψις ξηρᾶς τροφῆς μετά τὴν ἐννάτην.

Ὅποτε σοφῶς πολιτευόμενοι, κατά τοὺς Θεοφόρους Πατέρες, οἱ θέλοντες νά μεταχουν τῆς Θείας Μεταλήψεως τὴν ἐπομένην, μεταλαμβάνοντες ὕδατος καί ξηρᾶς τροφῆς πρό τῆς ἐννάτης δέν παραβαίνουν τόν Κανόνα τῆς ἀπαγορεύσεως τῆς νηστείας τοῦ Σαββάτου ἢ τῆς Κυριακῆς!⁷⁴

Λύουν ἀλλά δέν καταλύουν τὴν νηστείαν καί προσέρχονται στήν Θεῖα Μετάληψη τὴν Κυριακή ἢ τὴν Δευτέρα, ἐάν εἶναι Δεσποτική ἢ

⁷¹ Βλ. πρόσφατη ἔκδοση "Μυριόβιβλος", 2004.

⁷² Βλ. Πηδάλιον, Εἰσαγωγή τοῦ ἐκδότου, Σεργίου Ραφτάνη, Πρὸς τοὺς Ὁρθοδόξους Χριστιανούς.

⁷³ Πηδάλιον, σελ. 677 ὑποσ. 1 καί σελ. 678

⁷⁴ Πηδάλιον, σελ 83 καί ιδιαίτερα σελ. 84, ἐρμηνεία στόν ἘΔ' Ἀποστολικόν Κανόνα.

Θεομπτορική Έορτή⁷⁵ ἢ ἑορτή Μεγάλου ἑορταζομένου Ἁγίου ἢ ἐτοιμάζεται κάποιος πιστός γιά νά προσέλθει στήν Θεϊαν Εὐχαριστίαν.

Αὐτά ὅλα ἐνισχύονται καί ἀπό τόν Ἅγιον Μέγαν Χρυσόστομον, πού καθοδηγεῖ καί μέ παραινέσεις προειδοποιεῖ τούς αὐθάδεις καί ἀσεβεῖς γιά τίς ἀρνητικές συνέπειες ἀπό τήν τυχόν ἀνάξια συμμετοχή τους στό Μυστήριο: *"Σκόπει τοίνυν, μή καί αὐτός ἔνοχος γένῃ τοῦ Σώματος καί τοῦ Αἵματος τοῦ Χριστοῦ"*.⁷⁶

Ἡ αἰώνια κόλαση εἶναι ἡ τιμωρία γιά ὅσους μέ προπέτεια καί αὐθάδεια τολμοῦν νά προσεγγίζον τά Ἅγια. *"Οὗτοι δέ, ὅταν ἀναξίως προσίσωσι, ἀθανάτω παραδίδονται τιμωρία."*⁷⁷

Ἡ πρός τόν ἀδελφόν καταλλαγή εἶναι ἀπαραίτητη προϋπόθεση *"ἐν τῷ καιρῷ τῆς θυσίας"*,⁷⁸ γιά τήν ἄξια συμμετοχή μας στό Μυστήριο. Ὁ Χρυσορρόας Μέγας Πατήρ συνιστᾷ τήν νήψη, τήν ἐργήγορση, τήν καθαρή συνείδηση, τήν νηστεία, καί τήν προσευχή ὡς ἀπαραίτητα ἐφόδια, τά ὁποῖα πρέπει νά συνοδεύουν τούς μετέχοντες στό Μυστήριο. *"Μετά φόβου καί τρόμου τοῦτο ποιεῖτε, μετά καθαροῦ συνειδότος, μετά νηστείας καί προσευχῆς ... νήψωμεν, γρηγορήσωμεν, μετά φόβου καί τρόμου τοῦτο γινέσθω, ἵνα μή κατάραν ἐπισπασώμεθα διά τῆς ραθυμίας."*⁷⁹

Ὁ Μέγας Πατήρ ὑποδεικνύει καί τήν πρέπουσα στάση τῶν πιστῶν καί ἐντός τοῦ Ναοῦ, κατά τήν συμμετοχή τους στό Μυστήριο. *"Μετά πολλῆς τοίνυν τῆς σιγῆς, μετά πολλῆς τῆς εὐταξίας, μετά τῆς προσηκούσης εὐλαβείας τῆς ἱερᾶς ταύτης ἀπώμεθα θυσίας"*.⁸⁰

2. Τò Ἱερὸν Πηδάλιον ἔγινεν ἀποδεκτὸν ἐπὶ διακόσια περίπου χρόνια ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν! Καί

⁷⁵ Κατὰ τούς Κανόνες τῆς Ἐκκλησίας μας, γιά νά μπορεῖ κανεὶς νά κοινωνεῖ καί τήν ἐβδομάδα τῆς Διακαινισίμου, ὀφείλει νά διάγει μέ πολλή σύνεση, μέ ὕμνους καί ψαλμούς πνευματικούς, μή ἀφιστάμενος τῆς Ἐκκλησίας καί τῶν Ἱερῶν ἀκολουθιῶν, φυλάσσοντας τὰ ἀνωτέρω διατεταγμένα ὑπὸ τῶν Ἁγίων Πατέρων.

⁷⁶ Εἰς τό κατά **Ματθαῖον**, 82, ΕΠΕ, 12, 212.

⁷⁷ Ὁ.π. σελ. 218.

⁷⁸ Εἰς τήν προδοσίαν τοῦ Ἰούδα, Λόγος 2, ΕΠΕ, 35, 622.

⁷⁹ Εἰς τό **Γενέθλιον τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ**, Λόγος 1, ΕΠΕ 35, 456 καί 460.

⁸⁰ Εἰς τό Ἅγιον Βάπτισμα, ΕΠΕ, 35, 518.

γί αὐτὸ καί τὰ σχετικά περὶ τῶν Ἁγίων εἰκόνων εἶναι δοκιμασμένες ἀπόψεις.

Ἡ φύσις τῆς Ἁγίας Τριάδος βεβαίως δὲν εἰκονίζεται!⁸¹

Συμβολικῶς ὅμως εἶναι δυνατὴ ἡ ἀπεικόνιση τῆς Ἁγίας Τριάδος!

Αὐτὸ τὸ τονίζει καί ὁ Ἅγιος Νικόδημος, ἀφροῦ ἐρεύνησε ἐπισταμένως καί τὰ πρακτικὰ τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Πλῆθος Πατέρων αὐτὸ ἀναφέρουν, ὅτι ἡ οὐσία τοῦ Θεοῦ ἀκατάληπτος, ἢ συμβολικῶς ὅμως ἐμφάνισή Του, ὅπως ηὐδόκησεν νά παρουσιασθεῖ συγκαταβατικὰ δι' ἡμᾶς, περιγραπτὴ. ...

Ἡ τῆς Τριάδος ἐφανερώθη Προσκύνησις ἐν Ἰορδάνῃ...

καί τὸ Πνεῦμα ἐν εἶδει Περιστερᾶς.

Ὅπως γνωρίζει ὁ π. Βλάσιος αὐτὰ τὰ λένε καί οἱ Ἅγιοι Πατέρες μας,⁸² Μ. Βασίλειος, Ἅγ. Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, Ἅγ. Κύριλλος⁸³ καί πλῆθος Πατέρων, πού ὁ ἴδιος σὲ ἐπιστολῇ του ἀναφέρει!

3. Ὁ Φώτιος Κόντογλου μᾶς εἶναι λίαν ἀγαπητὸς καί προσέφερεν πολλὰ στήν ἀναγέννησιν τῆς πνευματικῆς ζωῆς τοῦ τόπου μας καί στήν ἐπιστροφήν στήν Βυζαντινὴν Παράδοσιν!

Διακρίνω ὡστόσο καί μίαν ἔπαρσιν εἰς τὰ γραφόμενά του! Πλῆθος εἰκόνων μὴ καθαρὰ Βυζαντινές, ὄχι μόνον εἶναι ἀποδεκτές ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν μας ἀλλὰ καί θαυματουργοῦν συνεχῶς, ὅπως γιά παράδειγμα ἡ εἰκόνα τῆς Παναγίας τῆς Ἱεροσολυμίτισσας καί ἡ ἀχειροποίητος εἰκόνα τῆς Παναγίας τῆς Προδρομίτισσας, στήν Σκήτη τοῦ Τιμίου Προδρόμου, στό Ἅγιον Ὅρος.

Τὸ ἀπόλυτον, διαπιστώνω καθημερινά, εἶναι πάντα ἐπικίνδυνον.

Νὰ ἔχουμε τὴν εὐχὴν Σας καί τῶν Ἁγίων Πατέρων τῆς Μονῆς καί νὰ μὴν ξεχνᾶτε νὰ μᾶς μνημονεύετε εἰς τὸ Ἅγιον Θυσιαστήριον, ὅπως καί 'μεῖς ταπεινά Σᾶς μνημονεύουμε.

Ἐν εὐλικρινεῖ ἀγάπῃ Χριστοῦ,
π. Νικόλαος

⁸¹ Βλέπε ἀναλυτικώτερα τὰ στοιχεῖα πού παρατίθενται κατωτέρω.

⁸² περὶ τῆς συμβολικῆς περιγραφῆς τῆς ὑποστάσεως

⁸³ ἀπὸ τὴν συνείδησιν τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ!

Περί τῶν Ἁγίων Εἰκόνων
καί περί τοῦ περιγραπτοῦ
τῆς συμβολικῆς ἐμφανείας
τοῦ Πατρὸς στήν Παλαιάν Διαθήκην

Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος δεολογώντας περί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, προβάλλει ἐπερώτηση τῶν ἀντιφρονούντων: "πόθεν ἡμῖν ἐπείσασαίς ξένον Θεόν καί ἄγραφον;" ἤτοι τό Πνεῦμα⁸⁴, καί ἀπαντᾷ μέ τό γεγονός τῆς ἐξελίξεως ἢ μάλλον τῆς ἀποκαλύψεως τῆς ἀληθείας καί τοῦ δόγματος:

Ὅπως εἰς τήν Παλαιάν Διαθήκην ἐδηλώθη ὁ Πατήρ.

εἰς δέ τήν Καινήν ὁ Υἱός,
οὕτως εἰς τήν Ἐκκλησίαν ἐμπολιτεύεται
τό Πνεῦμα⁸⁵.

"Οὐχ ὅτι τὸν Πατέρα εἴρακέ τις" ἐξηγεῖ καί ὁ Ἅγιος Κύριλλος Ἀλεξανδρείας, "μόνῳ γάρ τῷ Υἱῷ τῷ κατὰ φύσιν ὁρατός ὁ Πατήρ", δηλαδή κατὰ τήν φύσιν λέγει ὁ Ἅγιος δὲν εἶδε κανεῖς τὸν Πατέρα, ἐκτός ἀπὸ τὸν Υἱόν.

Οὐδόλως, ὅμως, κατὰ τὸν Ἅγιον διαψεύδεται ὁ λόγος τῶν Προφητῶν, οἱ ὁποῖοι βοοῦν καί λέγουν ὅτι εἶδαν τὸν Κύριον Σαβαώθ, (τὸν Θεὸν Πατέρα), διότι ἐξηγοῦν, πῶς δὲν εἶδαν Αὐτὸν ὅπως εἶναι κατὰ τήν οὐσίαν καί τήν φύσιν Του.

Οἱ Ἅγιοι Πατέρες διευκρινίζουν ὅτι Τὸν εἶδαν συμβολικῶς, ὅπως ὁ Ἴδιος ἠθέλησε νὰ ἐμφανισθεῖ:

"Διαψεύσεται γε μὴν οὐδαμῶς τῶν ἁγίων προφητῶν ὁ λόγος, εἰρακεῖναι βοώντων τὸν Κύριον Σαβαώθ (Πάτερα) οὐ γὰρ αὐτό κατ' οὐσίαν, τοῦθ' ὅπερ ἐστὶ ἢ τοῦ Θεοῦ φύσις, τεθεάσθαι διίσχυρίζονται"⁸⁶.

Ὁ Μέγας Βασίλειος στήν ἐρμηνεία ποῦ κάνει στὸν Προφήτη Ἡσαΐα μαρτυρεῖ τήν ἐμφάνειαν καί τῶν ἄλλων Θείων Προσώπων, ἐκτός τοῦ Υἱοῦ, καί τοῦ Πατρὸς καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος:

"Ἡσαΐας ὁ Προφήτης εἶδον, ἔφη, Κύριον Σαβαώθ, καθήμενον ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ καί

ἐπηρμένου... καί τὰ ἐξῆς. Ὅσον οὖν κατὰ τήν θέσιν καί τήν ἀκολουθίαν τοῦ Προφητικοῦ γράμματος ὁ ἐπὶ πάντων ἐστὶ Πατήρ ὁ ὀφθεῖς καί χρησιμοδοτήσας τῷ Προφῆτῃ...

Ὁ Προφήτης οὖν τοῦ Πατρὸς εἰσηγεῖται πρόσωπον τοῦ παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις πεπιστευμένου,

ὁ εὐαγγελιστῆς (Ἰωάννης) τοῦ Υἱοῦ, ὁ Παῦλος τοῦ Πνεύματος,
ἓνα Κύριον Σαβαώθ τὸν ὀφθέντα κοινῶς ὀνομάζοντες"⁸⁷.

Ὁ μέγας Ἀθανάσιος γιὰ τήν ἴδια ὄραση τοῦ Προφήτου Ἡαΐου λέγει:

"ἀνάγκη ὅτι ὁ Πατήρ ὑπολαμβάνεται πρό πάντων ..."⁸⁸.

Καί ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος γιὰ τήν ἴδιαν ὄραση (τοῦ προφήτου Ἡσαΐου) λέγει:

"Διὰ τοῦτο μὲν Ἰωάννης περὶ τοῦ Υἱοῦ φησὶν εἰρησθαι (ἔχει λεχθῆ) ὁ δὲ Λουκᾶς περὶ τοῦ Πνεύματος, ὁ δὲ Προφήτης περὶ τοῦ Πατρὸς"⁸⁹.

Ὁ Ἅγιος Κύριλλος Ἱεροσολύμων στήν 15ην κατήχησίν του μιλάει γιὰ τήν συμβολικὴ καί συγκαταβατικὴ ἐμφάνεια τοῦ Θεοῦ Πατρὸς στὸν Προφήτη Δανιήλ:

"Ἐρχεται πρὸς τὸν Πατέρα κατὰ τήν γραφήν τὴν ἀρτίως ἀναγνωσθεῖσαν ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ... καί ὁ μὲν Πατήρ καθέζεται ἔχων τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ λευκὸν ὡσεὶ χιών καί τὴν τρίχα τῆς καφαλῆς ὡς ἔριον καθαρὸν"⁹⁰. Ὅταν ὁ Ἅγιος λέγει στήν προηγουμένην του κατήχησιν ὅτι "τὸν Πατέρα μὲν γὰρ οὐδεὶς εἴρακε πώποτε" ἔννοεῖ τήν φύσιν τοῦ Πατρὸς, ἢ ὁποῖα εἶναι ἀδεώρητος.

Ὅσοι λέγουν ὅτι στήν ὄραση τοῦ Προφήτου Δανιήλ "ὁ ὡς Υἱὸς ἀνθρώπου" δὲν ἦταν ὁ Χριστός, ἀλλὰ ἓνας τέλειος ἄνθρωπος, χωρισμένος ἀπὸ τὸν Θεὸν Λόγον, ποῦ πηγαίνει πρὸς τὸν "Παλιὸν τῶν Ἡμερῶν," τὸν ὁποῖον θεωροῦν ὡς τὸν Θεὸν Λόγον, γιὰ νὰ ἐνωθεῖ μαζί του, σφάλλουν μεγάλως.

⁸⁷ Μ. Βασιλείου λόγος Ε' κατὰ Εὐνομίου, ἔκδοσις Βασιλείας 1549, σελίδα 690.

⁸⁸ ΒΕΠ 35, 265.

⁸⁹ ΒΕΠ 62, & 5 & 67D.

⁹⁰ ΒΕΠ 39, 195.

⁸⁴ Λόγος 31, 1, PG 36, 133.

⁸⁵ Λόγος 31, 26, PG 36, 151.

⁸⁶ PG. 73, 177 C.

Αυτή ἡ θεωρία ἔχει Νεστοριανικὴν τὴν βάσιν καὶ ἀντιστρατεύεται τὴν Ὁρθόδοξον διδασκαλίαν τῆς Γ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου.

Ὁ Μέγας Ἀθανάσιος γιὰ τὴν συγκεκριμένη ὄραση τοῦ Προφήτου Δανιὴλ γράφει:

“Περὶ δὲ τῆς ἐνδόξου Δευτέρας Παρουσίας τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ λέγει ὁ προφήτης Δανιὴλ: “Ἐδεώρουν ἐν ὀράματι τῆς νυκτός, καὶ ἰδοὺ μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ ὡς Υἱὸς ἀνθρώπου ἐρχόμενος, καὶ ἕως τοῦ Παλαιοῦ τῶν ἡμερῶν ἔφθασε καὶ ἐνώπιον αὐτοῦ προσπνέχθη. Καὶ αὐτῷ ἐδόθη ἡ ἀρχὴ καὶ ἡ τιμὴ καὶ ἡ βασιλεία καὶ πάντες οἱ λαοί, φυλαί, γλῶσσαι, αὐτῷ δουλεύουσιν. Ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐξουσία αἰώνιος, ἥτις οὐ παρελεύσεται! Ἴδου σαφῶς διὰ τῶν εἰρημένων ἐμάδομεν ὅτι αὐτός ἐστι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ὁ σαρκωθεὶς καὶ παθὼν δι’ ἡμᾶς καὶ ἀναστάς ἐκ νεκρῶν καὶ ἀναληφθεὶς ἐν δόξῃ πρὸς τὸν ἑαυτοῦ Πατέρα καὶ πάλιν (ἐρχόμενον) μέλλων ἔρχεσθαι μετὰ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ μετὰ δόξης αἰωνίου κρίναι ζώντας καὶ νεκρούς.”⁹¹

Ὁ Μέγας Πατὴρ Ἀθανάσιος διατυπώνει ξεκάθαρα ὅτι ὁ Θεάνθρωπος Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ ὄχι γυμνὴ ἀνθρώπινη φύσις ἔρχεται πρὸς τὸν Παλαιὸν τῶν ἡμερῶν, τὸν ἑαυτοῦ Πατέρα.

Αὐτὸ τὸ διευκρινίζουν καὶ οἱ Ἅγιοι Ἀπόστολοι στὶς Ἀποστολικὰς Διαταγὰς⁹²:

“Τοῦτον Δανιὴλ “υἱὸν ἀνθρώπου” λέγει εἶναι “ἐρχόμενον” πρὸς τὸν Πατέρα, καὶ πᾶσαν τὴν κρίσιν καὶ τὴν τιμὴν παρ’ ἐκείνου ὑποδεχόμενον...”.

Εἶναι ἐπίσης μεγάλο σφάλμα νὰ λένε μερικοὶ ὅτι “στὶς Θεοφάνειες τῆς Π. Διαθήκης ἐμφανίζεται ὁ Λόγος, ὁ ὁποῖος ἀποκαλύπτει πάντοτε ἐν ἑαυτῷ τὸν Πατέρα ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ,” δηλαδὴ ὅτι μόνον ὁ Θεὸς Λόγος ἀποκαλύπτεται ἀντὶ τοῦ Πατρὸς, ἐφ’ ὅσον δὲν παραδέχονται καμμίαν ἀποκάλυψιν τοῦ Θεοῦ Πατρὸς.

Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς τονίζει ὅτι πρῶτα φανερώθηκε ὁ Θεὸς Πατὴρ καὶ ἔδωσε στοὺς προφῆτες τὶς φυσικὰς καὶ οὐσιώδεις ἐνέργειες τῆς Θεότητος:

⁹¹ ΒΕΠ 35, 149-150.

⁹² Βιβλίον Ε΄ XX, 10, ΒΕΠ 2, 92

“Πρῶτον πεφανέρωται ὁ Πατὴρ τῆς Θείας φύσεως αὐχρήματα (καυχήματα) τὰ τῆς Θεότητος ιδιώματα, τὰς φυσικὰς καὶ οὐσιώδεις Αὐτῆς ἐνεργείας τοῖς Προφήταις κατὰ χάριν διδούς, ὡς ἂν τε δείξῃ καθ’ ἑαυτὸν ὑφειστώως (οὕτως ὥστε νὰ δείξῃ ταυτοχρόνως ὅτι ὑφίσταται καθ’ ἑαυτὸν), καὶ οὐκ ὦν ἐξ ἄλλου, ἀλλ’ αὐτός ὦν ἀρχὴ τῆς Θεότητος καὶ δὴ καὶ τ’ ἄλλα δεικνύς ἐξ αὐτοῦ τε ὄντα καὶ αὐτῷ συνημμένα (δεικνύων ὅτι καὶ τὰ ἄλλα Θεῖα Πρόσωπα εἶναι ἀπὸ Αὐτὸν καὶ συνάπτονται μετ’ Αὐτόν), πρὸ πάντων ἐμφυσήματι καὶ λόγον δημιουργὸν καταγγέλεται.”⁹³

Ὁ Ἅγιος Γρηγόριος διευκρινίζει ὅτι συγκαταβατικῶς καὶ συμβολικῶς ἐμφανίζεται καὶ ὁ Θεὸς Πατὴρ:

“Ἀλλὰ καὶ Πατέρα τὸν Δαυὶδ οὗτος ἔχει (ὁ Χριστὸς) οὐκοῦν καὶ ἀνθρωπὸς ἐστὶν ὁ αὐτός, ὡς εἶναι τὸν τεχνησόμενον Θεὸν ὁμοῦ καὶ ἀνθρωπον, υἱὸν τε ἀνθρώπου καὶ Υἱὸν Θεοῦ, παρὰ Θεοῦ καὶ Πατρὸς ὡς ἀνθρωπος τὴν ἀδιάδοχον βασιλείαν λαμβάνοντα, ὡς εἶδεν καὶ προανεκήρυξε Δανιὴλ “ἔδεώρουν” ...”⁹⁴.

Τὸν Θεὸν Πατέρα εἶδε καὶ ὁ Πρωτομάρτυρας Στέφανος.

Γράφει ὁ Μέγας Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς:

“ἔστι τοίνυν αἰσθητικὴ δύναμις μέχρις αὐτῶν φθάνειν τῶν ἐπουρανίων. Ἀλλὰ μὴν οὗτος κάτωθεν ἐκέῖσε ἀπὸ γῆς ἑώρα καί, τὸ μείζον, ὡς οὐ τὸν Χριστὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸν αὐτοῦ Πατέρα. Πῶς γὰρ ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ ἑώρα τὸν Υἱόν, εἰ μὴ καὶ αὐτὸν ἐκεῖνον ἔβλεπεν; Ὁρᾶς ὅτι ὀρᾶται ὁ ἀόρατος ὑπὸ τῶν κεκαθαρμένων τὴν καρδίαν ἀλλ’ οὐκ αἰσθητῶς, οὐδὲ νοητῶς, οὐδὲ ἀφαιρεματικῶς, ἀλλὰ ἀρρήτῳ τινὶ δυνάμει;”⁹⁵.

Στὶς προφητικὰς, λοιπόν, ὀράσεις δὲν ἐμφανίζεται μόνον ὁ Θεὸς Λόγος. Εἶναι πλάνη καὶ βλασφημία νὰ ὑποστηρίξῃ κανεὶς ὅτι μόνον ὁ Χριστὸς εἶναι δημιουργὸς τοῦ κόσμου καὶ ὄχι καὶ τὰ ἄλλα πρόσωπα τῆς Ἁγίας Τριάδος:

“Πᾶσα μὲν δημιουργία καὶ πᾶσα πράξις, ἣν ἐνεργεῖν λέγεται μία τῶν ὑποστάσεων τῶν

⁹³ ΕΠΕ 1, 218.

⁹⁴ ΕΠΕ 9, 390.

⁹⁵ ΕΠΕ 2, 212.

θεαρχικῶν, κοινὸν ἔργον ἐστὶ καὶ τῶν ἄλλων...".⁹⁶

Ὁ Πατὴρ δι' Υἱοῦ ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι δημιουργεῖ τὰ πάντα.

Ὁ Ἅγιος Διονύσιος ὁ Ἀεροπαγίτης λέγει ὅτι ὅποιος τὰ κοινὰ ὀνόματα τοῦ Θεοῦ,⁹⁷ ὅπως τὸ ὄνομα "Παλιὸς τῶν Ἡμερῶν", δὲν τὰ ἀποδίδει καὶ εἰς τὰ τρία Θεῖα πρόσωπα, ἀλλὰ μόνον εἰς ἓνα, "βλασφημεῖ καὶ ἀποσχίζειν ἀθέσμως τολμᾷ τὴν ὑπερνωμένην Ἐνάδα (Ἁγίαν Τριάδα)".⁹⁸

Οἱ Ἅγιοι Πατέρες, λοιπόν, οἱ ὁποῖοι λέγουν ὅτι ὁ Θεὸς Πατὴρ δὲν ἐνεφανίσθη στοὺς Προφῆτες, ἐννοοῦν ὅτι δὲν ἐνεφανίσθη κατὰ τὴν φύσιν Του καὶ ὄχι ὅτι δὲν ἐνεφανίσθη συμβολικά.⁹⁹

Ὁ Μέγας Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης τονίζει, ἐπίσης ἀναφορικά μὲ τὸ πρόβλημα τοῦ περιγραπτοῦ τοῦ Πατρός συμβολικῶς, πρόβλημα πού ἦταν γνωστὸ ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ χρόνια, ὅτι: "ἐκεῖνο δὲ ὁποῦ λέγει ἡ Ἱερά Σάλπιγξ (ἐγκωμίῳ εἰς τοὺς τρεῖς Ἱεράρχας) ὅτι δὲν πρέπει νὰ ζωγραφῆται ὁ Πατὴρ, κατὰ τὴν δ' καὶ ε' καὶ ζ' πράξιν τῆς Ζ' Συνόδου, ἡμεῖς ἐρευνητικῶς τὰς πράξεις ταύτας ἀναγνόντες, οὐδὲν τοιοῦτον εὔρομεν, εἰμὴ μόνον ὅτι ἡ φύσις τῆς Ἁγίας Τριάδος ὡς ἀνείδεως καὶ ἀόρατος οὐκ εἰκονίζεται..."¹⁰⁰

⁹⁶ Μέγας Φώτιος PG 101,929.

⁹⁷ "Περὶ θεῶν ὀνομάτων" κεφάλαιο I, II: "Ἡμερῶν δὲ Παλιὸς ὁ Θεὸς ὑμνεῖται διὰ τῶν πάντων αὐτόν εἶναι καὶ αἰῶνα καὶ χρόνον καὶ πρὸ ἡμερῶν καὶ χρόνον".

⁹⁸ "Περὶ θεῶν ὀνομάτων" κεφάλαιο B, I.

⁹⁹ Ἅγιος Κύριλλος Ἀλεξανδρείας, Ἅγιος Κύριλλος Ἱεροσολύμων. Καὶ ὁ Πάπας Γρηγόριος στὴν ἐπιστολὴν του πρὸς τὸν Λέοντα Ἰσαυρο, σελ 712 τὸ Β' τόμου τῶν Συνοδικῶν κατὰ τὸν Ἅγιον Νικόδημον γράφει καὶ ἐννοεῖ ὅτι ἡ φύσις τῆς Ἁγίας Τριάδος οὐκ εἰκονίζεται. Ὡστόσο παραμένει προβληματικὴ ἡ φράση τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου, ὅταν τονίζει ὅτι: "διὰ τί τὸν πατέρα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ οὐχ ἰστοροῦμεν καὶ ζωγραφοῦμεν; ἐπειδὴ οὐκ οἶδαμεν τίς ἐστὶν καὶ Θεοῦ φύσιν ἀδύνατον ἰστορησαι. καὶ εἰ ἐθεασάμεθα καὶ ἐγνωρίσαμεν, καθὼς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, κἀκεῖνον ἂν εἴχομεν ἰστορησαι καὶ ζωγραφῆσαι, καὶ ἵνα κἀκεῖνον τὸν χαρακτήρα εἰδῶλον ἀποκαλής."

¹⁰⁰ I. Πηδάλιον, ΑΩΞΔ, σελ. 321.

"... Ἡ παροῦσα Σύνοδος (ἡ Ζ' Οἰκουμενικὴ) εἰς τὴν ἐπιστολὴν ὁποῦ στέλνει πρὸς τὴν Ἀλεξανδρέων Ἐκκλησίαν, μακαρίζει μὲν ἐκεῖνους ὁποῦ ἠξεύρουσαν καὶ ἀποδέχονται, ἐπομένως δὲ καὶ εἰκονίζουσαν καὶ τιμῶσιν τὰς ὁράσεις καὶ θεοφανείας τῶν Προφητῶν, καθὼς αὐτὸς ὁ Θεὸς ἐσημάτιζεν ταύτας καὶ ἐτύπωνεν εἰς τὸ ἡγεμονικὸν αὐτῶν, ἀναδεματίζει δὲ ἐξ ἐναντίας ἐκεῖνους, ὁποῦ δὲν δέχονται τὰς εἰκονογραφίας τῶν τοιούτων ὁράσεων πρὸ τῆς σαρκώσεως τοῦ Θεοῦ Λόγου."¹⁰¹

Συμπεραίνεται ὅτι καὶ ὁ Ἄναρχος Πατὴρ πρέπει νὰ ζωγραφίζεται καθὼς ἐφάνη εἰς τὸν προφῆτην Δανιὴλ ὡς παλιὸς τῶν ἡμερῶν."

"... εἰ γὰρ μὴ ἐξωγραφοῦμεν αὐτὸν ὀλοτελῶς, διὰ τί νὰ ζωγραφοῦμεν τόσον τὸν Πατέρα, ὅσον καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἐν εἶδει Ἀγγέλων, ἀνδρῶν νέων, καθὼς ἐφάνησαν εἰς τὸν Ἀβραάμ;"

"... Ἄν δὲ καὶ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα πρέπει νὰ ζωγραφίζεται ἐν εἶδει περιστερᾶς καθὼς ἐφάνη, λέγομεν ὅτι, ἐπειδὴ Πέρσης τις Ξεναΐας ὀνόματι, ἔλεγε πρὸς τοῖς ἄλλοις, ὅτι εἶναι νηπιώδους γνώσεως τὸ νὰ ζωγραφῆται τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, καθὼς ἐφάνη ἐν εἰδώλῳ περιστερᾶς, ἡ δὲ ἁγία καὶ Οἰκουμενικὴ καὶ Ζ' Σύνοδος¹⁰² ἀναδεμάτισεν

¹⁰¹ σελ 905 τοῦ β' τόμου.

¹⁰² πράξι ε' σελ. 819 τοῦ Β' τόμου τῶν Συνοδικῶν.

"Μὴ γὰρ εἶναι θεμιτὸν ἔλεγεν ὁ Ξεναΐας, ἀσωμάτους ὄντας ἀγγέλους σμιματοποιεῖν, καὶ ὡς ἐν μορφαῖς ἀνθρωπίναις ὑπάρχοντας ἐνσωμάτους τυποῦν. ἀλλὰ μετὰ μηδὲ κἀκεῖνο νομίζουσιν, τιμὴν ἢ δόξαν ἐκνέμειν τῷ Χριστῷ τὴν διὰ τῆς γραφῆς αὐτῷ τεχνητευομένην εἰκόνα. εἶναι δὲ μόνῳ αὐτῷ προσδεκτὴν εἰδέναι τὴν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ προσκύνησιν. καὶ μεθ' ἕτερα. εἰδέναι δὲ λέγει κἀκεῖνο, νηπιώδους εἶναι φρενὸς τὸ πλαστουρεῖν ἐν περιστερᾶς εἰδώλῳ τὸ πανάγιον καὶ προσκυνητὸν πνεῦμα. καὶ τοι τῶν εὐαγγελικῶν οὐδαμῶς παραδεδοκῶτων γραμμῶν, ὅτι γέγονε περιστερὰ τὸ ἅγιον πνεῦμα, ἀλλ' ὅτι ἐν εἶδει περιστερᾶς ὤφθη ποτέ. τὸ δὲ οἰκονομικῶς, ἀλλ' οὐκ οὐσιωδῶς οὕτω πῶς ἐφάπαξ φανέν οὐδαμῶς ἀρμόδιον τοῖς ἀσβεβοῦσι σώματος εἰδῶλον ποιεῖν. ταῦτα Φιλόξενος διδάσκων, ὁμοῦ τῆ διδασκαλίᾳ καὶ τοῦργον ἐπέφερε, πολλαχόθεν γοῦν ἀγγέλων μὲν εἰκόνας καταφέρων ἐξήλειψε, τὰς δὲ τὸν Χριστὸν τυπούσας εἰς ἀδύτους ἐταμίευε τόπους.

Ταράσιος ὁ ἀγώτατος πατριάρχης εἶπεν. ἀκούσωμεν ἱεροὶ ἄνδρες, τίνες οὐκ ἐδέξαντο τὰς σεπτὰς εἰκόνας, ἀβάπτιστοι, Μανιχαῖοι, οἱ φαντασίας πρὸςβεύοντες ἐπὶ τῆς τοῦ Χριστοῦ

αὐτὸν μετὰ τῶν ἄλλων εἰκονομάχων. Ἐκ τούτου συνάγεται ὅτι κατὰ τὴν Ζ' Σύνοδον πρέπει νὰ ζωγραφῆται αὐτὸ ἐν εἴδει περιστερᾶς ὡς ἐφάνη. Αὐτὸ τοῦτο βεβαιοῖ καὶ ὁ Δοσίθεος¹⁰³.

Ὅπως βλέπουμε, οἱ Ἅγιοι Πατέρες συμφωνοῦν περὶ τοῦ περιγραφτοῦ τῶν συμβολικῶν ἐμφανίσεων τοῦ Θεοῦ Πατρός καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐν εἴδει περιστερᾶς ἀλλ' οὐ τῆς φύσεως (οὐσίας) τῆς Θεότητος.

Ἡ εἰκὼν τῆς Ἁγίας Τριάδος ἔχει γίνει ἀποδεκτὴ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν.

Χίλια χρόνια περίπου ὑπάρχει καὶ προσκυνεῖται.

Ἔγινε ἀποδεκτὴ ἀπὸ γενεὲς γενεῶν καὶ ἀπὸ τοὺς μεγαλυτέρους Ἁγίους τῆς Ἐκκλησίας μας:

Τὸν Ἅγιο Σέργιο τοῦ Ραυτονέξ στὴν Ρωσίαν, τὸν Ἅγιον Γρηγόριον τὸν Παλαμᾶν στὸ Ἅγιον Ὄρος, τὸν Ἅγιον Νικόδημον τὸν Ἁγιορείτην, τὸν Ἅγιον Νεκτᾶριον¹⁰⁴, τὸν Ἅγιον Δοσίθεον τῶν Ἱεροσολύμων καὶ πλῆθος ἄλλων Ἁγίων.

Καὶ οἱ δύο συμβολικὲς παραστάσεις τῆς Ἁγίας Τριάδος ὑπάρχουν ὑπεμεγέθεις στὸ μεγάλο μοναστήρι τοῦ Jordanville, τῶν Ρώσων τῆς διασπορᾶς, ὅπου ἐνδιέτριβαν συχνά οἱ μεγάλοι Ἅγιοι Ἰωάννης Μαξίμοβιτς καὶ Ἅγιος Φιλᾶρετος. Ὑπάρχουν ἐπίσης στὸν μεγάλο Καθεδρικό Ναὸ τῆς Ἁγίας Τριάδος στὸν Πειραιά, στὸ μοναστήρι τῆς Ἁγίας Τριάδος τοῦ Ἁγίου

οἰκονομίας, καὶ ἐκ τῶν μiasμάτων αὐτῶν οἱ τῆς χριστιανοκατηγορικῆς αἰρέσεως εἰσηγηταὶ ἔλαβον τὰς ἀφορμὰς.

Σάββας ὁ εὐλαβέστατος ἡγούμενος μονῆς τῆς Στουδίου εἶπεν. εὐχαριστοῦμεν τῷ Θεῷ καὶ τῇ ἀγαπητικῇ προαιρέσει τῶν δεσποτῶν ἡμῶν τῶν ἀγαθῶν, ὅτι οἱ ψευδοφύλακες τῆς ψευδοσυνόδου ἐκείνης ἐθριάμβευθησαν μετὰ καὶ τῶν συνηγορούντων αὐτοῖς αἰρετικῶν.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν. ἀνάθεμα αὐτοῖς". Ἰωάννου τοῦ διακρινομένου, Τῶν Ἱερῶν Συνόδων δαψιλεστάτη συλλογὴ, σελ. 819.

¹⁰³ Σελ. 655 τῆς Δωδεκαβίβλου.

¹⁰⁴ ὁ ὁποῖος τὴν προσκυνοῦσε στὸ Μοναστήρι του, **τῆς Ἁγίας Τριάδος**, στὴν Αἴγινα, ἀπὸ τὸ 1911, ὅπως οἱ ἴδιοι ἐλέγξαμε τὴν χρονολογίαν κατασκευῆς τῆς εἰκόνας. Ὁ Ἅγιος ἐκοιμήθη τὸ 1920 πρὸ τῆς ἐπαράτου ἡμερολογιακῆς ἀλλαγῆς.

Νεκταρίου στὴν Αἴγινα καὶ σέ ἄπειρες παραστάσεις σέ παλαιὰ μοναστήρια ἤδη τοῦ 10ου καὶ τοῦ 11ου αἰῶνος καὶ στοὺς μετέπειτα χρόνους μέχρις ἡμῶν.

Στὰ πρακτικὰ τῆς Ἁγίας Ζ' Συνόδου διαβάζουμε:

"εἴ τι γάρ τὸ ἅγιον εὐαγγέλιον διὰ τῆς ἀναγνώσεως ἐνημαίνει ἡμῖν, τὸ αὐτὸ καὶ αἱ εἰκόνες"¹⁰⁵

...**"παθῶν σαρκί ἐν τῷ σταυρῷ, καὶ ταφεῖς καὶ ἀναστάς, καὶ ἀνελθὼν εἰς οὐρανοὺς, ὅθεν κατήλθεν, ἠλευθέρωσεν ἡμᾶς ἀπὸ πάντων ἐκείνων τῶν μiasμάτων καὶ βδελυγμάτων, ἀποστείλας τοὺς ἁγίους μαθητὰς αὐτοῦ καὶ ἀποστόλους εἰς πάντα τὰ ἔθνη, λαβόντας δύναμιν ἐξ ὕψους, καθὼς αὐτοῖς ἐπηγγείλατο, τὸ πνεῦμα τὸ κύριον καὶ ζωποῖόν, τὸ παντοδύναμον τὸ ἐκ τοῦ πατρός δι' υἱοῦ ἐκπορευόμενον. δι' οὗ γενόμενοι δυνατοὶ ἐν ἔργῳ ἐλυτρώσαντο τὸ ἀνθρώπινον ἐκ τῆς ματαίας τῶν εἰδώλων λατρείας, διδάξαντες ἡμᾶς πιστεῦν εἰς ἕνα Θεόν ἐν τριάδι ἀνυμνούμενον καὶ δοξαζόμενον, παραδόντες καὶ σύμβολα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ..."**¹⁰⁶ **"οἱ γάρ Χριστιανοὶ ἕνα Θεόν σέβοντες ἐν Τριάδι ἀνυμνούμενον, αὐτῷ μόνῳ λατρεύοντες, δι' αἰσθητῶν συμβόλων πρὸς τὰ νοητὰ ἀγόμεθα. αἰσθητοὶ γάρ ὄντες ἄλλως πως πρὸς τὰ νοητὰ οὐκ ἀνατεινόμεθα, εἰ μὴ δι' αἰσθητῶν συμβόλων, διὰ τε γραφικῆς θεωρίας καὶ διὰ εἰκονικῆς ἀνατυπώσεως. αὕτη γάρ τῶν πρωτοτύπων ὑπόμνησις ἐστὶ καὶ ἀναγωγή πρὸς αὐτὰ. καὶ τὸ μὲν διὰ τῆς ἀκοῆς ἐνωτιζόμεθα, τὸ δὲ διὰ τῆς ὁράσεως κατανοοῦμεν. τὰ ἀλλήλων γνωριστικὰ χωρὶς πάσης ἀντιλογίας καὶ τὰ ἀλλήλων ἔχουσι δηλώσεις, καὶ ταῖς αὐταῖς τιμαῖς γεραίρονται."**¹⁰⁷ ...

..."πιστεύοντες εἰς ἕνα Θεόν ἐν Τριάδι ἀνυμνούμενον. τὰς τιμὰς αὐτοῦ εἰκόνας

---

¹⁰⁵ Ἁγίου Ταρασίου, Ἰωάννη πρεσβυτέρῳ καὶ ἡγουμένῳ καὶ ἀναχωρητῇ, Τῶν Ἱερῶν Συνόδων δαψιλεστάτη συλλογὴ, σελ. 899.

¹⁰⁶ ἐνθ. ἀνωτ. σελ. 901.

¹⁰⁷ ἐνθ. ἀνωτ. σελ. 901-902. Εἶναι ἄπειρες καὶ πλήρεις Πνεύματος Ἁγίου οἱ σχετικὲς ἐκφράσεις στὸ Ἅγιον Σύμβολον τῆς Πίστεως, στὰ λειτουργικὰ καὶ Πατερικὰ κείμενα **"...καὶ ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ καθεζόμενον ἐκ δεξιῶν τοῦ Πατρός..."**, **"ὁ ἄνω τῷ Πατρὶ συγκαθήμενος"**, (Θ. Λειτουργία **Μ. Βασιλείου καὶ Ἁγίου Χρυσοστόμου**), **"... τῷ Πατρὶ συγκαθεζόμενον"** κ. ἄ.

ἀσπαζόμεθα οἱ μὴ οὕτως ἔχοντες ἀνάθεμα ἔστωσαν".¹⁰⁸

Ἀγαπῆτέ μοι Βασίλειε,

Σχετικά μέ τά συζητηθέντα μέ τόν Νεοημερολογίτη ιερέα Σοῦ ὑπενθυμίζω τά ἑξῆς:

Σχίσμα κάνει ὅποιος ἀποκόπτεται ἀπό τήν ἐνιαία παράδοση καί τήν πίστη τῶν Θεοφόρων Πατέρων.

Ἄρα σχισματικοί καί αἰρετικοί εἶναι οἱ Νεοημερολογίτες, πού ἔσχισαν τήν Ἐκκλησία τό 1924, ὅταν εἰσήγαγαν τό Νέο ἡμερολόγιο, παρά τήν ἀντίθεση τῆς Ἐκκλησίας ἐπί τετρακόσια περίπου χρόνια, γιά νά συνεορτάζουν μέ τούς αἰρετικούς τῆς Δύσεως.

Ὅλες οἱ Οἰκουμενικές Σύνοδοι εἶχαν τό Πάτριο, δηλ. τῶν Θεοφόρων Πατέρων τήν ἐκκλησιαστική τάξη καί τίς ἐορτές, (πού κακῶς τήν τάξη τῆς ἀδιαίρετης Ἐκκλησίας οἱ καινοτόμοι τήν ὀνόμασαν "παλαιό ἡμερολόγιο").

Οἱ Νεοημερολογίτες συμπροσεύχονται μέ ὅλα τά δαιμόνια τῆς γῆς: Μέ τούς ἀβάπτιστους καί αἰρετικούς Λατίνους, τούς Προτεστάντες καί τούς Μονοφυσίτες, δηλ. ὅλους αὐτούς πού ἔχει ἀναθεματίσει ἡ Ἐκκλησία. Σέ πολλές περιπτώσεις συλλειτουργοῦν οἱ Βαρδολομαῖοι καί οἱ Φαναριῶτες μέ τούς Λατίνους. Τόν Πάπα τόν ἔφερε στήν Ὀρθόδοξη Ἑλλάδα μας ὁ Νεοημερολογίτης Χριστόδουλος πού πέθανε ἀμετανόητος, λόγω τῆς προδοσίας του αὐτῆς.

Σήμερα οἱ Νεοημερολογίτες ἐπίσκοποι καί ἱερεῖς συμπροσεύχονται ἀκόμη καί μέ ἀλλοθρήσκους, Μωαμεθανούς, Ἑβραίους, Βουδιστές, Ἐρυθρόδερμους καί Εἰδωλολάτρες.

Ἔτσι μέ τίς συμπροσευχές τους αὐτές ἀρνοῦνται τήν Ἁγία Τριάδα καί τήν μοναδική πίστη στόν Χριστό μας.

Εἶναι, λοιπόν, αὐτή "ἐκκλησία";

Ὅποιος θέλει νά σωθεῖ φεύγει ἀπό αὐτούς τούς Λυμαιῶνες καί τούς Λύκους καί ἐντάσσεται στίς τάξεις τῆς ἀγωνιζομένης καί διωκομένης Ἐκκλησίας.

Ξαναβρίσκει τήν Χάρη καί τήν Εὐλογία μέσα στήν Πίστη τῆς Μιάς καί ἀδιαίρετης Ἐκκλησίας. Συντάσσεται πάση θυσία μέ τούς ἀγωνιζόμενους Ὀρθοδόξους Χριστιανούς σέ ὅλο τόν κόσμο καί ἔχει βεβαιότητα ὅτι βρίσκεται μέσα στήν Ἐκκλησία.

Ἐν ἀγάπῃ Χριστοῦ π. Νικόλαος

¹⁰⁸ Πράξις Η' ἐνθα ἀνωτ. σελ. 883.